

ส่วนที่ 1

ปฐมบท

1. ความเป็นมา

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งเกิดการขับเคลื่อนในลักษณะที่มีความเชื่อมโยงอย่างสลับซับซ้อนและกระทบถึงกันอย่างต่อเนื่องในหลากหลายมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อีกทั้งยังทวีความรุนแรงจนอาจใช้พรมแดนเป็นเส้นแบ่งเขตและจำกัดความเสียหายจากภัยคุกคามความมั่นคงที่แปรเปลี่ยนรูปแบบจาก ภัยคุกคามแบบดั้งเดิม (Traditional Threats) เป็นลักษณะของ ภัยคุกคามไม่ตามแบบ (Non-Traditional Threats) ซึ่งทุกประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้อีกต่อไป และหากจะสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ด้านความมั่นคงและภัยคุกคามไม่ตามแบบ เพื่อนำมาซึ่งนโยบาย ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการแก้ไขปมปัญหาต่างๆ ได้นั้นจำเป็นต้องใช้ความรู้ในศาสตร์ต่างๆ อย่างเป็นสหวิทยาการ (Inter Disciplinary) ทั้งนี้ **ตั้งพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช อันมีใจความว่า**

**“ด้วยเหตุที่งานความมั่นคงเป็นงานส่วนรวมของชาติไม่ได้เป็นหน้าที่ของทหาร
ตำรวจ ข้าราชการพลเรือนฝ่ายเดียว แต่ยังเป็นหน้าที่ของภาคธุรกิจและประชาชนชาวไทยทุกคน
ที่ควรจะทำกันอย่างประสานส่งเสริมกันอีกด้วย”**

อีกทั้งนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคงของชาติไทยถือเป็นนโยบายระดับชาติที่มีเป้าหมายมุ่งสู่การสร้างสภาวะแวดล้อมที่สันติสุข มีภูมิคุ้มกันปัญหาต่างๆ ที่สามารถคัดกรองสิ่งที่เป็นคุณและโทษที่จะเข้ามากระทบต่อความมั่นคงของรัฐและประชาชน รวมทั้งสามารถแก้ไขสาเหตุที่เป็นรากเหง้าของภัยคุกคาม เพื่อให้เกิดความมั่นคงและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถดำเนินการด้วยความราบรื่นโดยภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคส่วนต่างๆ ในสังคมให้ความสำคัญในการนำไปเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนงานและโครงการในขอบเขตภารกิจที่เกี่ยวข้อง และสามารถบังเกิดผลประโยชน์แห่งชาติในทิศทางที่สอดคล้องกันและเป็นเอกภาพ ซึ่งต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมร่วมกับหน่วยงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาสังคมในการวิเคราะห์การเคลื่อนตัวของสถานการณ์ความมั่นคงอย่างต่อเนื่องในระดับของนโยบายและการปฏิบัติที่ต้องพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในบริบทต่างๆ ที่ควรให้ความสำคัญกับการรักษาเสถียรภาพความมั่นคงภายในประเทศและการป้องกันภัยคุกคามไม่ตามแบบเป็นลำดับต้น โดยเฉพาะการให้องค์ความรู้แก่สังคมให้รู้เท่าทันและสามารถปรับตัวผ่านพ้นวิกฤติในช่วงเปลี่ยนผ่านทางการเมือง สามารถป้องกันความเสี่ยงของการเกิดวิกฤติการใช้ความรุนแรงให้ได้มากที่สุด มีการจัดการให้คนในชาติสามารถอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธีได้แม้มีความเห็นที่แตกต่างกัน สามารถสร้างความเป็นธรรมและความยุติธรรมในสังคม รวมทั้งนำคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตแห่งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นความดีงามของสังคมไทยกลับคืนมา อันเป็น

แนวทางสำคัญในการเสริมสร้างพื้นฐานที่มั่นคงในการเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญภาวะความเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยเฉพาะภัยคุกคามข้ามชาติและวิกฤติจากภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีผลกระทบในวงกว้าง

สถานการณ์ความมั่นคงที่ผ่านมา ประเทศไทยได้เผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของภัยคุกคามความมั่นคงที่เป็นทั้งภัยคุกคามแบบเดิมและภัยคุกคามไม่ตามแบบ จึงทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นมีความซับซ้อน มีความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยภายนอกประเทศกับปัจจัยภายในประเทศมากขึ้น ภัยคุกคามข้ามชาติซึ่งเป็นภัยคุกคามไม่ตามแบบ โดยเฉพาะการก่อการร้ายสากล และอาชญากรรมข้ามชาติเป็นภัยคุกคามที่เพิ่มความเสี่ยงต่อความมั่นคงมากขึ้น ในขณะที่ภัยคุกคามแบบเดิมโดยเฉพาะภัยคุกคามจากกำลังทหารขนาดใหญ่มีแนวโน้มลดลง แต่การอยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองต่างจากไทย ทั้งมีปัญหาคความหวาดระแวงกับไทยเป็นผลให้ระดับความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านผันผวนในบางช่วงเวลา และยังคงรู้สึกความคับข้องใจในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงตามแนวชายแดน ขณะเดียวกันสังคมไทยบางส่วนได้ก้าวข้ามจากระบบอำนาจและอุปถัมภ์สู่สังคมระบบการมีส่วนร่วม อันเกิดจากการที่ประชาชนตื่นตัวกับกระแสการมีส่วนร่วมตามกรอบเกณฑ์ของรัฐธรรมณูญ และแรงกระตุ้นจากโลกาภิวัตน์ กระแสประชาธิปไตย การค้าเสรี การปกป้องสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่กลไกที่ควบคุมกติกาใหม่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านยังไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ ประกอบกับการขาดความสามารถในการเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ภาครัฐและประชาชนทั้งในระดับปัจเจก ชุมชน และสังคมให้มีความเข้าใจบริบทของการเปลี่ยนผ่านดังกล่าว เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมเกิดความขัดแย้งและการเผชิญหน้าเพื่อเรียกร้องและปกป้องสิทธิของแต่ละฝ่ายด้วยวิธีการที่รุนแรง ดังนั้น การรักษาความมั่นคงของชาติควรให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นกับมิติความมั่นคงของประชาชนโดยวางน้ำหนักในการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันของทุกภาคส่วน การจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี การยอมรับและให้เกียรติในความเห็นที่แตกต่างและการปกป้องวิถีชีวิตของประชาชน การแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าที่มีประสิทธิภาพ การเตรียมพร้อมกับการเผชิญเหตุการณ์และภัยพิบัติที่เป็นวิกฤติของชาติ การมีประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่เป็นศัตรู มีความจริงใจและไว้วางใจกัน และการสร้างดุลยภาพในด้านความสัมพันธ์ ความร่วมมือระหว่างประเทศและป้องกันการแข่งขันแสวงหาผลประโยชน์ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศ

อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในบางเรื่องมีปัญหาจากผู้ปฏิบัติขาดความเข้าใจ เป้าหมายของนโยบาย รวมถึงปัญหาการจัดสรรงบประมาณที่ยังไม่ตอบสนองแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายไว้เป็นการเฉพาะ อีกทั้งการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติยังมีอุปสรรคจากสถานการณ์ความมั่นคงที่แปรเปลี่ยนไปตามความผันผวนของปัจจัยภายในและภายนอกประเทศโดยเฉพาะการเกิดเหตุการณ์ภัยคุกคามความมั่นคงที่อยู่ นอกเหนือการคาดการณ์อันเป็นปัจจัยแทรกซ้อนปัญหาเดิมที่มีอยู่ อาทิ ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และปัญหาวิกฤติความขัดแย้งทางด้านการเมืองและสังคม อย่างไรก็ตาม ในช่วงเปลี่ยนผ่านจากการปฏิรูปการเมืองที่ผ่านมาทำให้มีแนวโน้มว่าประเทศไทยอาจต้องเผชิญกับความเสี่ยงทางด้านความมั่นคงภายในประเทศที่รุนแรง โดยเฉพาะการขาดความสามัคคีของคนในชาติ รวมทั้งการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในขณะที่ปัญหาการก่อการร้ายสากลและอาชญากรรมข้ามชาติตลอดจนปัญหาที่เป็นเรื่องสืบเนื่องมาจากอดีต อาทิ ปัญหายาเสพติด ผู้หลบหนีเข้าเมืองยังเป็นภัยคุกคามที่มีแนวโน้มส่งผลกระทบในวงกว้าง ทั้งยังจะต้องเผชิญกับผลกระทบจากภาวะโลกร้อน ภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการกลายพันธุ์ของเชื้อโรคทำให้เกิดโรคระบาดที่รุนแรงมากขึ้น ดังนั้น จึงควรมีการปรับกระบวนการตัดสินใจในการจัดการกับปัญหา โดยพิจารณาสภาพของปัญหาแบบองค์รวม มองความเชื่อมโยงของผลกระทบอย่างรอบด้าน และให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเชิงนโยบาย โครงสร้าง ซึ่งเป็นรากเหง้าของสาเหตุมากกว่าการแก้ไขปัญหาเชิงปรากฏการณ์ รวมทั้งเปิดพื้นที่ทางสังคมให้มีการสื่อสารสร้าง

การรับรู้ของคนภายในชาติให้ตระหนักถึงภาระหน้าที่ที่ทุกคนต้องผนึกกำลังร่วมกันเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ได้อย่างมั่นคง

ด้วยเหตุปัจจัยที่กล่าวมา ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศกองบัญชาการกองทัพไทย ในฐานะ “คลังสมอง (Think Tank)” ของกองทัพ ซึ่งมีภารกิจในการดำเนินงานทางยุทธศาสตร์ทั้งในเชิงรับและเชิงรุก เพื่อตอบสนองต่อประเด็นที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและผลประโยชน์โดยรวมของชาติไทย ทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้ดำเนินงานจัดทำการศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นด้านความมั่นคงอย่างต่อเนื่อง และจากการศึกษาในครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาได้นำบทวิเคราะห์จากเอกสารทางวิชาการ (Working Paper) การทบทวนการคาดการณ์แนวโน้มภาพอนาคตประเทศไทยในปี 2558 (Thailand's Strategic Outlook 2015)¹ และข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมของไทยสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 (Thailand's Outlook & Paradigm Shift Towards ASEAN Community 2015)² ในบริบทของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ที่ผ่านมา เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นโดยเทคนิคการตรวจสอบสถานการณ์ (Environmental Scanning) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) อันจะนำมาซึ่งข้อเสนอแนะด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคงของชาติไทยในปี 2558 เพื่อนำไปสู่การเตรียมความพร้อมในการเผชิญหน้ากับภัยคุกคามความมั่นคงของไทยต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคงระดับชาติของไทยในอนาคต (ตั้งแต่ ปี 2555 - 2558) จากการทบทวนผลการคาดการณ์แนวโน้มภาพอนาคตประเทศไทยในปี 2558 และข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมของไทยสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ในบริบทของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ที่ผ่านมา ประกอบกับการตรวจสอบสถานการณ์ (Environmental Scanning) ในห้วงเดือนพฤศจิกายน 2554 – พฤษภาคม 2555 และนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

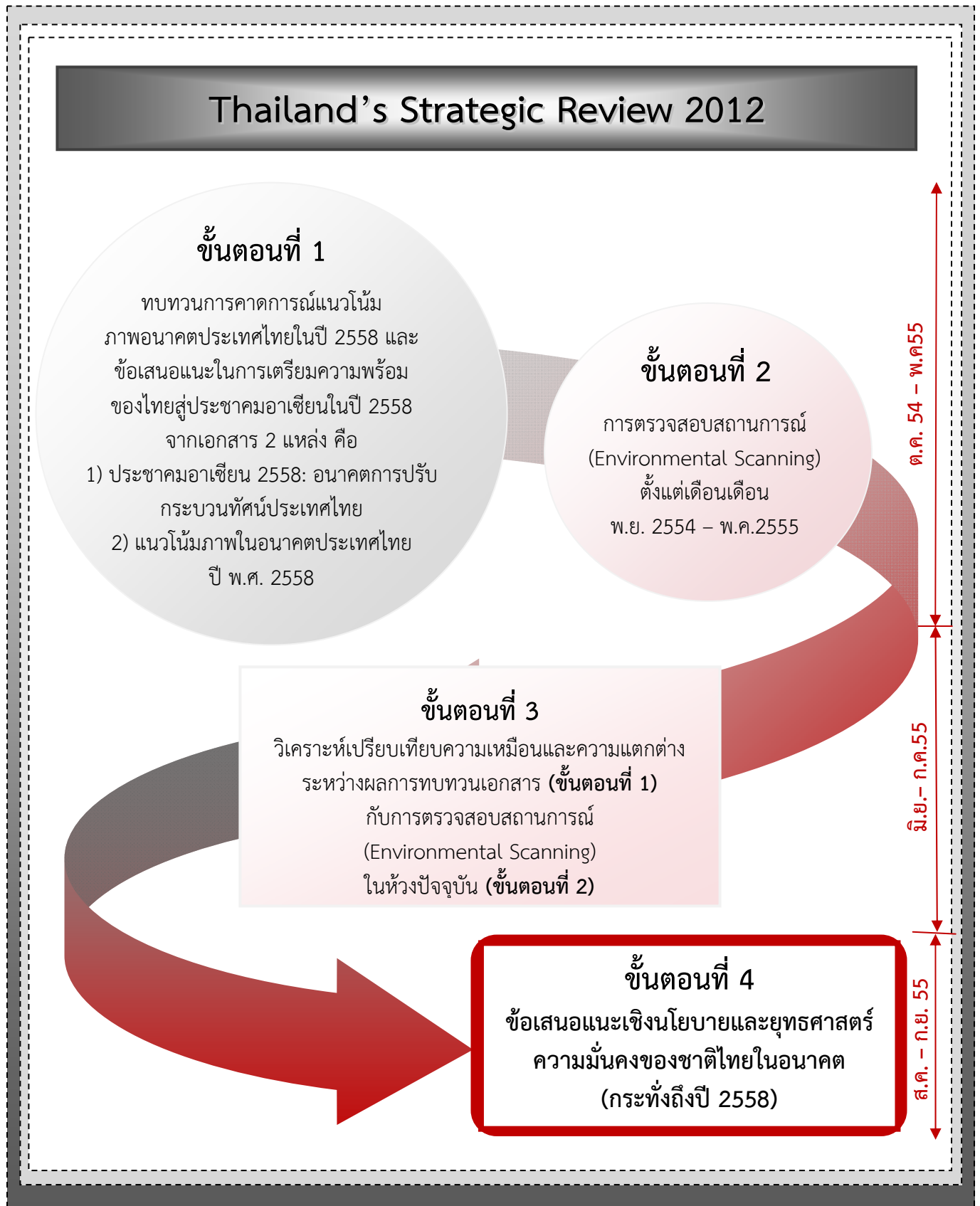
3. ขอบเขตการดำเนินงาน

3.1 ดำเนินการทบทวนการคาดการณ์แนวโน้มภาพอนาคตประเทศไทยในปี 2558 และข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมของไทยสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ในบริบทของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ที่ผ่านมา จากเอกสารวิชาการ 2 แหล่ง คือ 1) ประชาคมอาเซียน 2558: อนาคตการปรับกระบวนทัศน์ประเทศไทย (Thailand's Outlook & Paradigm Shift Towards ASEAN Community 2015) และ 2) แนวโน้มภาพในอนาคตประเทศไทยปี 2558 (Thailand's Strategic Outlook 2015)

3.2 ดำเนินการตรวจสอบสภาวะแวดล้อม (Environmental Scanning) ในห้วงเดือนพฤศจิกายน 2554 – พฤษภาคม 2555

¹ นางสาวหทัยา ไทยานนท์, กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย

² นักศึกษาหลักสูตรนักยุทธศาสตร์ รุ่น 7, ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย

รูปที่ 1-1 กรอบวิธีการศึกษา

ส่วนที่ 2

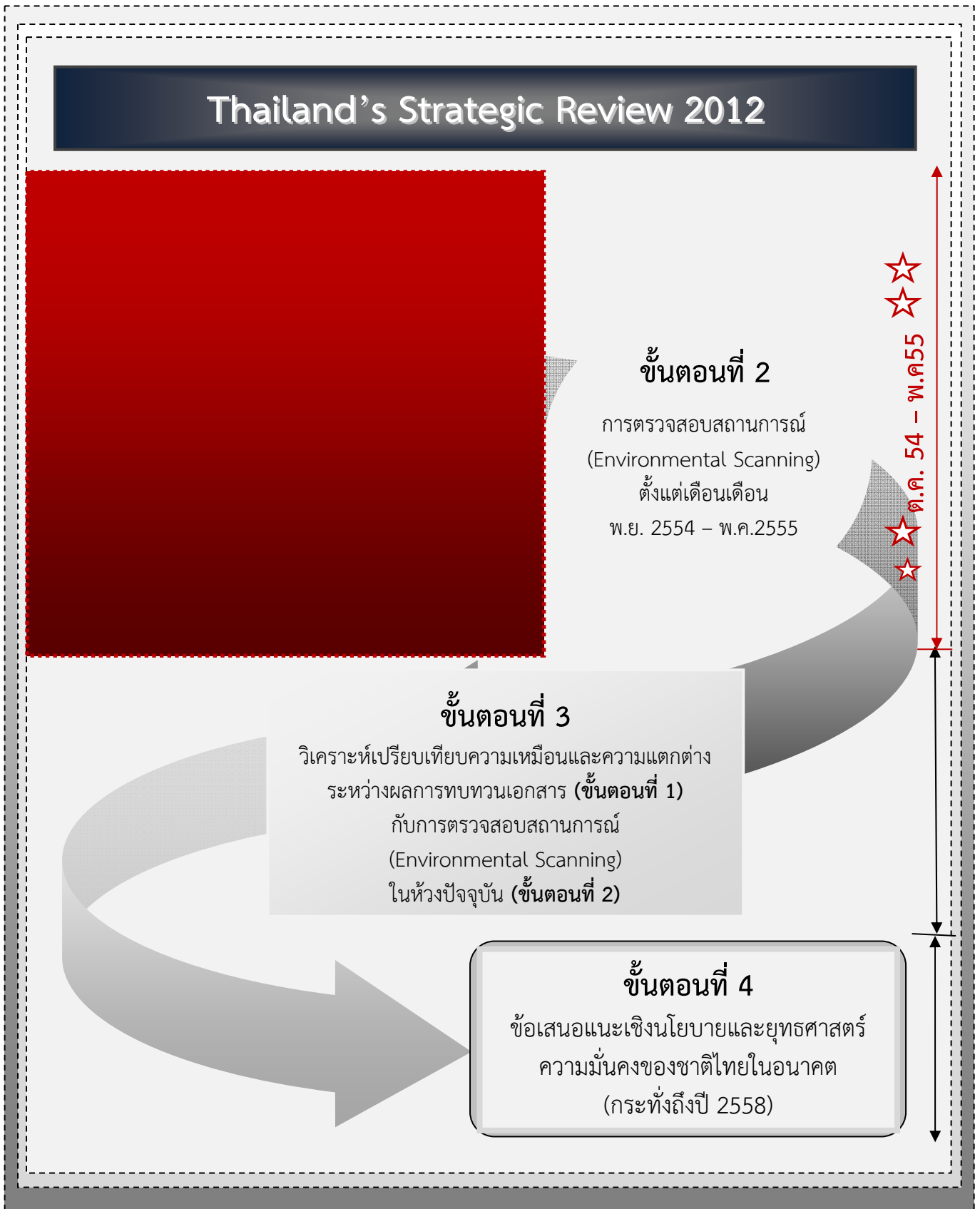
การคาดการณ์แนวโน้มภาพอนาคตที่ผ่านมา

2.1 มโนทัศน์ความมั่นคงแห่งชาติในอดีต

การเดินทางมาถึงของยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ส่งผลต่อการขับเคลื่อนในหลากหลายมิติทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างสอดคล้อง เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายที่สลับซับซ้อนจนสามารถส่งผลกระทบถึงกันได้อย่างมิอาจใช้พรมแดนเป็นเส้นแบ่งเขต และไม่อาจจำกัดความเสียหายจากภัยคุกคามความมั่นคงที่แปรเปลี่ยนเป็น ภัยคุกคามไม่ตามแบบ (Non-Traditional Threats) ซึ่งทุกประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้อีกต่อไป

ด้วยเหตุนี้ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ในฐานะ “คลังสมอง (Think Tank)” ของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ สังกัดกองทัพไทย ซึ่งมีภารกิจในการดำเนินงานทางยุทธศาสตร์ทั้งในเชิงรับและเชิงรุก เพื่อตอบสนองต่อประเด็นที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและผลประโยชน์โดยรวมของชาติไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงได้ดำเนินงานในการศึกษาถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับด้านความมั่นคงและประเด็นที่อาจส่งผลกระทบต่อชาติไทยอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้จากการศึกษาภายใต้บริบทของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ที่ผ่านมา ในเรื่อง (1) “ประชาคมอาเซียน 2558: อนาคตการปรับกระบวนการทัศน์ประเทศไทย (Thailand's Outlook & Paradigm Shift Towards ASEAN Community 2015)” และ (2) “แนวโน้มภาพในอนาคตประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558 (Thailand's Strategic Outlook 2015)” ซึ่งเป็นการดำเนินการอย่างมีระเบียบวิธี โดยเริ่มด้วยการตรวจสอบสถานะแวดล้อม (Environment Scanning) ผ่านมิติพลังอำนาจของชาติทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการเมือง ด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมวัฒนธรรม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการพลังงานและสิ่งแวดล้อม โดยการวิเคราะห์และระดมสมองร่วมกันเพื่อพิจารณาประเด็นสถานการณ์ระดับโลก (Global Level) ระดับภูมิภาค (Regional Level) ระดับประเทศ (Internal Level) จากนั้นกำหนดประเด็นสำคัญหลัก (Key Issue) และประเด็นสำคัญย่อย (Sub Key Issues) ในการวิเคราะห์ กำหนดตัวบ่งชี้ (Indicator) ปัจจัยสำคัญ (Triggers) นำไปสู่กระบวนการจำลองสถานการณ์ (Simulation Technique) วิเคราะห์ผลกระทบ (Impact) เพื่อคาดการณ์แนวโน้มทิศทางในอนาคต (Outlook) ที่อาจส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในห้วงปี 2554 – 2558 และพิจารณาขีดความสามารถ และให้ข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมของไทยบนเส้นทางสายอาเซียนที่จะเกิดขึ้นในปี 2558

การศึกษาคั้งนี้จะดำเนินการทบทวนเอกสารทางวิชาการ (Working Paper) ภายใต้บริบทของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ที่กล่าวมาทั้งสิ้น 2 เรื่อง โดยให้ความสำคัญกับประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย (ดังรูปที่ 2-1) ซึ่งผู้ศึกษาได้กล่าวถึงรายละเอียดโดยสรุปเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้น กลยุทธ์การเตรียมความพร้อมของประเทศไทย ทั้งระดับโลก (Global Level) ระดับภูมิภาค (Regional Level) และระดับภายในประเทศ (Internal Level) อันมีประเด็นผลกระทบต่อไทยในอนาคตที่ได้คัดเลือกมา 12 ประเด็นสำคัญ ดัง **ตารางแสดงประเด็นเดิมจากเอกสารทางวิชาการ (Working Paper) ประชาคมอาเซียน 2558: อนาคตการปรับกระบวนการทัศน์ประเทศไทย และแนวโน้มภาพในอนาคตประเทศไทยปี พ.ศ. 2558** ซึ่งจะถูกนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างผลการทบทวนเอกสาร กับการตรวจสอบสถานการณ์ (Environmental Scanning) ในห้วงปัจจุบัน ซึ่งได้แสดงรายละเอียดไว้ใน ส่วนที่ 3 หัวข้อ “ประเด็นเดิม” ต่อไป

รูปที่ 2-1 แสดงขั้นตอนที่ดำเนินการศึกษา (ขั้นตอนที่ 1)

ตาราง แสดงประเด็นเดิมจากเอกสารทางวิชาการ (Working Paper) ประชาคมอาเซียน 2558: อนาคตการปรับกระบวนทัศน์ประเทศไทย และแนวโน้มภาพในอนาคตประเทศไทยปี พ.ศ. 2558

ข้อมูล		แนวโน้มภาพในอนาคตประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558	ประชาคมอาเซียน 2558: อนาคตการปรับกระบวนทัศน์ประเทศไทย
ระดับ	ประเด็นสำคัญร่วม (Common key Issues)	ประเด็นสำคัญย่อย (Sub Key Issues)	
โลก (Global Level)	1. การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี (Technology Change) 1.1 Social Network & Wiki leaks	<u>ภาพในอนาคต</u> • Social Network จะถูกนำมาใช้ทางการเมือง การโฆษณาและประชาสัมพันธ์มากขึ้น รวมทั้งจะถูกใช้ในกระทำความผิด การล้วงข้อมูลความลับ • ประเทศที่ไม่ใช่ประชาธิปไตยจะพยายามจำกัดการใช้งาน <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> • มีการนำไปใช้ลดค่าใช้จ่าย ต้นทุนของสินค้าและบริการ เพราะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้รวดเร็วและกว้างขวาง • การสื่อสารภาครัฐเข้าถึงประชาชนมากขึ้น • ใช้สร้างความแตกแยก ก่ออาชญากรรม และภัยคุกคามมากขึ้น	<u>ภาพในอนาคต</u> • สงครามในอนาคตจะไม่ใช้สงครามที่มีความคุ้นเคยเช่นที่ผ่านมา แต่จะกลายเป็นสงครามในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยมียุทธศาสตร์การโจมตีข้อมูลของกันและกัน ซึ่งสงครามนอกรูปแบบอาจจะวิวัฒนาการออกไป • จีนเริ่มเดินหน้าสร้างจุดแข็ง กำหนดยุทธศาสตร์การขยายศักยภาพด้านความมั่นคงทางอินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้นในการต่อยอดกับ “สงครามไซเบอร์” อย่างเป็นทางการ เพื่อปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติของตนจากเหตุการณ์ที่สหรัฐฯ กล่าวถึงการโจมตีบนโลกไซเบอร์ที่จีนถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้แฮก e-mail account ของ Google <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> • Social Network เป็นช่องทางให้พวกมิจฉาชีพทราบความเคลื่อนไหวและมีโอกาสก่อเหตุร้ายขึ้นได้ทุกเมื่อ
	2. การเปลี่ยนแปลงระบบโลก (World System Change) 2.1 ขั้วอำนาจของโลก (Polarity)	<u>ภาพในอนาคต</u> • สหรัฐฯ จะเพิ่มความพยายามในการดำเนินยุทธศาสตร์ปิดล้อมจีน โดยร่วมมือกับพันธมิตรในภูมิภาค ขณะเดียวกันก็จะพยายามดำเนินยุทธศาสตร์เพื่อปฏิสัมพันธ์กับจีนไปพร้อม ๆ กัน ทำให้ไทยต้องรอบคอบและระมัดระวังในการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มขั้วอำนาจต่างๆ • ดุลอำนาจทางทหาร การทูต และเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านจะเพิ่มขึ้น <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u>	<u>ภาพในอนาคต</u> • มหาอำนาจมีแนวโน้มที่จะขัดแย้งกันมากขึ้น โดยเฉพาะระหว่างมหาอำนาจเก่าอย่างสหรัฐฯ กับมหาอำนาจใหม่อย่างจีน เพราะจีนต้องการผงาดขึ้นมาเป็นมหาอำนาจ • มหาอำนาจใหม่กำลังจะผงาดขึ้นมา โดยเฉพาะจีน อินเดีย บราซิล และรัสเซีย ซึ่งจีนถือว่าเป็นแรงที่สุดุด ยุคแห่งอนาคตจีนจะมีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลก ดังนั้น ระบบโลกมีแนวโน้มจะเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ แต่ยังคงไม่ใช่ระบบหลายขั้วอำนาจอย่าง

ข้อมูล		แนวโน้มภาพในอนาคตประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558	ประชาคมอาเซียน 2558: อนาคตการปรับกระบวนการทศวรรษประเทศไทย
ระดับ	ประเด็นสำคัญร่วม (Common key Issues)	ประเด็นสำคัญย่อย (Sub Key Issues)	
		ได้ประโยชน์จากตลาดการค้าขนาดใหญ่ของจีน เนื่องจากการมีภูมิรัฐศาสตร์ใกล้เคียงกัน และจีนมียุทธศาสตร์สร้างเส้นทางออกทางทะเลด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไทยมีภัยคุกคามต่อความมั่นคงมากขึ้น ทั้งด้านการทหาร การทูต และเศรษฐกิจ เนื่องจากสหรัฐฯ และจีน เข้ามาให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนด้านการทหารกับประเทศเพื่อนบ้านของไทย	สมบูรณแบบ โดยมีลักษณะเป็นลูกผสม หรือกึ่งหลายขั้วอำนาจ (uni-multilateralism)
	3. ความมั่นคงในรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Securities : NTS)- 3.1 ความมั่นคงด้านอาหาร	<u>ภาพในอนาคต</u> เกิดการขาดแคลนน้ำและอาหารทุกภูมิภาค และเริ่มมีการกักตุนสินค้าก่อให้เกิดภาวะราคาอาหารขยับตัวเพิ่มสูงขึ้น <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> ไทยที่จะก้าวขึ้นสู่การเป็นผู้ผลิตอาหารโลก และสร้างเสถียรภาพด้านราคาของผลิตผลการเกษตรเนื่องจากมีภูมิประเทศเหมาะสมในการปลูกพืชและทำปศุสัตว์ ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง จากการทำลายป่าจากผลกระทบจากการบุกรุกเพื่อทำการเกษตร	<u>ภาพในอนาคต</u> แนวโน้มดัชนีการใช้น้ำในระบบชลประทาน ผลิตพลังงาน และอุตสาหกรรมจะมีปริมาณสูงขึ้น เนื่องจากประชากรโลกจะเพิ่มขึ้น ซึ่งหากยังเป็นเช่นนี้ต่อไปอาจนำไปสู่วิกฤตการณ์ “ขาดแคลนน้ำ” ก่อให้เกิดสงครามแย่งชิงน้ำขึ้นได้ในอนาคต รวมถึงความขัดแย้งในการแย่งชิงทรัพยากรอื่น เช่น พลังงาน และอาหาร อันอาจเป็นชนวนความขัดแย้งใหม่ที่ก่อให้เกิดเกิดสงครามขึ้น
	3.2 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) และภัยพิบัติทางธรรมชาติ (Natural Disaster)	<u>ภาพในอนาคต</u> จำนวนเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติจะเกิดบ่อยและรุนแรงมากขึ้น น้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้นก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตทรัพย์สินของประชาชนและความหลากหลายทางชีวภาพมากขึ้น ส่งผลให้ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคอย่างรุนแรง เกิดการอพยพย้ายที่อยู่ของประชากรมากขึ้น <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> ภัยพิบัติทางธรรมชาติก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิต ทรัพย์สิน พื้นที่เพาะปลูก โดยจะเกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจโดยรวม	<u>ภาพในอนาคต</u> หลายประเทศทั่วโลกมุ่งไปที่การพัฒนาเศรษฐกิจ ทำให้การใช้ทรัพยากรขาดความสมดุลจนเกิดภาวะทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม และอาจเกิดภาวะโลกร้อนรวดเร็วขึ้น รวมถึงภัยพิบัติทางธรรมชาติขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางกายภาพของโลก

ข้อมูล		แนวโน้มภาพในอนาคตประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558	ประชาคมอาเซียน 2558: อนาคตการปรับกระบวนทัศน์ประเทศไทย
ระดับ	ประเด็นสำคัญร่วม (Common key Issues)	ประเด็นสำคัญย่อย (Sub Key Issues)	
	3.3 อาชญากรรมและการก่อการร้ายข้ามชาติ	<u>ภาพในอนาคต</u> มีการใช้ระบบสื่อสารข้อมูลที่ทันสมัยเผยแพร่ความรุนแรงมากขึ้น เครือข่ายก่อการร้ายมีความเชื่อมโยง มีแนวโน้มเกิดมากและรุนแรงขึ้นอีกอีกทั้งไทยยังคงเป็นพื้นที่ที่มีการเคลื่อนไหวของขบวนการก่อการร้าย เนื่องจากค่าครองชีพต่ำ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หละหลวม จึงเป็นฐานกำลังชั้นดีที่เหมาะสมแก่การพักอาศัย <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลง ความไม่สงบภายในประเทศอาจรุนแรงขึ้นจากการสนับสนุนขององค์การก่อการร้ายข้ามชาติ สูญเสียงบประมาณในการป้องกันและปราบปรามมากขึ้น ไทยอาจตกเป็นทางผ่าน แหล่งพักพิงชั่วคราว แหล่งสนับสนุนปฏิบัติการ ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ และชื่อเสียงของประเทศ	<u>ภาพในอนาคต</u> ปัญหาการก่อการร้ายในภูมิภาคโดยเฉพาะการแข่งขันทางทหาร มีแนวโน้มการแพร่ขยายของอาวุธร้ายแรง โดยเฉพาะอาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งรัฐบาลพม่าไม่ยอมฟังเสียงของชาวโลก จนกระทั่งถูกแซงก์ชันจากสหรัฐฯ แคนาดา สหภาพยุโรป และการตัดความช่วยเหลือจากญี่ปุ่น ซึ่งคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจพม่า อาจทำให้คนงานพม่ากว่า 3 แสนคน ตกงาน <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> ไทยได้รับผลกระทบจากการหลั่งไหลอพยพเข้าไทยของชาวพม่าทั้งในรูปแบบของผู้ลี้ภัยการสู้รบระหว่างรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่มน้อยลี้ภัยการเมืองและแรงงานเถื่อนนับแสนนับล้านที่อพยพเข้ามาทำงานทำในไทยเพิ่มมากขึ้น ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การค้ามนุษย์ และแรงงานข้ามชาติ อาจแฝงเข้ามากับแรงงานและสินค้าเสรีมากขึ้นจากการเปิดเสรีอาเซียนที่จะเกิดขึ้นในปี 2558 ซึ่งหากมีการแพร่ขยายอาชญากรรมข้ามชาติในระบบของเซกเมนต์วิซ่าคงไม่แตกต่างจากโรคมะเร็งร้ายที่กระจายไปทั่วร่างของมนุษย์ได้อย่างรวดเร็ว และหากตีความในรูปแบบของรัฐอาจคาดการณ์ได้ว่า การเมืองและการปกครองในประเทศนั้นอาจล้มเหลวอ่อนแอ ระบอบประชาธิปไตยอาจถูกบั่นทอน พลเมืองในรัฐไม่มีสิทธิและเสรีภาพอย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินอาจลดน้อยลง

ข้อมูล		แนวโน้มภาพในอนาคตประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558	ประชาคมอาเซียน 2558: อนาคตการปรับกระบวนการบังคับประเทศไทย
ระดับ	ประเด็นสำคัญร่วม (Common key Issues)	ประเด็นสำคัญย่อย (Sub Key Issues)	
	4. ปัญหาตะวันออกกลาง (Middle East) 4.1 วิกฤตการณ์พลังงาน	<u>ภาพในอนาคต</u> • ราคาน้ำมันในตลาดโลก เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีความผันผวนอย่างมาก • พลังงานจาก Fossil จะน้อยลงและแพงขึ้น อาจเกิดการแย่งชิงพลังงานระหว่างประเทศ • มีการพัฒนาพลังงานทางเลือกมากขึ้น <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> • มีโอกาสในการปลูกพืชพลังงานทดแทนมากขึ้น เนื่องจากมีพื้นที่การเกษตรมาก • ต้นทุนการผลิต การขนส่งสูงขึ้น ทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้น • เศรษฐกิจชะลอตัว ศักยภาพการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ และเสถียรภาพด้านพลังงานลดลง	-
	4.2 การปฏิวัติดอกมะลิ (Jasmine Revolution)	<u>ภาพในอนาคต</u> • การประท้วงเรียกร้องในประเทศที่มีผู้ปกครองในลักษณะเผด็จการผูกขาดอำนาจและขาดธรรมาภิบาลจะลุกลามไปทั่วโลก <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> • การประสบปัญหาขาดแคลนพลังงานทำให้ราคาพลังงานสูงขึ้น • การอพยพหนีภัยทางการเมืองเข้ามาในประเทศไทยอาจมีเพิ่มขึ้น	<u>ภาพในอนาคต</u> • จากผลสำเร็จในการประท้วงหลายประเทศคงทำให้อำนาจของผู้นำประเทศระส่ำระสาย และอาจส่งผลผู้นำในหลายประเทศที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนต้องตระหนักถึงบทบาท หน้าที่ และนำไปสู่การแก้ไขระบอบการปกครองให้มีความเป็นเสรีและเป็นธรรมขึ้นบ้างไม่มากก็น้อย เพราะไม่มีชาติใดที่จะทนต่อการกดขี่ เสรีภาพและการคอร์ปชั่นของผู้มาได้ตลอดไป
ภูมิภาค (Regional)	5. ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geo Politic Conflict) 5.1 ปัญหาชายแดนไทย-กัมพูชา	<u>ภาพในอนาคต</u> • ความขัดแย้งตามแนวชายแดนจะยังคงมีอยู่ต่อไปและเป็นหนทางนำสู่การใช้กำลังทางทหารเข้าสู้รบกัน เนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับเส้นเขตแดนระหว่างประเทศเป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อน จำเป็นต้องดำเนินการเจรจาอย่างค่อย	<u>ภาพในอนาคต</u> • แนวโน้มความสัมพันธ์ของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในอนาคตมีความน่าเป็นห่วง โดยเฉพาะกับกัมพูชาที่ยังคงมีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาเรื่องพรมแดน รวมทั้งประเทศพม่า ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย

ข้อมูล		แนวโน้มภาพในอนาคตประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558	ประชาคมอาเซียน 2558: อนาคตการปรับกระบวนการทศวรรษประเทศไทย
ระดับ	ประเด็นสำคัญร่วม (Common key Issues)	ประเด็นสำคัญย่อย (Sub Key Issues)	
		เป็นค่อยไปและต้องใช้เวลา <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> การค้า การบริการ และบรรยากาศการลงทุนตามแนวชายแดนชะลอตัว ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแย่งเป็นอุปสรรคต่อการรวมตัวสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 สูญเสียงบประมาณการเตรียมกำลังทหารในการป้องกันประเทศ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลง	<u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> รากเหง้าของปัญหาความขัดแย้งไทย-กัมพูชาควรได้รับการแก้ไขอย่างชัดเจน โดยเฉพาะเรื่องความไม่ไว้วางใจกัน การปลุกระดมลัทธิชาตินิยม และบาดแผลทางประวัติศาสตร์ ซึ่งคงยังต้องใช้เวลานานกว่าจะแก้ไขได้ ดังนั้น ปัญหาดังกล่าวจึงเป็นโจทย์ใหญ่ของไทยที่ต้องจัดการโดยเร็ว
	5.2 ปัญหาหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ (หมู่เกาะสแปรตลีย์และหมู่เกาะพาราเซล)	<u>ภาพในอนาคต</u> การแย่งชิงผลประโยชน์บริเวณหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ยังคงมีอยู่ต่อไป เนื่องจากต้องการผลประโยชน์ที่จะได้ในพื้นที่โดยรอบหมู่เกาะสแปรตลีย์ ได้แก่ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติและประมงมหาอำนาจจะเข้ามาแทรกแซง อาจทำให้สถานการณ์ความตึงเครียดเพิ่มมากขึ้น <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> เรือขนส่งสินค้าและน้ำมันจะไม่ได้รับความสะดวกและเกิดความไม่ปลอดภัยในเส้นทางคมนาคมและการขนส่งทางทะเล อาจเกิดปัญหาความสัมพันธ์ทางการทูตกับประมงมหาอำนาจและกลุ่มประเทศที่อ้างสิทธิ์	<u>ภาพในอนาคต</u> แนวโน้มของยุทธศาสตร์จีนในทศวรรษต่อจากนี้คงไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงมาก ยังคงต้องแข่งกับข้อพิพาทในทะเลจีนใต้เช่นเดิม แนวโน้มที่น่าจับตามองอีกประเด็นหนึ่ง คือ การที่จีนเข้ามาหาพันธมิตรในกลุ่มประเทศอาเซียนมากขึ้น เนื่องจากทราบดีว่าอาเซียนเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักในทะเลจีนใต้ แต่ในขณะเดียวกันกลุ่มประเทศอาเซียนเองก็ไม่สามารถรวมตัวกันได้อย่างเหนียวแน่น โดยหากจีนสามารถดำเนินนโยบาย 'ตีท้ายครัว' ประเทศอาเซียนได้ ก็จะสามารถหาแนวร่วม หรืออย่างน้อยก็ทำตัวเพิกเฉยหากจีนมีปัญหาเกี่ยวกับประเทศในกลุ่มอาเซียน เกิดเป็นทางสองแพร่งของประเทศในกลุ่มอาเซียนว่าจะเลือกผลประโยชน์ของชาติในระยะสั้นหรือผลประโยชน์ของภูมิภาคในระยะยาว เนื่องจากภาพในปัจจุบันนี้ คือ ความตั้งใจในการสร้างประชาคมอาเซียนในปี 2558 เพื่อรักษามูลประโยชน์ของภูมิภาคในระยะยาวยังจับต้องได้ยาก ส่วนการเข้ามาช่วยเหลือของจีนนั้นทันใจ แต่อาจมีผลต่อความตั้งใจในการสร้างประชาคมอาเซียน <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> อาจส่งผลกระทบต่อเส้นทางคมนาคมหลักของภูมิภาคด้านการค้า

ข้อมูล		แนวโน้มภาพในอนาคตประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558	ประชาคมอาเซียน 2558: อนาคตการปรับกระบวนทัศน์ประเทศไทย
ระดับ	ประเด็นสำคัญร่วม (Common key Issues)	ประเด็นสำคัญย่อย (Sub Key Issues)	
			ของไทยและอาเซียน และอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเลของไทยและอาเซียนได้
	6. กลไกความร่วมมือระหว่างประเทศ (Cooperative Mechanism)	<u>ภาพในอนาคต</u> ● กลุ่มความร่วมมือระหว่างประเทศจะเกิดการแข่งขันกันมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่ม BRICS จะมีอิทธิพลต่อโลกมากขึ้น มีอัตราเติบโตทางเศรษฐกิจสูง มีอำนาจในการต่อรองทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองกับกลุ่ม G7 มากขึ้น <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> ● มีโอกาสด้านการค้า การลงทุนมากขึ้น ทำให้เสถียรภาพเศรษฐกิจดีขึ้น ● การขยายฐานการผลิตมาสู่ประเทศไทยมากขึ้น ทำให้มีการพัฒนาทักษะของแรงงาน และลดปัญหาการว่างงานลงได้ ● อาจได้รับผลกระทบจากการกีดกันทางการค้าจากกลุ่มความร่วมมือต่างๆ	<u>ภาพในอนาคต</u> ● ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประเทศร่ำรวยและยากจนกำลังจะกลายเป็นตัวแปรกำหนดระบบการค้าโลก เช่นเดียวกับระบบการเงินโลกที่มีคำถามสำคัญในเรื่องเสถียรภาพของระบบ ● ประเทศกลุ่ม BRICS ถูกใช้เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงการย้ายอำนาจเศรษฐกิจโลกจากกลุ่มพัฒนาแล้วอย่าง G7 โดยมีการคาดว่าประมาณปี 2593 เศรษฐกิจของกลุ่ม BRICS จะสามารถบดบังกลุ่มประเทศร่ำรวยในขณะนี้ได้ ● การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในระเบียบเศรษฐกิจโลกหลังวิกฤติแฮมเบอร์เกอร์คือ การที่โลก G20 กลายเป็นกลไกสำคัญในการจัดการกับปัญหาเศรษฐกิจโลก และที่สำคัญ คือ มี 5 ประเทศมาจากเอเชีย <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> ● เศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มชัดเจนว่ากำลังวิวัฒนาการไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ ซึ่งอาจส่งผลต่ออาเซียนได้ทั้งในเชิงบวกและลบ จะมีการผงาดขึ้นมาของมหาอำนาจเศรษฐกิจใหม่ของเอเชียและละตินอเมริกา และการรวมกลุ่มกันของประเทศยากจน
	7. ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) 7.1 ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (APSC Blueprint)	<u>ภาพในอนาคต</u> ● การสร้างเสริมให้อาเซียนมีปฏิสัมพันธ์ที่หนักแน่นและสร้างสรรค์กับประชาคมโลกยังจะเป็นไปอย่างหลวมๆ มีความเปราะบางด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพราะประเทศอาเซียนมีระบบการปกครองที่แตกต่างกัน มีนโยบายไม่แทรกแซงกิจการภายในซึ่งกันและกัน หลายประเทศยังมีปัญหาเรื่องการเมืองภายใน และบางประเทศยังมีปัญหาเขตชายแดนระหว่างกัน	<u>ภาพในอนาคต</u> ● อาจเกิดการสวมสิทธิ์จากคนต่างชาตินอกอาเซียนที่แปลงสัญชาติเข้ามารับประโยชน์ เพราะจุดยุทธศาสตร์ที่ดีของอาเซียนคือไทยนั่นเอง ● กรรมสิทธิ์ในการครอบครองที่ดินอาจมีการปรับเปลี่ยนสัดส่วนตามไปด้วย

ข้อมูล		แนวโน้มภาพในอนาคตประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558	ประชาคมอาเซียน 2558: อนาคตการปรับระบบนวัตกรรมประเทศไทย
ระดับ	ประเด็นสำคัญร่วม (Common key Issues)	ประเด็นสำคัญย่อย (Sub Key Issues)	
		<u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> • ความร่วมมือทางทหารของอาเซียนยังขาดกลไกป้องกันและแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง ทำให้ความร่วมมือมีความก้าวหน้าน้อย • ความอิสระในการดำเนินนโยบายทางทหารส่งผลกระทบต่อความไว้วางใจระหว่างกัน จึงยังมีการกระทบกระทั่งตามแนวชายแดนต่อไป	• วงการค้าอาเซียนและค้ามนุษย์จะสิ้นไหล <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> • การเปิดเสรีอาเซียนปี 2558 ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางกฎหมายไทย ดังนั้น จึงควรมีการปรับมาตรา 190 ในรัฐธรรมนูญไทยฉบับปัจจุบัน เพื่อให้สอดคล้องกับการก้าวสู่การเปิดเสรีอาเซียน และควรผลิตนักกฎหมายระหว่างประเทศและควรเรียนรู้กฎหมายระหว่างประเทศ • จากภาวะถดถอยของผู้นำทางการเมืองของไทย ดังนั้น ควรปลูกฝังจริยธรรมบนพื้นฐานของประชาธิปไตย เพื่อเตรียมความพร้อมในการยกระดับความร่วมมือทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกประเทศ และควรปรับทัศนคติในเรื่องผลประโยชน์ของภูมิภาค
	7.2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint)	<u>ภาพในอนาคต</u> • จะเกิดการเคลื่อนย้ายการลงทุน สินค้า บริการ แรงงานที่มีทักษะภายในประชาคมได้อย่างเสรีมากขึ้น และเริ่มมีการทยอยลดพิกัดอัตราภาษีนำเข้าแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 -2558 <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> • ชีตความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น เนื่องจากจะมีต้นทุนสินค้าวัตถุดิบ แรงงานและการขนส่งที่ต่ำลง • สินค้าและบริการบางประเภทของไทยจะได้รับผลกระทบ เนื่องจากมีราคาและต้นทุนที่สูงกว่า • แรงงานที่มีฝีมือ (Skilled Labor) ของไทยจะถูกแย่งงานมากขึ้น	<u>ภาพในอนาคต</u> • การเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือในอนาคตคงทำให้ประเทศสมาชิกในอาเซียนต้องได้รับแรงสนับสนุนจากการอพยพแรงงานจะทำให้เกิดการผสมกลมกลืนระหว่างวัฒนธรรมและปัญหาสังคมตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> • ไทยควรเตรียมความพร้อมในการพัฒนาด้านวิชาการ การศึกษาไทยบนถนนสายอาเซียนก่อนการเปิดเสรีอาเซียน โดยการศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรเพิ่มจำนวนวิชาบังคับภาษาอังกฤษให้มากขึ้นรวมทั้งภาษาท้องถิ่น โดยบุคลากร และนักศึกษาไทยควรเพิ่มทักษะด้านภาษาอังกฤษ และควรเปลี่ยนทัศนคติเดิมหันกลับมาพัฒนาตนเองให้มากขึ้น ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมคลังสมองทางอาชีพ • แรงงานระดับล่างจะไหลเข้าสู่ประเทศไทย เพื่อมารับค่าแรงขั้นต่ำ

ข้อมูล		แนวโน้มภาพในอนาคตประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558	ประชาคมอาเซียน 2558: อนาคตการปรับกระบวนการบังคับประเทศไทย
ระดับ	ประเด็นสำคัญร่วม (Common key Issues)	ประเด็นสำคัญย่อย (Sub Key Issues)	
			สูงๆ ส่วนแรงงานทักษะที่จะสมองไหลไปสู่สิงคโปร์และมาเลเซีย เพื่อรับเงินเดือนสูงเช่นกัน โดยเฉพาะแพทย์ วิศวกรและอาจจะมีไอทีกับการเงิน ดังนั้น คณะกรรมการวิชาชีพ สภาวิชาชีพ ควรเตรียมการรองรับผลกระทบจากภาวะแรงงานสมองไหลอย่างเร่งด่วน โดยรัฐบาลควรมีการปรับค่าแรงขั้นต่ำให้มีอัตราเท่ากันทั่วประเทศ เพื่อจูงใจให้แรงงานต่างๆ ทำงานในถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเองให้มากขึ้น และทุกภาคส่วนควรทำการศึกษาช่องโหว่และข้อเสียของการพัฒนากฎบัตรอาเซียนที่อาจเกิดขึ้นกับไทย อีกทั้งรายละเอียดของกระบวนการระงับข้อพิพาทและการดำเนินการต่างๆ ในกฎบัตรอาเซียนควรมีข้อกำหนดทางเศรษฐกิจโดยตรงอย่างชัดเจน ● ไทยควรประเมินสถานการณ์อย่างใกล้ชิดและไม่หลงเล่นตามเกมที่ยั่วให้เกิดความรุนแรงตามแนวชายแดนเพื่อนำเรื่องข้อพิพาทดินแดนสู่การหารือในระดับพหุภาคีที่ประชุมอาเซียนและคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ หรือ UNSC
	7.3 ประชาสังคมวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC Blueprint)	<u>ภาพในอนาคต</u> ● ระดับความร่วมมือทางด้านสังคมและวัฒนธรรมยังคงมีพัฒนาการน้อยมาก เนื่องจากยังขาดความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของ การมีส่วนร่วม ทำให้ความเป็นประชาคมอาเซียนไม่เกิดขึ้นภายในจิตใจของคนอาเซียนรวมทั้งคนไทยด้วย <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> ● จะมีการเสริมสร้างความเป็นตัวตนร่วมกัน ที่เรียกกันว่า อัตลักษณ์ร่วมกันของประชาคมอาเซียนมากขึ้น ● จะมีการส่งเสริมสำนึกการร่วมทุกข์ร่วมสุข การแบ่งปันกัน ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกันเพิ่มขึ้น	<u>ภาพในอนาคต</u> ● ประเทศสมาชิกอาเซียนอาจต้องเผชิญกับ "สงครามอารยธรรม" (Civilization Wars) ในลักษณะของวัฒนธรรมการดำรงชีวิตที่มีความแตกต่างและหลากหลาย ซึ่งต่างต่อสู้กันเพื่อคงสถานะการดำเนินชีวิตตามกรอบเดิมของตนเองไว้ ● การปะทะที่สำคัญที่สุดดูเหมือนจะเป็นการปะทะกันระหว่างอารยธรรมตะวันตกที่ได้ถูกเปลี่ยนถ่ายกับ "อารยธรรมที่มีใช้ตะวันตก" ซึ่งภาพสะท้อนดังกล่าวนับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u>

ข้อมูล		แนวโน้มภาพในอนาคตประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558	ประชาคมอาเซียน 2558: อนาคตการปรับกระบวนการทัศนประเทศไทย
ระดับ	ประเด็นสำคัญร่วม (Common key Issues)	ประเด็นสำคัญย่อย (Sub Key Issues)	
		• เสี่ยงโอกาสในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม • เสี่ยงโอกาสในการสร้างรายได้ด้านการท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรม	• ควรเตรียมพร้อมสร้างประชาคมโดยปลูกฝังการเปลี่ยนถ่ายวัฒนธรรมซึ่งกัน มีอัตลักษณ์ร่วมกันอย่างแท้จริง ทั้งนี้ การสร้างอัตลักษณ์ของอาเซียน จะเน้นการสร้างความรู้สึกร่วมและการอยู่ร่วมและส่งเสริมความเป็นเอกภาพในความแตกต่าง และค้นหาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของอาเซียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การดำเนินงานของอาเซียนและเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างประเทศ • อุปสรรคด้านภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้านเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่กระบวนการศึกษาไทยต้องพัฒนาให้เข้ากับหลักสูตร และพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับการเคลื่อนตัวของประชาคมอาเซียน
ภายในประเทศ (Internal Level)	8. ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้	<u>ภาพในอนาคต</u> • แม้ว่ารัฐบาลทุกชุดที่ผ่านมาจะพยายามกำหนดนโยบาย และมาตรการในการแก้ไขปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มาโดยตลอด แต่ดูเหมือนว่าเหตุการณ์ความรุนแรงจะยังไม่ยุติลง แต่ความรุนแรงกลับเพิ่มขึ้นและต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> • ปริมาณการลงทุนด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ลดลง • สูญเสียงบประมาณในการแก้ไขปัญหา • เกิดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สิน ขวัญกำลังใจของประชาชนลดลง • ความเสื่อมถอยของศาสนาพุทธในพื้นที่มีมากขึ้น และคนไทยพุทธมีจำนวนลดลง	<u>ภาพในอนาคต</u> • ความรุนแรงส่วนมากเกิดจากการยิง การลอบฆ่า การเผาสถานที่ราชการ การโจมตีทหารตำรวจ การลอบวางระเบิดและลอบวางเพลิง มีแนวโน้มที่จะกระจายเข้ามาในพื้นที่บริเวณใกล้เคียง ซึ่งเป็นการเคลื่อนตัวของเหตุการณ์ก่อความรุนแรง <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> • ไทยประสบกับปัญหาบอบช้ำเป็นอย่างมากจากสถานการณ์การก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ทำให้ภาคเอกชนไม่มีความมั่นใจในการลงทุนในพื้นที่ เกิดภาวะว่างงาน และรายได้ที่ไม่พอเพียงต่อการดำรงชีพ โดยเฉพาะปัญหาทางด้านสังคมที่กลายเป็นปัญหาใหญ่สำหรับประชาชนในการประกอบอาชีพ • โครงการที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ เช่น การสนับสนุนการจ้างงานเร่งด่วน การสนับสนุนกลุ่มอาชีพ เป็นต้น ยังขาดความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของพื้นที่ให้เข้มแข็งได้

ข้อมูล		แนวโน้มภาพในอนาคตประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558	ประชาคมอาเซียน 2558: อนาคตการปรับกระบวนการบังคับประเทศไทย
ระดับ	ประเด็นสำคัญร่วม (Common key Issues)	ประเด็นสำคัญย่อย (Sub Key Issues)	
	9. วิกฤติการเมือง (Political Crisis)	<u>ภาพในอนาคต</u> - แม้ว่านายกรัฐมนตรีจะประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งทั่วไป แต่จากการดำเนินการทางการเมือง จะเห็นได้ว่าภายหลังจากการเลือกตั้งไม่ว่าพรรคไหนได้รับคะแนนเสียงมากและได้จัดตั้งรัฐบาล ก็จะถูกคัดค้านและชุมนุมประท้วงจากกลุ่มตรงข้าม อาจส่งผลเกิดความรุนแรงทางการเมืองได้ <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> ● เกิดความแตกแยกทางความคิดความเครียดในสังคม ส่งผลกระทบต่อ การเข้าร่วมประชาคม ASEAN ● ความเชื่อมั่นของประเทศไทยในด้านศักยภาพเศรษฐกิจ การเมือง และ ความปลอดภัย ในสายตานานาประเทศลดลง ● เศรษฐกิจถดถอย	<u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> ● ยังไม่มีใครรู้ถึงความขัดแย้งทางการเมืองที่มีความยืดเยื้อ เรื้อรัง และ พัฒนามาเป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อ ประชาธิปไตย (พธม.) หรือกลุ่มคนเสื้อเหลือง กับกลุ่มแนวร่วม ประชาชนเพื่อประชาธิปไตยแห่งชาติ (นปช.) หรือกลุ่มคนเสื้อแดงจะ จบลงอย่างไร ● ส่งผลกระทบรุนแรงมากมายหลายด้าน และมีโอกาสแพร่ขยาย ออกไปเป็นวงกว้าง จนทำให้ความคิดเห็นของประชาชนเกิดความ แตกต่างและแตกแยก จนกล่าวได้ว่าสังคมไทยตกอยู่ในห้วงของการ แยกความสามัคคี
	10. ปัญหายาเสพติด (Drug)	<u>ภาพในอนาคต</u> ● ปัญหายาเสพติดจะยังคงเป็นปัญหารุนแรงและมุ่งเน้นไปที่เยาวชนมาก ยิ่งขึ้น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และ การเมือง โดยประเทศไทยจะกลายเป็นตลาดค้ายาบ้าที่ใหญ่ที่สุดของ ภูมิภาค อีกทั้งการยังมีความเชื่อมโยงกับขบวนการค้ายาข้ามชาติ การขนส่ง สำคัญจะขยายตัวผ่านบริเวณชายแดนโดยรอบของประเทศ แต่ช่องทาง สำคัญจะเป็นทางด่านทิศตะวันตกทั้งทางด้านเหนือ และด้านใต้ โดยยาบ้า จะมาจากแหล่งผลิตในพม่า <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> ● คุณภาพทรัพยากรมนุษย์ลดลง ● สถาบันครอบครัวอ่อนแอ	<u>ภาพในอนาคต</u> ● ความเข้มข้นของเหตุการณ์ความรุนแรงนั้นสูงมาก และนับวันยิ่ง ยกระดับของความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความยากลำบากที่จะ ทำความเข้าใจ ● ถึงแม้จะมีมาตรการป้องกันและปราบปรามผู้ลักลอบจำหน่ายและ เสพยาเสพติด แต่ก็ยังไม่สามารถขจัดยาเสพติดให้หมดไปได้ เนื่องจาก เป็นขบวนการที่มีความซับซ้อน ● ทุกสังคม ชุมชนต่างได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดใน สังคมไทย ● แหล่งผลิตใหญ่ที่สุดอยู่ในประเทศพม่า จากนั้นถูกส่งผ่านไปยังกลุ่ม ประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง (GMS) และไทยเป็นตลาดใหญ่ที่สุด

ข้อมูล		แนวโน้มภาพในอนาคตประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558	ประชาคมอาเซียน 2558: อนาคตการปรับกระบวนการบังคับประเทศไทย
ระดับ	ประเด็นสำคัญร่วม (Common key Issues)	ประเด็นสำคัญย่อย (Sub Key Issues)	
		● ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ● รัฐเสียบงบประมาณแก้ปัญหา แต่ไม่มีประสิทธิภาพ ● เป็นต้นเหตุของปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน	รวมทั้งยังเป็นแหล่งพักยาและส่งต่อยาเสพติดไปยังตลาดในระดับโลก <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> ● การเป็นแหล่งผลิตของไทยนั้นจะลดปริมาณลงอย่างมากจนอยู่ในระดับที่สามารถควบคุมได้ เนื่องจากรายงานเรื่อง Patterns and Trends of Amphetamine-Type Stimulants and Other Drugs in Asia and Pacific 2010 ของ UNODC (United Nation Office on Drugs and Crime) ระบุว่า ไทยมีสถิติในการจับกุมยาเสพติดมากที่สุด
	11. วิกฤติและความยั่งยืนของเศรษฐกิจไทย (Economic Crisis and Sustainability)	<u>ภาพในอนาคต</u> ● สภาวะเศรษฐกิจโลก มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น ราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้น มีการรวมกลุ่มความร่วมมือระหว่างประเทศมากขึ้น แต่โครงสร้างของการพัฒนาเศรษฐกิจไทย ยังไม่พัฒนาเพียงพอ สินค้าไทยมีปริมาณมากแต่ขาดการควบคุมคุณภาพ นอกจากนี้ความไม่มีเสถียรภาพของการเมืองไทย และภัยพิบัติทางธรรมชาติยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ <u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> ● การขยายตัวภาคบริการมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ● ระดับราคาสินค้าและรายได้มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น ● ความเชื่อมั่นในภาพลักษณ์ในสายตานักลงทุนต่างชาติยังไม่ดีขึ้นมากนัก จากสถานการณ์และเสถียรภาพการเมืองในประเทศ	<u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> ● ช่วงเวลาที่ผ่านมาในปี 2553 นั้น เกิดความไม่สมดุลของระบบเศรษฐกิจด้านต่างๆ โดยเฉพาะโครงสร้างทางเศรษฐกิจไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตได้อย่างยั่งยืน การพึ่งฐานเศรษฐกิจที่เน้นการส่งออกและการใช้แรงงานราคาถูกมีความเสี่ยงต่อการได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก และกฎกติกาการกีดกันทางการค้าทำให้สูญเสียความสามารถในการแข่งขันและคุณภาพชีวิตลดลง โดยในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี 2553 เศรษฐกิจชะลอตัวทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน โดยเฉพาะการบริโภคภาคเอกชน การส่งออก การผลิตภาคอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว
	12. ธรรมาภิบาล (Good Governance)	<u>ภาพในอนาคต</u> ● ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันยังคงเพิ่มมากขึ้นและฝังลึกในวงราชการ การเมือง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และลงลึกไปสู่หมู่บ้าน ชุมชน แม้จะมีการรื้อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 เป็นต้นมา ซึ่งปัญหานี้ก็ยังเป็นปัญหาที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตต่อไป	-

ข้อมูล		แนวโน้มภาพในอนาคตประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558	ประชาคมอาเซียน 2558: อนาคตการปรับกระบวนการทัศน์ประเทศไทย
ระดับ	ประเด็นสำคัญร่วม (Common key Issues)	ประเด็นสำคัญย่อย (Sub Key Issues)	
		<u>ผลกระทบต่อประเทศไทย</u> ● ภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือของประเทศตกต่ำลง ● ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลการบริหารราชการตกต่ำลง ● การพัฒนาเศรษฐกิจล่าช้า ● เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม	

13 ประเด็น ข้างต้นเป็นประเด็นที่ได้มาจากการร่วมประชุมระดมความคิดเห็น (Brain storm) และคัดเลือกประเด็นสำคัญของคณะผู้ศึกษา เป็นภาพฉายอนาคตประเทศไทยในปี 2558 และข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมของไทยสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ซึ่งเป็นมุมมองของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ที่ได้เคยคาดการณ์ไว้ โดยมีความมุ่งหวังให้ครอบคลุมการแก้ปัญหาภัยคุกคามความมั่นคงไม่ตามแบบ (Non-Traditional Threats) ที่อาจส่งผลกระทบต่อสังคมไทยในทุกมิติที่เชื่อมโยง สลับซับซ้อน จนไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ คณะผู้ศึกษาได้นำประเด็นที่กล่าวมาใช้เป็นฐานความคิดเพื่อตรวจสอบ เปรียบเทียบกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสภาวะแวดล้อมห้วงปัจจุบัน (พ.ย. 54 – พ.ค. 55) ซึ่งได้แสดงผลการวิเคราะห์ไว้ต่อไป (ในส่วนที่ 3) อันจะนำไปสู่การทบทวนยุทธศาสตร์ประเทศไทยในปี 2555 และการได้มาซึ่งข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เห็นผลได้อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งส่งเสริมให้เกิดยุทธศาสตร์ประเทศไทยที่มีกลไกการพัฒนายั่งยืน (Sustainable Development) เป็นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อน

ส่วนที่ 3

ความสำเร็จของการคาดการณ์ : การคาดการณ์ที่ผ่านมา vs สภาพการณ์จริง

ด้วยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างเป็นพลวัตในหลากหลายมิติที่ล้วนส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติไทยอยู่ตลอดเวลาทำให้ การตรวจสอบสถานะแวดล้อมในห้วงปัจจุบันจึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นเครื่องยืนยันสถานการณ์ที่เคยได้มีการคาดการณ์ว่าจะเกิดเป็นภาพอนาคตและส่งผลกระทบต่อประเทศไทยว่ายังคงเป็นภาพดั้งเดิมที่ได้เคยคาดการณ์ไว้แล้ว หรือภัยคุกคามมีลักษณะแปรเปลี่ยนไป ขยายเป็นวงกว้างจากเดิม (ซึ่งแสดงไว้ในส่วนที่ 3) เพื่อนำไปสู่การทบทวนยุทธศาสตร์และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติการดำเนินงานการตั้งเป้าหมาย กระทั่งได้มาซึ่งข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ อันเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมป้องกันภัยคุกคามความมั่นคงของชาติที่อาจเกิดขึ้นทั้งในระยะสั้น และระยะยาวได้ (โดยจะนำเสนอในส่วนที่ 4)

กระบวนการตรวจสอบสถานะแวดล้อม (Environmental Scanning) ทั้งในระดับโลก (Global Level) ระดับภูมิภาค (Regional Level) และระดับภายในประเทศ (Internal Level) ในห้วงปัจจุบันซึ่งได้กำหนดไว้ในห้วงเดือน พ.ย. 54 – พ.ค. 55 เพื่อทบทวนภาพอนาคตและส่งผลกระทบต่อประเทศไทยที่ได้เคยคาดการณ์ไว้ในการศึกษาวิจัยภายใต้บริบทของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ที่ผ่านมา 2 เรื่อง ได้แก่ 1) “ประชาคมอาเซียน 2558: อนาคตการปรับกระบวนการทัศน์ประเทศไทย (Thailand's Outlook & Paradigm Shift Towards ASEAN Community 2015)” และ 2) “แนวโน้มภาพในอนาคตประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558 (Thailand's Strategic Outlook 2015)” ซึ่งแสดงขั้นตอนในการดำเนินการศึกษา (ดังรูปที่ 3-1) โดยผู้ศึกษาแบ่งประเด็นภัยคุกคามเป็น 2 กลุ่ม จากการกำหนดหัวเวลาดังนี้

1) **ประเด็นเดิม** ซึ่งเป็นภัยคุกคามความมั่นคงที่เกิดขึ้นจากอดีตต่อเนื่องจนถึงห้วงที่ดำเนินกระบวนการตรวจสอบสถานะแวดล้อม ทั้งนี้ หมายถึงประเด็นที่ได้เคยคาดการณ์ภาพอนาคตและส่งผลกระทบต่อประเทศไทยไว้แล้วจากการศึกษาวิจัยบริบทของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ดังที่กล่าวมา โดยนำมาดำเนินการกระบวนการตรวจสอบสถานะแวดล้อมเพิ่มเติมอีกครั้ง

2) **ประเด็นใหม่** ซึ่งเป็นภัยคุกคามความมั่นคงที่เกิดขึ้นใหม่ในห้วงระยะเวลาที่ดำเนินกระบวนการตรวจสอบสถานะแวดล้อม

ซึ่งแต่ละประเด็นจะนำเสนอใน 2 หัวข้อย่อย คือ (1) **จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า** ประกอบด้วย เนื้อหาโดยสรุปจากการทบทวนภาพอนาคตและส่งผลกระทบต่อประเทศไทยที่ได้เคยคาดการณ์ไว้ในการศึกษาวิจัยภายใต้บริบทของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ที่กล่าวมาแล้วในเบื้องต้น (2) **สถานการณ์ปัจจุบันพบว่า** ประกอบด้วย ผลจากการทบทวนสถานะแวดล้อมในห้วงปัจจุบัน (เดือน พ.ย. 54 – พ.ค. 55) โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

Thailand's Strategic Review 2012

ขั้นตอนที่ 2

การตรวจสอบสถานการณ์
(Environmental Scanning)

ตั้งแต่เดือนเดือน

พ.ย. 2554 – พ.ค.2555

 ต.ค. 54 – พ.ค.55

ขั้นตอนที่ 3

วิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง
ระหว่างผลการทบทวนเอกสาร (ขั้นตอนที่ 1)
กับการตรวจสอบสถานการณ์
(Environmental Scanning)
ในห้วงปัจจุบัน (ขั้นตอนที่ 2)

 มิ.ย. 54 – ก.ค.55

รูปที่ 3-1 แสดงขั้นตอนที่ดำเนินการศึกษา (ขั้นตอนที่ 2 และ 3)

3.1 ประเด็นเดิม

3.1.1 การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี (Technology Change)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า “Social Network จะถูกนำมาใช้ทางการเมือง การโฆษณาและประชาสัมพันธ์มากขึ้น ถูกนำไปใช้ลดค่าใช้จ่าย ต้นทุนของสินค้าและบริการ เพราะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้รวดเร็ว และกว้างขวาง รวมทั้งจะถูกใช้ในการกระทำผิด การล้วงข้อมูลความลับ ก่ออาชญากรรม และยกยอกทรัพย์สินมากขึ้น อีกทั้งใช้สร้างความแตกแยก”

สถานการณ์ปัจจุบันพบว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันอย่างมาก ตัวอย่างเช่น การปรับรูปแบบรายการใหม่ โดยสถานีโทรทัศน์บางช่องนำรายการที่ออกอากาศบน Facebook อย่าง VRZO ที่โด่งดังจากการถามความเห็นผู้คนที่ผ่านไปมาด้วยการตั้งประเด็นคำถามกวนๆ หรือรายการทีวีหลายรายการที่นำภาพไปเผยแพร่ในยูทูป (youtube) หรือ Facebook อย่างรายการ “วุฒดีเกิดมาคุย” ทำให้ผู้ชมสามารถดูช่วงพิเศษที่ไม่ได้ออกอากาศด้วยและเรื่องบางเรื่องที่ตั้งใน Facebook กระทั่งพิธีทีวีนำไปขยายความต่ออย่างกรณี “ครูอังคณา” ก็เป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้เนื้อหาทั้งโลก Social Network และพิธีทีวีวิ่งเข้าหาและพันเกี่ยวกันอย่างแน่นหนาจนแทบแยกไม่ออก อันเป็นเครื่องยืนยันว่า ตลาด Social Network ในเมืองไทยถือว่ามีแนวโน้มจะขยายตัว³

นอกจากนี้ บริษัทวิเคราะห์สังคมออนไลน์ที่มีชื่อเสียงระดับโลกอย่าง โซเชียลเบเกอร์ (Socialbaker) รายงานผลการสำรวจสถิติของผู้ใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) เรียงตามลำดับประเทศที่มีผู้เล่นมากที่สุด คือ สหรัฐฯ ราว 157 ล้านคน ตามมาด้วยบราซิล อินเดีย อินโดนีเซีย และเม็กซิโก ส่วนไทยอยู่ในอันดับที่ 16 ซึ่งมีผู้ใช้ 14 ล้านคน แต่หากเรียงตามเมืองแล้ว กรุงเทพฯ ของเรานำมาเป็นอันดับที่ 1 ของโลก ด้วยจำนวนผู้ใช้ที่มีมากถึง 8,680,000 คน แสดงให้เห็นว่า ผู้ใช้ Facebook เป็นชาวกรุงเทพฯ มากกว่าร้อยละ 50 ของประเทศ ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรในเขตเมืองซึ่งคาดว่าจะมีอยู่ 16 ล้านคน⁴ สถิติที่น่าสนใจอีกอย่างคือวัยรุ่นร้อยละ 66 ดูโทรทัศน์ไปในช่วงเล่นอินเทอร์เน็ต โมบายโซเชียลเน็ตเวิร์คที่มีสัดส่วนกว่าร้อยละ 30 มีผู้ใช้งานกว่าครึ่งใช้เวลาในการเล่น เกม แชนแนล และแชท และผู้ใช้งานกว่าร้อยละ 50 เชื่อถือคอมเมนต์ (comment) จากคนแปลกหน้า ทำให้ทั้งหมดที่กล่าวมาชี้ได้อย่างชัดเจนว่า Facebook ถือเป็นเว็บหลักของการใช้ชีวิตออนไลน์ในแต่ละวันที่มีศักยภาพในการกระตุ้นให้เกิดการซื้อขายแบบหมกมุ่น โดยปัจจุบันร้านค้าต่างๆ ตื่นตัวกับการใส่เครื่องมือซื้อขายสินค้า หรือระบบการจองที่พัก บนหน้า Facebook ของตัวเองกันอย่างแพร่หลาย เช่น ล่าสุดที่ธนาคารบางแห่งใช้ระบบหมายเลขบัตรเครดิตจำลองไปผูกกับบัญชีธนาคาร ดังนั้น การซื้อของผ่านอินเทอร์เน็ตจึงเป็นเรื่องง่ายขึ้น

อย่างไรก็ตาม เครือข่ายสังคมออนไลน์ไม่ได้มีเฉพาะคุณประโยชน์อันหลากหลาย แต่ยังมีปรากฏด้านมืด (Dark Side) ที่แอบแฝงเข้ามาใกล้กับเหล่าเหยื่อที่ซับซ้อนมากขึ้นของเหล่ามิจฉาชีพ เพื่อทำลายความมั่นคงปลอดภัย

³ <http://www.bangkokbiznews.com/home/news/business/ceo-blogs/ap/news-list-1.php>

⁴ ตัวเลขประเมินของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ทางสังคมออนไลน์ เรียกว่า “อาชญากรรมอิเล็กทรอนิกส์ หรือ Cyber crime”⁵ ซึ่งมีทั้งการล้วงข้อมูลความลับก่อนอาชญากรรม และยกยอกทรัพย์สินมากขึ้นตามแนวโน้มผู้ใช้งานที่มากขึ้น จากสถิติการเข้าโจมตีของอาชญากรในโลกไซเบอร์ในช่วง 1-15 พ.ค. 55 พบว่า Cyber Crime ร้อยละ 67 รองลงมาคือ Hacktivism Cyber⁶ ร้อยละ 23 และ Warfare Cyber⁷, Espionage⁸ เท่ากัน คือ ร้อยละ 5 ซึ่งเป้าหมายในการเข้าโจมตีกรรมส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยงานภาครัฐร้อยละ 30 รองลงมาคือ ด้านการศึกษา (Education) ร้อยละ 15 ส่วนไทยเรานั้น ภัยคุกคามที่พบมากที่สุด คือ การละเมิดข้อมูลซึ่งครอบคลุมไปทั้งส่วนของการท่องเที่ยวและโรงแรมกลุ่มค้าปลีก การเงิน และหน่วยงานภาครัฐ⁹

ประเทศไทยนั้นถือได้ว่า Social Media เป็นเครือข่ายที่ทรงพลัง ถูกใช้เป็นสื่อในประเด็นการเมืองด้วยความคิดที่ว่า “การที่สังคมจะหวังพึ่งสื่อกระแสหลักเพื่อบริโภคข้อมูลข่าวสารที่ตรงไปตรงมา ไม่เอนเอียงหรือช่วยเหลือผู้มีอำนาจในบ้านเมืองนั้นลำบากเต็มที” ดังตัวอย่าง Facebook ของคนกลุ่มใหญ่ในนาม “กลุ่มแนวร่วมเพชด้านระบอบทักษิณ” ซึ่งมีสมาชิกจาก 9 เพจ ออกแถลงการณ์ร่วมกันในวันที่ 13 พ.ค. 55 ประกาศเจตนารมณ์ที่จะคัดค้าน ค้านหา และตีแผ่ความจริงทุกรูปแบบที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติและประชาชนคนไทย และพร้อมผนึกกำลังกับโซเชียลมีเดียเน็ตเวิร์คทุกองค์กรที่ร่วมต่อต้านระบอบทักษิณแดงทั้งแผ่นดินให้ถึงที่สุดไปแล้วทางกลุ่มได้ติดตามตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลชุดปัจจุบัน พบว่า ให้การสนับสนุนคนเสื้อแดงขยายการเปิดหมู่บ้านแดงไปทั่วประเทศ ทำให้เกิดปรากฏการณ์ที่ จ.ภูเก็ต และ จ.สงขลา สะท้อนว่า มีประชาชนจำนวนมากไม่เห็นด้วยกับแนวทางที่รัฐบาลร่วมกับกลุ่มคนเสื้อแดงดำเนินการอยู่จนอาจกลายเป็นชนวนความขัดแย้งที่กระจายไปยังพื้นที่อื่นๆ เพิ่มขึ้นอีกทำให้เมื่อวันที่ 20 พ.ค. 55 “กลุ่มแนวร่วมเพชด้านระบอบทักษิณ” ประกอบด้วย พวกเราชาวไทยไม่ยุบสภาและไม่เอาคนโกงชาติทักษิณกลับคืนมา Watch Red Shirt ศูนย์ปฏิบัติการติดตามผู้ชุมนุมเสื้อแดง กลุ่มปัญญาชนคนอีสานไม่เอาพรรคเพื่อไทย Dislike Yingluck For Concentration Citizen ศูนย์ตรวจสอบฝ่าระวิงนโยบายพรรคเพื่อไทย กลุ่มปัญญาชนคนเหนือไม่เอาพรรคเพื่อไทย ขบวนการเสรีไทยเฟซบุ๊กคนละหมัดเดอะซีรีย และคนรู้จริงไม่เอารัฐบาลสีแดง ซึ่งมีสมาชิกรวมกันเกือบ 5 แสนคน ได้ออกแถลงการณ์รณรงค์ให้

⁵อาชญากรรมอิเล็กทรอนิกส์ (Cyber crime) คือ การกระทำความผิดโดยมีคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการกระทำความผิดหรือเมื่อมีการนำคอมพิวเตอร์เข้าไปเป็นส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นการเกี่ยวข้องในลักษณะใดก็ตามและไม่จำกัดอยู่เฉพาะทางอินเทอร์เน็ตเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ

⁶ Hacktivism Cyber คือ การกระทำความผิดโดยใช้อินเทอร์เน็ตส่งข้อความเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองไปยังบุคคลอื่นๆ

⁷ Warfare Cyber คือ การกระทำของรัฐ-ชาติ เพื่อแทรกซึมไปยังระบบคอมพิวเตอร์หรือเครือข่าย มีจุดประสงค์เพื่อทำลายหรือสร้างความแตกแยก

⁸ Espionage คือ การล้วงความลับจากคู่แข่งหรือศัตรูเพื่อความได้เปรียบทางการทหารการเมือง หรือเศรษฐกิจ

⁹ไอซีทีเร่งทำแผนแม่บทสกัดภัยไซเบอร์, [ออนไลน์] <http://unrad.net/content/>, 11 มิ.ย. 2555

สมาชิกติดสัญลักษณ์ด้านหมู่บ้านสีแดง เนื่องจากเห็นว่าเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ และเรียกร้องให้
รัฐบาลสลายหมู่บ้าน

3.1.2 การเปลี่ยนแปลงระบบโลก (World System Change)

3.1.2.1 ขั้วอำนาจของโลก (Polarity)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า สหรัฐฯ จะเพิ่มความพยายามในการดำเนินยุทธศาสตร์ปิดล้อมจีน โดย
ร่วมมือกับพันธมิตรในภูมิภาค ขณะเดียวกันก็จะพยายามดำเนินยุทธศาสตร์เพื่อปฏิสัมพันธ์กับจีนไปพร้อมๆ กัน
ทำให้ไทยต้องรอบคอบและระมัดระวังในการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มขั้วอำนาจต่างๆ ดุลอำนาจทางทหาร
การทูต และเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านจะเพิ่มขึ้น และได้ประโยชน์จากตลาดการค้าขนาดใหญ่ของจีน
เนื่องจากการมีภูมิรัฐศาสตร์ใกล้เคียงกัน และจีนมียุทธศาสตร์สร้างเส้นทางออกทางทะเลด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ไทยมีภัยคุกคามต่อความมั่นคงมากขึ้น ทั้งด้านการทหาร การทูต และเศรษฐกิจ เนื่องจากสหรัฐฯ และจีน เข้ามา
ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนด้านการทหารกับประเทศเพื่อนบ้านของไทย

สถานการณ์ปัจจุบันพบว่า “สองมหาอำนาจอย่างสหรัฐฯ และจีน” ได้ขยับเข้าเอเชียด้วยยุทธศาสตร์เชิง
รุกและรับ โดยประธานาธิบดีสหรัฐฯ นาย Barack Obama ได้ใช้เวทีการประชุมระหว่างประเทศในเอเชีย-แปซิฟิก
ระหว่างวันที่ 12 – 19 พ.ย. 54 ที่ผ่านมา ประกาศท่าทีและนโยบายต่างประเทศอย่างชัดเจนว่า สหรัฐฯ พร้อมที่
จะกลับมาเอเชียอีกครั้งถือเป็นการเปิดเกมรุกเชิงยุทธศาสตร์และเชิงสัญลักษณ์ที่ได้ผลเกินคาด โดยเหตุที่
สหรัฐอเมริกาหันกลับมาให้ความสำคัญกับเอเชียเป็นพิเศษอีกครั้ง ทั้งที่หลายปีที่ผ่านมา นโยบายการต่างประเทศ
ของสหรัฐอเมริกา ได้เน้นที่ภูมิภาคตะวันออกกลาง และการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ คู่ขนานไปกับกลุ่ม
สหภาพยุโรปมากกว่า เพราะเป็นที่รู้กันว่า

1. **โลกตะวันตก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาอยู่ในช่วงประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ** การขยายอิทธิพลไปทั่ว
โลกผ่านนโยบายต่างประเทศ ทำได้ลำบากไม่เหมือนแต่ก่อน
2. **เศรษฐกิจเอเชียอยู่ในช่วงขาขึ้น** ประเทศ หัวขบวนอย่างสาธารณรัฐประชาชนจีน กำลังขยายอิทธิพล
เข้ามาในภูมิภาคนี้อย่างรวดเร็ว และทำท่าจะกลายเป็นผู้นำของกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชีย อีกในไม่ช้านี้ ซึ่ง
ประเด็นนี้สหรัฐอเมริกายอมให้เกิดขึ้นไม่ได้
3. **เอเชียเป็นตลาดการค้าใหญ่** มี ประชากรมากที่สุดในโลก (หากนับรวมจีนและอินเดีย) เมื่อกำลังซื้อ
ของคนในเอเชียมีมากขึ้น การค้าขายในกลุ่มกันเองจึงมีเพิ่มขึ้นโดยลำดับ ซึ่งทำให้สินค้าจากประเทศที่ต้นทุนสูงกว่า
เช่น สหรัฐอเมริกา เจาะตลาดได้ลำบากมากขึ้น
4. **ข้อพิพาทในทะเลจีนใต้** โดยเฉพาะที่หมู่เกาะสแปรตลีย์ (Spratly Islands) และหมู่เกาะพาราเซล
(Paracel Islands) ที่อุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ กลายเป็นจุดยุทธศาสตร์เชิงสัญลักษณ์สำคัญ ที่เป็นช่องทาง
ให้สหรัฐอเมริกาสามารถกลับเข้ามา “แสดงตัว” ทำหน้าที่พี่ใหญ่ ในการรักษาผลประโยชน์ของพันธมิตรเก่าแก่ใน
เอเชีย เช่น ฟิลิปปินส์ บรูไน เวียดนาม มาเลเซีย ที่กำลังมีปัญหาข้อพิพาทกับจีน

5. นายบารัก โอบามา ต้องเร่งสร้างผลงาน เพื่อเตรียมพร้อมที่จะกลับมาเป็นประธานาธิบดี สหรัฐอเมริกาอีกครั้ง ในการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นปลายปี 2555 นี้

และขณะนี้ สังกอมอเมริกัันกำลังมีแนวโน้มต่อต้านจีน และมีนโยบายในการเล่นเกมจีน หรือที่เรียกว่า “China Bashing” ซึ่งจีนถูกกล่าวหาว่า เป็นต้นตอของปัญหาเศรษฐกิจของสหรัฐฯ โดยศึกชิงตำแหน่ง ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ระหว่าง Mitt Romney ตัวแทนจากพรรครีพับลิกันและ นาย Obama ในเดือน พ.ย. 55 นี้ นาย Romney ได้ฉวยโอกาสนี้ในการหาเสียงเลือกตั้งโจมตีจีนมาโดยตลอด ขณะที่นาย Obama ไม่สามารถเล่น ตามกระแสต่อต้านจีนได้อย่างเต็มที่ เพราะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐฯ ที่อาจได้รับผลกระทบ

ส่วนความสัมพันธ์ของสหรัฐฯ ที่มีต่อประเทศต่าง อาทิเช่น ความสัมพันธ์ที่มีต่อพม่า โดยหลังจากรัฐมนตรี ต่างประเทศสหรัฐฯ นาง Hillary Clinton ได้เดินทางเยือนพม่าในวันที่ 30 พ.ย. 54 ที่ผ่านมา ถือเป็นกาเปิด ศักยภาพใหม่ของนโยบายปฏิสัมพันธ์ โดยในระหว่างการเยือนพม่าของ นาง Clinton ได้ประกาศที่จะร่วมมือกับพม่า ในการต่อต้านการค้ายาเสพติด และประกาศจะทบทวนการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ และในเดือน ม.ค. 55 เมื่อรัฐบาลพม่าปล่อยตัวนักโทษทางการเมืองจำนวน 250 คน สหรัฐฯ ได้ตอบสนองด้วยการประกาศที่จะยกระดับ ความสัมพันธ์ทางการทูตกับพม่า โดยจะมีการแลกเปลี่ยนเอกอัครราชทูตระหว่างกัน ต่อมาในวันที่ 4 เม.ย. 55 หลังการเลือกตั้งซ่อมในพม่า นาง Clinton ได้ประกาศจะส่งคณะ USAID กลับไปประจำการที่สถานทูตสหรัฐฯ ใน กรุงย่างกุ้ง และเมื่อวันที่ 25 เม.ย. 55 อธิบดีกรมเอเชียตะวันออก กระทรวงต่างประเทศสหรัฐฯ นาย Kurt Campbell ได้แถลงต่อสภาของเกรตติ้งนโยบายสหรัฐฯ ต่อการเปลี่ยนแปลงในพม่า ซึ่งตอบสนองในเชิง บวกมากขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้ สหรัฐฯ กำลังพิจารณาในเรื่องมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ โดยจะมีการผ่อน ปรนในเรื่องการห้ามการส่งออกและการเข้าไปลงทุนในพม่า แต่สหรัฐฯ เน้นว่า จะดำเนินมาตรการเหล่านี้ อย่าง ค่อยเป็นค่อยไปเพื่อดูความคืบหน้าของการปฏิรูปพม่าซึ่งยังคงมีปัญหาอยู่อีกหลายเรื่อง โดยสหรัฐฯ จะยังคงดำเนิน นโยบายกึ่งปฏิสัมพันธ์กึ่งคว่ำบาตรต่อไป ซึ่งปฏิบัติการของสหรัฐฯ ที่กล่าวมานี้ ถือเป็นก้าวหนึ่งของสหรัฐฯ ที่ พยายามดำเนินยุทธศาสตร์ปิดล้อมเงินทางหนึ่ง

ในขณะที่เดียวกัน ความสัมพันธ์ของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีต่อพม่านั้นพบว่า ขณะที่พม่าถูกคว่ำบาตร ทางเศรษฐกิจจากหลายประเทศ ไม่มีโอกาสที่จะดำเนินธุรกิจ หรือพัฒนาประเทศ แต่ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล พม่ากับจีนกลับดำเนินไปอย่างแนบแน่น จีนตอบสนองความต้องการโดยอนุมัติให้บริษัทเอกชนและภาครัฐจีนเข้าไป ทำการค้าการลงทุนในพม่ามาโดยตลอด จีนเป็นคู่ค้ารายใหญ่ของพม่ารวมทั้งไปลงทุนในโครงการใหญ่ๆ ด้านสาธารณูปโภค จีนอนุมัติให้บริษัทเอกชนหลายแห่งเข้าไปพัฒนาพม่า เช่น การสร้างถนน ทางรถไฟ สร้างเขื่อน เพื่อผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ สร้างท่อส่งก๊าซธรรมชาติและน้ำมันไปยังประเทศจีน สัมปทานการทำเหมืองแร่ การทำไม้ ฯลฯ ด้านการค้าส่งออกจีนได้ส่งสินค้าที่ผลิตในประเทศตั้งแต่สินค้าขนาดเล็กไปถึงขนาดใหญ่เข้าไปจำหน่ายในพม่า กระทั่งเมื่อปลายเดือน มี.ค. 55 ผู้ว่าการมณฑลยูนนานได้เดินทางเยือนประเทศ GMS ทั้งหมด 4 ประเทศ รวมถึง ประเทศพม่า ผู้ว่าฯ ได้กล่าวในการเจรจาจับคู่ทางธุรกิจที่จัดขึ้นในกรุงย่างกุ้งว่า มณฑลยูนนานจะกระชับ ความสัมพันธ์กับพม่าอย่างลึกซึ้ง โดยให้มีการแลกเปลี่ยนผู้นำระดับสูงระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอ กระชับความร่วมมือเพื่อการลงทุนด้านสาธารณูปโภคในพม่า ร่วมมือภาคการผลิต การทำสัญญาค้าขาย สินค้าเกษตร การศึกษา การท่องเที่ยว โลจิสติกส์ การเงิน การทำเหมืองแร่ และพลอยธรรมชาติ

ส่วนนายกรัฐมนตรีจีน เวน เจียเป่า (Wen Jiabao.) แถลงระหว่างพิธีเปิดการประชุมสภาผู้แทนประชาชน ประจำปี 2555 ณ มหาศาลาประชาชน กรุงปักกิ่งเมื่อวันที่ 5 มี.ค. 55 หลังจากรัฐบาลจีนเผยงบประมาณใช้จ่ายย กลาโหมที่อาจสูงถึง 100,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2555 ซึ่งถือว่าเพิ่มขึ้นจากปี 2554 ถึงร้อยละ 11.2 ว่า

"พวกเราจะขยายขีดความสามารถของกองทัพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการทหารที่สำคัญที่สุดก็เพื่อชนะสงครามในดินแดนของตน จีนต้องได้ดินแดนของตนคืนภายใต้เงื่อนไขของโลกยุคข้อมูลข่าวสารนี้" โดยจีนเริ่มปรับเปลี่ยนขีดความสามารถของอาวุธ พร้อมผลักดันโครงการอวกาศโดยทดลองอาวุธยิงทำลายดาวเทียมในปี 2550 สำเร็จ และมีเป้าหมายขยายขีดความสามารถในการสร้างนวัตกรรมอันเป็นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการป้องกันประเทศโดยเฉพาะการพัฒนาด้านวัสดุภัณฑ์และยุทธภัณฑ์

3.1.3 ความมั่นคงในรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Securities : NTS)

3.1.3.1 ความมั่นคงด้านอาหาร

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า “จะเกิดการขาดแคลนน้ำและอาหารทุกภูมิภาค และเริ่มมีการกักตุนสินค้าซึ่งก่อให้เกิดภาวะราคาอาหารขยับตัวเพิ่มสูงขึ้น ไทยจะก้าวขึ้นสู่การเป็นผู้ผลิตอาหารโลก และสร้างเสถียรภาพด้านราคาของผลิตผลการเกษตร เนื่องจากมีภูมิประเทศเหมาะสมในการปลูกพืชและทำปศุสัตว์ ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง จากการที่ป่าถูกทำลายเนื่องจากการบุกรุกเพื่อทำการเกษตร”

สถานการณ์ปัจจุบันพบว่า องค์การอาหารโลก (World Food Programme: WFP) เผยว่า ชาวเยเมนกว่า 10 ล้านคน หรือร้อยละ 44 ของประชากรทั้งหมดซึ่งมี 25 ล้านคน มีอาหารไม่เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตและเด็กกว่า 267,000 คน ยังเสี่ยงต่อการเสียชีวิตจากภาวะขาดแคลนอาหาร ขณะที่อีก 5 ล้านคน กำลังเผชิญกับความหิวโหยอย่างรุนแรงและจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือฉุกเฉิน รวมถึงองค์การสหประชาชาติยังเตือนว่า 1 ใน 3 ของเด็กทั่วโลกกำลังเป็นโรคขาดแคลนสารอาหารอย่างรุนแรง และหนึ่งในประเทศที่มีอัตราการขาดแคลนอาหารสูงที่สุด คือ ประเทศที่ยากจนอย่างเยเมน ที่ประชาชนหลายล้านคนมีเงินไม่เพียงพอในการซื้อหาอาหาร และยังพบว่าบางสถานที่ระดับการขาดอาหารเฉียบพลันสูงถึงร้อยละ 30 ซึ่งเท่ากับที่พบในโซมาเลียและกลุ่มประเทศในตะวันออกสุดของทวีปแอฟริกา ดังนั้น NGOs ต่างๆ จึงเรียกร้องให้หลายชาติเข้าร่วมการประชุมสุดยอดมิตรแห่งเยเมน ที่จัดขึ้น ณ ประเทศซาอุดีอาระเบียในวันที่ 30 พ.ค.55 เพื่อหาทางออกในประเด็นปัญหาดังกล่าวท่ามกลางสถานะปัจจุบันซึ่งราคาอาหารและพลังงานพุ่งสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจและการเงินของประชากรชาวเยเมนย่ำแย่ลง อีกทั้ง ผู้นำที่เข้าร่วมการประชุมสุดยอดกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา 20 ประเทศ (G-20) เผชิญกับกระแสการเรียกร้องให้ร่วมกันให้คำมั่นสัญญาที่จะนำไปสู่ความมั่นคงทางด้านอาหาร ถึงแม้ว่าจะมีความเร่งด่วนเกี่ยวกับวิกฤตเศรษฐกิจยุโรป โดยการประชุมสุดยอด G-20 ณ เมืองลอสคาบอส ประเทศเม็กซิโก ประธานาธิบดีเฟลิเป คาลเดรอนของเม็กซิโก ได้เปิดเผยถึง 5 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ ความมั่นคงทางด้านอาหาร การขยายตัวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (green growth) ความมีเสถียรภาพทางการเงิน การปรับปรุงโครงสร้างทางการเงิน และการปฏิรูปเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นการขยายตัวอีกด้วย

ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งอันทำให้เกิดภาวะการขาดแคลนอาหาร คือ เมื่อเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติจะส่งผลให้เกิดการกักตุนสินค้า สังเกตจากในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ที่ระดับน้ำในแม่น้ำโขงแห้งเร็วมากและเกิดสันดอนทรายกลางลำแม่น้ำโขงยาวหลายกิโลเมตร ส่งผลให้การคมนาคมลำบาก โดยเฉพาะในช่วงปลายเดือน มี.ค.-พ.ค. 55 ทำให้พ่อค้าชาวลาวเมืองหิโนบอร์ณะดมสั่งซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคในร้านค้าของอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ก่อนบรรทุกลงเรือโดยสารข้ามแม่น้ำโขง เพื่อนำไปกักตุนไว้จำหน่าย

ไม่ให้ขาดแคลน อีกทั้ง ในช่วงวิกฤตน้ำท่วมในไทยเมื่อปี 2554 ที่ผ่านมา เห็นได้ชัดว่า กลุ่มธุรกิจโมเดิร์นเทรด หรือ กลุ่มธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่กักตุนสินค้า ทำให้สินค้าขาดตลาด จากสาเหตุที่ว่าระบบกระจายอาหารของไทยประสบปัญหาอย่างรุนแรง ซึ่งตรงข้ามกับภาวะปกติที่อำนาจทางการตลาดมีมากกว่าธุรกิจค้าปลีกขนาดย่อย รวมถึง กระแสราคาสินค้าของไทยปรับตัวสูงขึ้น โดยเฉพาะสินค้าอุปโภค-บริโภค ซึ่งกระทบต่อภาคประชาชนโดยเฉพาะ กลุ่มที่มีรายได้น้อย ขณะที่ภาครัฐมองว่าสินค้าไม่ได้มีราคาสูงขึ้น จากตัวเลขเงินเฟ้อทั่วไปของกระทรวงพาณิชย์ เดือน ก.พ. 55 อยู่ที่ร้อยละ 3.5 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติ ทางรัฐบาลแจ้งว่า ตัวเลขเงินเฟ้อไตรมาสแรกในปี 2555 ยังต่ำกว่าตัวเลขเงินเฟ้อของรัฐบาลชุดที่แล้วในช่วงไตรมาส 4 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติ โดยเงินเฟ้อทั่วไป ตามตัวเลขของ สศค. อยู่ที่ร้อยละ 4.0 แต่ประเด็นคือ ประชาชนและสื่อมวลชนมีความรู้สึกค่อนข้างขัดแย้งกับ ตัวเลขของภาครัฐ

และประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่ง คือ “การแย่งยึดที่ดิน” ปัญหาใหม่สะท้อนความมั่นคงทางอาหาร เป็นปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติที่กำลังกลายเป็นวิกฤตการณ์ที่ลุกลามไปทั่วโลก โดยเฉพาะการกว้านซื้อ หรือเช่าที่ดินในประเทศกำลังพัฒนาจากบรรดานายทุนจากชาติตะวันตก ประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน หลายปีที่ผ่านมา มีนายทุนข้ามชาติเข้ามาซื้อพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อทำการเกษตร และจัดหาที่ดินตามแหล่งท่องเที่ยว เพื่อทำธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ จากข้อมูลพบว่า พื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวชื่อดัง อาทิ พัทยา จ.ชลบุรี หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ ชะอำ จ.เพชรบุรี เกาะสมุย จ.สุราษฎร์ธานี และ จ.ภูเก็ต มีชาวต่างชาติอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น โดยเฉพาะชาว สวีเดน เห็นได้จากกรณีเหตุการณ์สึนามิเมื่อปี 2547 ที่ชาวสวีเดนเสียชีวิตมากกว่าชาติอื่น จนทำให้เกิดข้อสงสัย และมีการตรวจสอบตามมา ในแต่ละปีมีชาวสวีเดนขอทำวีซ่าเดินทางเข้าไทยประมาณ 400,000 คน ซึ่งส่วนใหญ่มี อายุ 55 ปีขึ้นไป โดยสาเหตุที่นิยมเดินทางมาไทยเพราะค่าครองชีพต่ำ ต่างจากสวีเดนซึ่งมีค่าครองชีพสูงมาก ทั้งนี้ กลุ่มชาวต่างชาติที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยจะอยู่รวมกันเป็นชุมชน เชื้อชาติเดียวกัน เช่น ชาวเยอรมันและ ประเทศไชนยุโรป รวมทั้งกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง เป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ในพัทยา โดยมีระบบดูแลกันและกัน

และด้วยไทยมีเป้าหมายในการก้าวขึ้นสู่การเป็นผู้ผลิตอาหารโลก จึงมีการประเมินภาพรวมการส่งออก อาหารของไทยปี 2555 โดยสถาบันอาหาร กระทรวงอุตสาหกรรมว่า มีมูลค่าการส่งออกราว 1,013,250 ล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.1 โดยในปีที่ผ่านมายอดการส่งออกมีมูลค่ารวม 964,500 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 120 จากเมื่อ 10 ปีก่อน เป็นสินค้าอุตสาหกรรมที่ทำให้ประเทศได้เปรียบดุลการค้ารวมกว่า 600,000 ล้านบาท ในปีที่ผ่านมา และเป็นอันดับ 1 เมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมอื่นๆ

3.1.3.2 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) และภัยพิบัติทางธรรมชาติ (Natural Disaster)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า จำนวนเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติจะเกิดบ่อยและรุนแรงมากขึ้น น้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้นก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตทรัพย์สินของประชาชนและความหลากหลายทางชีวภาพมากขึ้น ส่งผลให้ขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภคอย่างรุนแรง เกิดการอพยพย้ายที่อยู่ของประชากรมากขึ้นและภัยพิบัติทาง ธรรมชาติก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิต ทรัพย์สินพื้นที่เพาะปลูก โดยจะเกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจโดยรวม

สถานการณ์ปัจจุบันพบว่า ภัยพิบัติทางธรรมชาติเกิดขึ้นบ่อยครั้งและรุนแรงมากขึ้นทุกขณะโดยเริ่มจาก ในช่วงเดือน ส.ค. - พ.ย. 54 ด้วยมหาอุทกภัยครั้งใหญ่ในประเทศไทย อันเป็นอุทกภัยครั้งรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่าง ฤดูมรสุมปี พ.ศ. 2554 เกิดผลกระทบต่อบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาและลุ่มน้ำโขง เริ่มตั้งแต่ปลายเดือน ก.ค. 54 และสิ้นสุดเมื่อ 16 ม.ค. 55 แต่พบว่าการฟื้นฟูยังมิอย่างต่อเนืองมาถึงปัจจุบัน มีประชาชนได้รับผลกระทบมากกว่า

12.8 ล้านคน ธนาคารโลกประเมินมูลค่าความเสียหายเมื่อเดือน ธ.ค. 54 สูงถึง 1.44 ล้านล้านบาท และจัดให้เป็นภัยพิบัติครั้งที่ยิ่งใหญ่ที่สุดเป็นอันดับสี่ของโลก และถือเป็นสถานการณ์หนึ่งในสาธารณภัย¹⁰ ที่ต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์ของไทยหลังจากเหตุอุทกภัยในปี 2538 ที่แล้วมา อุทกภัยดังกล่าวทำให้พื้นดินกว่า 150 ล้านไร่ ซึ่งในจำนวนนี้เป็นทั้งพื้นที่เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมใน 65 จังหวัด 684 อำเภอ ประชาชนได้รับความเดือดร้อน 4,086,138 คน บ้านเรือนเสียหายทั้งสิ้น 2,329 หลัง บ้านเรือนเสียหายบางส่วน 96,833 หลัง พื้นที่การเกษตรคาดว่าจะได้รับความเสียหาย 11.20 ล้านไร่ ถนน 13,961 สาย ท่อระบายน้ำ 777 แห่ง ฝาย 982 แห่ง ทำนบ 142 แห่ง สะพาน/คอสะพาน 724 แห่ง บ่อปลา/บ่อกัก/หอย 231,919 ไร่ ปศุสัตว์ 13.41 ล้านตัว มีผู้เสียชีวิต 813 ราย (44 จังหวัด) สูญหาย 3 คน (จ.แม่ฮ่องสอน 2 ราย จ.อุตรดิตถ์ 1 ราย)

ส่วนตัวอย่างสถานการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติอื่นๆ ที่เกิดขึ้นตามมาอีกมากมายตั้งแต่ต้นปี 2555 เรียงตามลำดับ ดังนี้ เดือนมกราคมเกิดเหตุน้ำท่วมและดินถล่มที่บราซิล ฝนที่ตกอย่างหนักตั้งแต่ต้นปีทำให้หลายพื้นที่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของบราซิลเผชิญกับน้ำท่วมและดินถล่ม และเกิดพายุทอร์นาโดพัดถล่มรัฐอลาบามาของสหรัฐฯ ก่อนรุ่งสางในช่วงปลายเดือน ม.ค. – ก.พ. ยุโรปตะวันออกและยุโรปกลางเผชิญสภาพอากาศหนาวจัดครั้งรุนแรงที่สุดในรอบหลายสิบปี และมีหิมะตกหนักเป็นประวัติการณ์ในญี่ปุ่น มีผู้เสียชีวิตรวมทั้งสิ้น 53 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุที่ทนรับกับสภาพอากาศหนาวจัดไม่ไหวเดือนกุมภาพันธ์น้ำท่วมในรัฐนิวเซาท์เวลส์และควีนส์แลนด์ของออสเตรเลีย เป็นอุทกภัยครั้งเลวร้ายที่สุดในรอบ 50 ปี ตามมาด้วยเหตุแผ่นดินไหวในฟิลิปปินส์ 6.8 ริกเตอร์ นอกชายฝั่งตอนกลางของฟิลิปปินส์ บริเวณช่องแคบระหว่างเกาะเนกรอส กับเกาะเซบู และมีข่าวลือเรื่องคลื่นยักษ์สึนามิ ทำให้เกิดความโกลาหลในหลายเมือง เดือน ม.ค. – ก.พ. อัฟกานิสถานมีหิมะตกหนักที่สุดในรอบ 15 ปี ในเดือนกุมภาพันธ์ น้ำท่วมหลายประเทศในแถบละตินอเมริกา และในเดือนมีนาคม เกิดพายุทอร์นาโดพัดถล่มพื้นที่ตอนกลางและใต้ของสหรัฐฯ ตั้งแต่รัฐอินเดียนา อะลาบามา เคนทักกี เทนเนสซี และอิลลินอยส์

3.1.3.3 อาชญากรรมและการก่อการร้ายข้ามชาติ

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า มีการใช้ระบบสื่อสารข้อมูลที่ทันสมัยเผยแพร่ความรุนแรงมากขึ้น เครือข่ายก่อการร้ายมีความเชื่อมโยง มีแนวโน้มเกิดมากและรุนแรงขึ้นอีก อีกทั้งไทยยังคงเป็นพื้นที่ที่มีการเคลื่อนไหวของขบวนการก่อการร้ายเนื่องจากค่าครองชีพต่ำ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่หลวม จึงเป็นฐานกำลังขั้นดีที่เหมาะสมแก่การพักอาศัย และความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลง ความไม่สงบภายในประเทศอาจรุนแรงขึ้นจากการสนับสนุนขององค์การก่อการร้ายข้ามชาติ มีการสูญเสียงบประมาณในการป้องกันและปราบปรามมากขึ้น อีกทั้ง ไทยอาจตกเป็นทางผ่าน แหล่งพักพิงชั่วคราว แหล่งสนับสนุนปฏิบัติการส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ และชื่อเสียงของประเทศ

สถานการณ์ปัจจุบันพบว่า เครือข่ายก่อการร้ายมีแนวโน้มสร้างความรุนแรงมากขึ้น อาทิเช่น เมื่อวันที่ 14 เม.ย. 55 ทหารเยเมนปะทะกลุ่มก่อการร้าย โดยเกิดเหตุยิงปะทะกันครั้งล่าสุดระหว่างกองทัพรัฐบาลเยเมนกับกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรง นอกเมืองลอร์ดาร์ ทางตอนใต้ของประเทศหลังจากเมื่อวันที่ 10 เม.ย. 55 ที่ผ่านมา กองทัพเยเมนได้ส่งทหารบุกโจมตีกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงที่ก่อเหตุจู่โจมค่ายทหารนอกเมืองลอร์ดาร์ และเกิดการปะทะกัน

¹⁰ สาธารณภัย หมายถึง อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุข ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ หรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุหรือเหตุอันใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของประชาชนหรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ และให้ความหมายรวมถึงภัยทางอากาศและการก่อวินาศกรรมด้วย

ต่อเนื่องจนถึงวันที่ 14 เม.ย. 55 ตลอดการปะทะกันระหว่างทหารและกลุ่มก่อการร้าย 5 วัน ทำให้มีผู้เสียชีวิตรวมกันมากกว่า 200 ราย ขณะที่กลุ่มก่อการร้ายได้ส่งอีเมลถึงรัฐบาลเยเมนโดยระบุว่ามีกรบของตนได้สังหารทหารในท้องที่ไปแล้วจำนวน 37 นาย

ส่วนสถานการณ์ในไทยนั้น ทางการไทยจับกุมตัว “อาทริส ฮุสเซน” ผู้ถือพาสปอร์ตสวีเดนและเลบานอนได้ที่สนามบินสุวรรณภูมิ เมื่อ 12 มกราคม 2555 ระหว่างเตรียมเดินทางกลับเลบานอน โดยการจับกุมตัวเครือข่าย Hizboliah ได้ในไทย แม้จะไม่มีภารกิจใดๆ แต่ก็ใช้ไทยเป็น “ศูนย์กลางความเคลื่อนไหว” สร้างแหล่งเก็บอุปกรณ์ทำระเบิดอานุภาพสูงในโกดังที่จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่ง อาทริส ฮุสเซน ได้เช่าอาคารพาณิชย์เก็บวัตถุอันตรายอย่างปุ๋ยยูเรียและสารแอมโมเนีย และถึงขั้นร่วมกันวางแผนจะก่อเหตุทำร้ายเจ้าหน้าที่การทูตอิสราเอลในไทย อีกทั้ง มีสถานการณ์ความรุนแรงจากเหตุระเบิดขึ้น 3 จุด ณ ซอยปรีดี พนมยงค์ 31-35 ซึ่งเป็นซอยย่อยของซอยสุขุมวิท 71 ในวันที่ 14 ก.พ. 55 ส่งผลให้มีผู้บาดเจ็บ 4 ราย และทันทีที่ข้อความจากสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทยส่งถึงประชาชนอเมริกันในกรุงเทพฯ (Recall: Emergency Message to U.S. Citizens: Possible Terrorist Threat) ในโลกโซเชียลเน็ตเวิร์ก (Social Network) เมื่อวันที่ 13 ม.ค. 55 ด้วยถ้อยคำสั้นๆ ที่ระบุว่า เมืองไทยกำลังตกอยู่ในความเสี่ยงที่จะมีผู้ก่อวินาศกรรมภายในประเทศจากเป้าหมายในการล้างแค้นพวกอิสราเอลที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย เพราะที่ผ่านมาชาวอิสราเอลได้สังหารชาวอิหร่านเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ซ้ำร้ายคล้ายหลังอีกไม่กี่วันสถานทูตอีกหลายประเทศ อาทิ อังกฤษ ออสเตรเลีย ออสเตรีย อิตาลี ญี่ปุ่น ไอร์แลนด์ สวีเดน นอร์เวย์ เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ และแคนาดา เป็นต้น ออกมาประกาศเตือนประชาชนในลักษณะเดียวกัน ทำให้ระดับความเชื่อมั่นของผู้คนที่จะเดินทางเข้ามาในไทยต่ำลง ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในไทยช่วง 2 เดือนแรกของปี 2555 ขยายตัวเพียงร้อยละ 5 ซึ่งน้อยกว่าในช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว (ปี 2554) ที่ขยายตัวร้อยละ 12

ที่มา: <http://www.suthichaiyoon.com/detail/14568>

ทั้งนี้ จากเหตุการณ์ดังกล่าว ประกอบกับเมื่อปี 2554 ที่ผ่านมา ไทยได้รับการจัดอันดับให้เป็นประเทศที่มีความเสี่ยงต่อการถูกโจมตีจากภัยก่อการร้ายมากที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และมีความเสี่ยงสูงเป็นอันดับที่ 12 ของโลก¹¹ แต่อย่างไรก็ตาม ล่าสุดได้มีการร่าง พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

¹¹ การจัดอันดับของ บริษัท แมปเปลครอฟต์ (Maplecroft) บริษัทที่ปรึกษาด้านความเสี่ยงในประเทศอังกฤษ

(the Financial Action Task Force: FATF) และ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

โดยมีรายงานเรื่องมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการฟอกเงิน และการจัดหาเงินและอาวุธ เพื่อขบวนการก่อการร้ายประจำปี 2555 เมื่อวันที่ 16 ก.พ. 55 โดย FATF ได้ขึ้นบัญชีประเทศที่มีปัญหาเรื่องการฟอกเงินเพิ่มเติม คือ ปากีสถาน อินโดนีเซีย กานา แทนซาเนีย และไทย เข้าในบัญชีดำกลุ่มประเทศที่มีการดำเนินมาตรการปราบปรามการฟอกเงินไม่ได้มาตรฐานตามหลักสากล โดยมีคำอธิบายจาก "ริก แม็กโดนัลด์" เลขาธิการ FATF ว่าสาเหตุที่ไทยถูกขึ้นบัญชีดำกับอีก 4 ประเทศดังกล่าว เป็นเพราะทั้ง 5 ประเทศไม่ได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของ FATF ในการปราบปรามการฟอกเงินและการให้ทุนสนับสนุนการก่อการร้ายทำให้ไทยกลายเป็น 1 ใน 17 ประเทศที่ถูกขึ้นบัญชีดำว่าเป็นประเทศที่ไม่เคร่งครัดในเรื่องการฟอกเงินและการให้ทุนสนับสนุนการก่อการร้าย โดยเหตุผลอย่างเป็นทางการตามรายงานของ FATF ระบุว่า "ไทยควรปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงข้อด้อยต่างๆ เช่น ออกกฎหมายเอาผิดการให้ทุนสนับสนุนการก่อการร้ายออกกระเปาะปฏิบัติเพื่อระบุและอายัดสินทรัพย์ของผู้ก่อการร้าย และเพื่อความเข้มงวดในการควบคุมดูแลการปราบปรามการฟอกเงินและการให้ทุนสนับสนุนการก่อการร้าย"

3.1.4 ปัญหาตะวันออกกลาง (Middle East)

3.1.4.1 วิฤตการณ์พลังงาน

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า ราคาน้ำมันในตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีความผันผวนอย่างมาก พลังงานจาก Fossil จะน้อยลงและแพงขึ้น อาจเกิดการแย่งชิงพลังงานระหว่างประเทศ มีการพัฒนาพลังงานทางเลือกมากขึ้น ส่วนไทยมีโอกาสปลูกพืชพลังงานทดแทนมากขึ้น เนื่องจากมีพื้นที่การเกษตรมาก ต้นทุนการผลิตและการขนส่งสูงขึ้น ทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้น เศรษฐกิจจะชะลอตัว ศักยภาพการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ และเสถียรภาพด้านพลังงานลดลง

สถานการณ์ปัจจุบันพบว่า ราคาเชื้อเพลิงที่ผันผวนมีสาเหตุจากหลายปัจจัย อาทิ วิฤตเศรษฐกิจของสหภาพยุโรป อีกทั้งการปิดช่องแคบฮอร์มุซก็ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สะท้อนต่อสถานการณ์พลังงานโลก โดยทวีปยุโรปซึ่งเป็นคู่ค้าน้ำมันอันดับหนึ่งได้ประกาศตัวไปก่อนหน้านี้อแล้วว่า จะคว่ำบาตรทางการค้ากับอิหร่านตั้งแต่วันที่ 23 ม.ค. 55 ที่ผ่านมา ทำให้ปริมาณการส่งออกน้ำมันดิบถึงร้อยละ 30 อาจหายไป และนั่นก็หมายถึงการสูญเสียรายได้อันมหาศาลของอิหร่าน โดยการส่งออกน้ำมันในแต่ละปีสร้างรายได้ให้อิหร่านถึงประมาณร้อยละ 80 ของรายได้ทั้งหมด เหตุการณ์ดังกล่าวกลายเป็นแรงกดดันต่ออิหร่าน ให้ลุกขึ้นมาตอบโต้ว่าจะไม่อนุญาตให้น้ำมันแม้แต่บาร์เรลเดียวเคลื่อนผ่านช่องแคบฮอร์มุซและยังจะโจมตีกองเรือสหรัฐฯ หากยังเคลื่อนที่เข้าใกล้อ่าวเปอร์เซีย ส่งผลให้ราคาน้ำมันในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้น และยิ่งทางอิสราเอลได้แถลงการณ์ที่กรุงวอชิงตัน ดีซี ว่าอยากเห็นอิหร่านยุติการผลิตอาวุธนิวเคลียร์ และไม่ประสงค์จะเป็นผู้เริ่มสงครามแต่พร้อมสู้เพื่อชัยชนะอย่างถึงที่สุด จึงเป็นการประกาศที่แข็งกร้าวของประธานาธิบดีอิสราเอล โดยสหรัฐฯ ก็มีได้ปฏิเสธว่าจะไม่ใช้กำลังทหารกับอิหร่านเพื่อยุติปัญหา โดยราคาน้ำมันดิบดูไบได้ปรับตัวสูงสุดในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา เมื่อวันที่ 27 ก.พ. 55 ราคาน้ำมันดิบอยู่ที่บาร์เรลละ 122 ดอลลาร์ หรือปรับตัวสูงขึ้นประมาณร้อยละ 16 เมื่อเทียบกับราคาปิดในสิ้นปี 2554 แต่เมื่อเข้าสู่ในช่วงไตรมาสที่ 2 ราคาน้ำมันดิบปรับตัวลดลงอย่างรวดเร็วมาอยู่ที่ระดับต่ำกว่า 100 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรลในเวลาเพียง 1 เดือน โดยส่งผลให้ราคาน้ำมันดิบเบรนต์ปรับตัวลดลงมาต่ำสุดในรอบ 18 เดือน ที่ระดับ 90.98 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล และน้ำมันดิบเวสต์เท็กซัส 79.76 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล

ส่วนไทยมีมติจากคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ในวันที่ 30 พ.ย. 54 เห็นชอบในนโยบายด้านพลังงานตามแผนอนุรักษ์พลังงาน 20 ปี (พ.ศ. 2554 - 2573) แผนการพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกร้อยละ 25 ใน 10 ปี (พ.ศ. 2555 - 2564) (Alternative Energy Development Plan: AEDP 2012 - 2021) กำหนดเป้าหมายการใช้พลังงานทดแทนต่อการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายของประเทศเป็นร้อยละ 25 เห็นชอบแผนอนุรักษ์พลังงาน 20 ปี (พ.ศ. 2554 - 2573) ที่กระทรวงพลังงานปรับปรุงตามนโยบายของรัฐบาล เมื่อวันที่ 23 ส.ค. 54 ซึ่งมีเป้าหมายลดระดับการใช้พลังงานต่อผลผลิตถ่านร้อยละ 25 ภายใน 20 ปี เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2553 เห็นชอบแนวทางและหลักเกณฑ์ในการดำเนินโครงการแผนการฟื้นฟูเสถียรภาพผู้ประสบอุทกภัยหลังน้ำลดตามที่กระทรวงพลังงานเสนอ ภายในวงเงินรวม 10,000 ล้านบาท เห็นชอบให้มีการปรับปรุงมาตรฐานค่าไฟฟ้าฟรีโดยปรับลดจำนวนหน่วยการใช้ไฟฟ้าของครัวเรือนจากไม่เกิน 90 หน่วยต่อเดือน เป็นไม่เกิน 50 หน่วยต่อเดือน และกระจายภาระค่าใช้จ่ายไปยังผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทกิจการขนาดกลาง กิจการขนาดใหญ่ กิจการเฉพาะอย่าง และองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร เห็นชอบในหลักการให้ยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ตั้งแต่วันที่ 1 ต.ค. 55 เป็นต้นไป และมอบหมายให้กระทรวงพลังงานรับไปแก้ไขปัญหการผลิตและการนำเข้าน้ำมันเบนซินพื้นฐาน (G-Base)

3.4.2 การปฏิวัติดอกมะลิ (Jasmine Revolution)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า การประท้วงเรียกร้องในประเทศที่มีผู้ปกครองในลักษณะเผด็จการ ผูกขาดอำนาจและขาดธรรมาภิบาลจะลุกลามไปทั่วโลก ส่วนไทยมีการประสบปัญหาขาดแคลนพลังงานทำให้ราคาพลังงานสูงขึ้นการอพยพหนีภัยทางการเมืองเข้ามาในประเทศไทยอาจมีเพิ่มขึ้น

สถานการณ์ปัจจุบันพบว่า จากภาพของนายซามูเอล อะรันดา ช่างภาพชาวสเปน ผู้ได้รับรางวัลในการประกวดภาพข่าวโลกประจำปีครั้งที่ 55 โดยมีสตรีมุสลิมในผ้าคลุมโอบกอดญาติที่บาดเจ็บจากการประท้วงในเยเมนในช่วงการปะทะระหว่างกำลังตำรวจกับกลุ่มผู้ประท้วงขับไล่ประธานาธิบดีเยเมน อาลีอับดุลเลาะห์ ซาเลห์ เป็นภาพที่พุดแทนสถานการณ์อาหรับสปริง (Arab Spring) ของคนทั้งภูมิภาคตะวันออกกลาง (Middle East) และแอฟริกาเหนือ (North Africa) และสามารถสื่อถึงความรู้สึกความสูญเสียที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์อาหรับสปริงครั้งนี้ได้อย่างชัดเจน โดยไล่เรียงตามลำดับช่วงเวลาเหตุการณ์ความรุนแรงที่ลุกลามมาตั้งแต่ประเทศตูนิเซีย อียิปต์ อิหร่าน บahrเรน ลิเบีย เยเมน คูเวต โอมาน อัลจีเรีย โมร็อกโก อิรัก จอร์แดน ซาอุดีอาระเบีย และซีเรียตามลำดับ และตัวอย่างอีกประการหนึ่งอันเป็นที่ประจักษ์ชัด คือ ความสำเร็จจากการขับไล่ผู้นำของประเทศอย่าง “ตูนีเซีย” และ “อียิปต์”

ภาพถ่ายของซามูเอล อะรันดา ซึ่งตีพิมพ์ใน
หนังสือพิมพ์นิวยอร์ก ไทมส์ได้รับรางวัล
ในการประกวดภาพข่าวโลกประจำปีครั้งที่ 55
(ที่มา: <http://news.hatyaiok.com/?p=117976>)

ศาลอียิปต์พิพากษาลงโทษจำคุกตลอดชีวิตต่อ
ประธานาธิบดีอียิปต์ นายฮอสนี มุบารัค
(ที่มา: <http://www.dailynews.co.th/world/117742>)

สาเหตุของปัญหาในตะวันออกกลางครั้งนี้อาจผนวกรวมทั้งเรื่องมาตรฐานในการดำเนินชีวิตของคน
อาหรับสูง ค่าครองชีพสูงค่านิยมที่นิยมความหรูหราฟุ่มเฟือยทำให้การดำรงรับกระแสการเปลี่ยนแปลงของลัทธิทุน
นิยมต่างๆ ไม่ทันทั่วทั้งที่ ประกอบกับบริบทในตะวันออกกลางมีภารกิจซ่อนเร้นที่สาธารณชนยังไม่ถึงข้อมูลเช่น
แหล่งเงินทุนภายในประเทศ แหล่งเงินทุนที่ไหลมาจากต่างประเทศ ตลาดมืดที่ยิ่งใหญ่ การฟอกเงิน และปัญหา
อื่นๆ อีกมากมาย แต่หากตั้งสมมติฐานบนความจริงที่ว่าด้วยเรื่องปากท้องของประชาชนและความก้าวหน้าของสื่อ
เทคโนโลยีตามกระแสโลกาภิวัตน์ประกอบกับผู้นำที่ถูกประชาชนของตนขับไล่น่าจะเกิดจากประเด็นการขาดภาวะ
ผู้นำและขาดจริยธรรมซึ่งเป็นหัวใจในการปกครองตามครรลองของหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ก็
น่าจะเป็นชนวนหลักอันนำมาซึ่ง “สายลมปฏิวัติ 2011 หรือสายลมแห่งการเปลี่ยนแปลง” นั่นเอง

และเหตุการณ์ที่สะท้อนขวัญและเป็นข้อถกเถียงบนเวทีโลกอย่างมากอีกหนึ่งเหตุการณ์คงหนีไม่พ้นเหตุ
สังหารหมู่ชาวบ้านเมืองฮูลา ประเทศซีเรีย ดินแดนที่ความขัดแย้งร้ายลึกมานานข้ามปีมีผู้เสียชีวิตอีก 108 ราย
พบว่าเหยื่อถูกยิงระยะเผาขนอย่างเลือดเย็น ทำให้ประชาคมโลกจับจ้องไปที่รัฐบาลซีเรียของประธานาธิบดีบาชาร์
อัล-อัสซาด แต่รัฐบาลปฏิเสธโดยสิ้นเชิง พร้อมอ้างว่า "กองกำลังติดอาวุธ" เป็นผู้ลงมือ ทั้งนี้ เหตุการณ์นองเลือด
เพื่อการได้มาซึ่งประชาธิปไตยทั้งหมดที่เกิดขึ้นต่างที่ ต่างเวลา แต่มีจุดร่วมเดียวกัน คือ "การสังหารหมู่ประชาชน"
โดยกรณีซีเรียที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบันประชาชนซีเรียจำนวนหนึ่งได้รับแรงบันดาลใจจาก "อาหรับสปริง" ทั้งนี้ หลังจาก
การปฏิวัติในอียิปต์และลิเบียสิ้นสุดแล้วแต่วิกฤตซีเรียยังยืดเยื้อและย่ำแย่ลงเรื่อยๆ ซึ่งได้คร่าชีวิตประชาชนอย่างต่ำ
15,000 รายแล้ว

3.1.5 ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geo Politic Conflict)

3.1.5.1 ปัญหาชายแดนไทย-กัมพูชา

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า ความขัดแย้งตามแนวชายแดนจะยังคงมีอยู่ต่อไป และเป็นหนทางนำสู่การ
ใช้กำลังทางทหารเข้าสู้รบกัน เนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับเส้นเขตแดนระหว่างประเทศเป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อน
จำเป็นต้องดำเนินการเจรจาอย่างค่อยเป็นค่อยไปและต้องใช้เวลาอันยาวนาน ส่วนไทยมีการค้า การบริการ และ
บรรยากาศการลงทุนตามแนวชายแดนตลอดตัว ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแย่งเป็นอุปสรรคต่อการรวมตัวสู่
ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 สูญเสียงบประมาณการเตรียมกำลังทหารในการป้องกันประเทศ
ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลง

สถานการณ์ปัจจุบันพบว่า ความขัดแย้งตามแนวชายแดนยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง อาทิ กรณีเหตุการณ์
ปะทะกันระหว่างทหารไทยและกัมพูชา เมื่อวันที่ 29 เม.ย. 55 ก็ถูกระบุว่าเป็นความเข้าใจผิดและเป็นไปเพื่อการ
ป้องกันตัว ไม่ได้เกิดจากความขัดแย้งระหว่างสองประเทศแต่อย่างใด และเมื่อวันที่ 2 พ.ค. 55 ทหารไทยเหยียบ
กับระเบิดบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา ในพื้นที่ จ.ศรีสะเกษ ส่งผลให้ได้รับบาดเจ็บขาขาด เหตุการณ์ดังกล่าว
เป็นการกระทำซึ่งเป็นการละเมิดอธิปไตยของไทย โดยฝ่ายไทยหวังว่าฝ่ายกัมพูชาจะเข้าใจและดำเนินมาตรการ
ป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์นี้ขึ้นอีก

แต่อย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งระหว่างไทย-กัมพูชา มีแนวโน้มคลี่คลายไปในทิศทางที่ดีขึ้น จากการประชุมเพื่อสร้างความร่วมมือต่างๆ เช่น เมื่อวันที่ 21 ธ.ค. 54 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และผู้บัญชาการเหล่าทัพ ร่วมประชุมคณะกรรมการชายแดนทั่วไปไทย-กัมพูชา หรือ GBC ครั้งที่ 8 ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ถือเป็นการประชุมครั้งแรกระหว่างหน่วยงานด้านความมั่นคงของไทยและกัมพูชา หลังศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ หรือศาลโลก มีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวให้ไทย-กัมพูชา ถอนทหารออกจากพื้นที่พิพาทปราสาทพระวิหาร ซึ่งทั้งสองประเทศจะต้องหารือกันเพื่อนำไปสู่แนวทางปฏิบัติว่าจะดำเนินการอย่างไร เพื่อไม่ให้เป็นการสูญเสียอธิปไตยของทั้งสองฝ่าย และต่อมาเมื่อเดือน มี.ค. 55 ผวจ.ศรีสะเกษ พร้อมด้วย รอง ผวจ.ศรีสะเกษ ได้ประชุมร่วมกับ ผวจ.พระวิหารประเทศกัมพูชา และ รอง ผวจ.พระวิหาร รองปลัดจังหวัดพระวิหาร เพื่อพบปะหารืออย่างไม่เป็นทางการในเรื่องความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศ โดย ผวจ.พระวิหาร กล่าวว่า กรณีที่มีชาวกัมพูชารุกล้ำเข้ามาในเขตแดนไทยขอให้แก้ไขปัญหาด้วยความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ไม่อยากให้ใช้ความรุนแรง และทาง จ.พระวิหาร ยังกล่าวว่าพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาชายแดนไทย - กัมพูชา ทุกด้านอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ เนื้อหาสาระเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประชาชนทั้งสองฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันการตัดไม้ทำลายป่าในเขตรอยต่อของทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะไม่มีค้ำอย่างไม้พะยุง นอกจากนี้ การประชุมระดับรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน-สหภาพยุโรป ครั้งที่ 19 ณ บรูไนดารุสซาลาม ฝ่ายไทยและกัมพูชาได้มีการหารือกันเกี่ยวกับปัญหาการลักลอบเข้ามาตัดไม้พะยุงในฝั่งไทย

การประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้า (Joint Trade Committee : JTC) ระหว่างไทย-กัมพูชา ครั้งที่ 3 ในวันที่ 20 พ.ค. 55 ณ กรุงเทพฯ หลังจากทีวางเว้นการประชุมดังกล่าวมานานกว่า 5 ปี โดยไทยและกัมพูชาได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายให้มีมูลค่าทางการค้าระหว่างกันเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 ต่อปี ในระหว่างปี 2555 - 2558 เพื่อส่งเสริมและกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน รวมทั้ง พิจารณาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคระหว่างกัน เห็นชอบให้พัฒนาการคมนาคมระหว่างกัน เช่น การยกระดับจุดผ่านแดนถาวร และด่านสากลตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา รวมถึงการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา ทั้งนี้ ได้ร่วมกันจัดทำความร่วมมือในสินค้าข้าวและมันสำปะหลัง โดยจัดให้มีการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสมาพันธ์ผู้สีข้าวและค้าข้าวแห่งอาเซียน และสมาพันธ์ผู้ค้ำมันสำปะหลังแห่งอาเซียน เพื่อให้ไปสู่เป้าหมายที่อาเซียนจะเป็นแหล่งความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งที่ประชุม JTC เห็นชอบให้ตั้งคณะทำงานพิเศษ 2 คณะ เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจเฉพาะบริเวณแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เช่น จังหวัดศรีสะเกษ อุบลราชธานี สระแก้ว ตราด เป็นต้น เพื่อขยายความร่วมมือทางการค้าระดับภูมิภาคในระยะยาว

3.1.5.2 ปัญหาหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ (หมู่เกาะสแปรตลีย์ และหมู่เกาะพาราเซล)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า การแย่งชิงผลประโยชน์บริเวณหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ยังคงมีอยู่ต่อไป เนื่องจากต้องการผลประโยชน์ที่จะได้ในพื้นที่โดยรอบหมู่เกาะสแปรตลีย์ ได้แก่ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติและประเทศมหาอำนาจจะเข้ามาแทรกแซง อาจทำให้สถานการณ์ความตึงเครียดเพิ่มมากขึ้น ส่วนไทยนั้นเรือขนส่งสินค้าและน้ำมันจะไม่ได้ได้รับความสะดวกและเกิดความไม่ปลอดภัยในเส้นทางคมนาคมและการขนส่งทางทะเล อาจเกิดปัญหาความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศมหาอำนาจและกลุ่มประเทศที่อ้างสิทธิ

สถานการณ์ปัจจุบันพบว่า ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคนี้ เช่น จีน เวียดนาม ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน บรูไน และมาเลเซีย ได้มีการอ้างกรรมสิทธิ์ในการครอบครองหมู่เกาะ พาราเซล (Paracel) และหมู่เกาะสแปรตลีย์ (Spratly) และได้มีการขีดเส้นเศรษฐกิจพิเศษ 200 ไมล์ทะเล จนเกิดเป็นปัญหากระทบกระทั่งกันมาโดยตลอด และทวีความ

รุนแรงมากขึ้น เนื่องจากประเทศต่างๆ ที่ทำการอ้างสิทธิ์ต่างก็มุ่งหวังครอบครองทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ดังกล่าวโดยเฉพาะประเทศจีนที่เริ่มแสดงท่าทีแข็งกร้าวมากขึ้นเรื่อยๆ และเมื่อเดือน เม.ย. 55 จากภาพถ่ายทางโทรทัศน์ของรัฐบาลจีนถึงปมปริศนาซีปนาวุธพิสัยกลางรุ่นใหม่ของจีน ขณะที่จีน เวียดนาม และฟิลิปปินส์ กำลังเผชิญหน้ากันในทะเลจีนใต้ เผยให้เห็นจรวด "ตงเฟิง-16" ซึ่งเข้าใจว่าอาจเป็นรุ่นใหม่ มองเห็นฐานยิงจรวดเคลื่อนที่ ขับเข้าไปจอดในโรงเก็บแห่งหนึ่ง ประกอบกับหนังสือพิมพ์ไทเปไทมส์ได้หยิบข่าวนี้ออกไปเล่นต่อ โดยอ้างความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับซีปนาวุธจีนว่า ตงเฟิง-16 อาจประจำการอยู่ที่เมืองซาวกวน มณฑลกวางตุ้งซึ่งประเด็นดังกล่าวเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางว่า จะใช้ในปฏิบัติการใดระหว่างการใช้กับพวกเรียกร้องเอกราชไต้หวัน เวียดนาม หรือรับมือเหตุการณ์หมู่เกาะในทะเลจีนใต้ ทั้งนี้ ปมปริศนาครั้งนี้ได้ขั่นเกลียวความตึงเครียดในทะเลจีนใต้ให้แน่นขึ้นจากคำร่ำลือถึงศักยภาพของ "ตงเฟิง-16" ที่ยิงได้ไกล 1,000-1,200 กม. ทั้งตำแหน่งฐานยิงที่อาจใช้ไปยังเป้าหมายประเทศไต้หวัน ทะเลจีนใต้ และเวียดนาม ได้ทั้งสิ้น ประกอบกับจีนมีงบประมาณกลาโหมเพิ่มขึ้นด้วยเลขสองหลักในทุกปีนับตั้งแต่เมื่อทศวรรษที่ผ่านมา อีกทั้งจีนกำลังพัฒนาเทคโนโลยีดาวเทียมอันก้าวหน้า ตลอดจนสงครามไซเบอร์ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาและยังไปทุ่มเทกับการพัฒนาอาวุธรุ่นก้าวหน้า อาทิ เรือบรรทุกเครื่องบินนาวาร์ยัคของโซเวียตที่จีนนำมาพัฒนาต่อ

นอกจากนี้ จีน และฟิลิปปินส์ยังคงเผชิญหน้ากันนอกชายฝั่งเกาะลูซอน หลังจากฟิลิปปินส์ส่งเรือรบเข้าจับกุมเรือประมงจีน 8 ลำที่เข้ามาใกล้หมู่เกาะ Scarborough Shoal ซึ่งอยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ 200 ไมล์ทะเลของฟิลิปปินส์ ในเดือน เม.ย. 2555 ซึ่งจีนส่งเรือตรวจการณ์ทางทะเลกึ่งทหาร 3 ลำ เข้าขัดขวาง โดยจีนอ้างว่าน่านน้ำในทะเลจีนใต้ทั้งหมดเป็นของจีน และหลังจากเกิดเหตุเมื่อวันที่ 12 เม.ย.55 รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศ นาย Albert del Rosario ของฟิลิปปินส์แถลงว่า ฟิลิปปินส์สั่งให้เรือฟริเกต BRP Gregorio del Pilar ซึ่งเป็นเรือรบขนาดใหญ่ที่สุดของฟิลิปปินส์ถอนกำลังออกจากรน่านน้ำบริเวณหมู่เกาะ Scarborough Shoal ในทะเลจีนใต้ และเมื่อวันที่ 18 เม.ย.55 โฆษกกระทรวงการต่างประเทศของจีนแถลงว่า ฟิลิปปินส์กระทำการละเมิดกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ ด้วยการอ้างสิทธิเหนือเกาะปะการัง Panatag ในทะเลจีนใต้ (จีนเรียกเกาะหวงหยวน) ซึ่งจีนได้ใช้สิทธิอำนาจอธิปไตยเหนือเกาะดังกล่าวมาโดยตลอด ทั้งนี้ จีนได้ยื่นประท้วงในวันเดียวกันนี้ ขณะที่ฟิลิปปินส์ยืนยันว่า จะไม่ส่งถอนเรือยามฝั่งออกจากรน่านน้ำเกาะปะการังดังกล่าวตามที่จีนเรียกร้อง เนื่องจากพื้นที่พิพาทอยู่ในเขตอธิปไตยของฟิลิปปินส์

อีกทั้ง ยังมีรายงานว่า การร่วมฝึกซ้อมรบทางทะเลเต็มรูปแบบระหว่างกองทัพจีนกับรัสเซียครั้งแรกเมื่อ 22 เม.ย.55 ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจรอบใหม่ขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออก เพราะจีนได้ส่งเรือดำน้ำและเรือเดินสมุทร 16 ลำ ขณะที่รัสเซียส่งเรือรบ 4 ลำ ไปยังน่านน้ำทะเลเหลือง ทั้งยังประกาศชมเชย ผู้นำคิม จอง อึน แห่งเกาหลีเหนือ ซึ่งทดลองยิงจรวดซีปนาวุธระยะไกลในน่านน้ำทะเลเหลืองเมื่อ 13 เม.ย.55 ทำให้เกิดความไม่พอใจอย่างหนักแก่รัฐบาลญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ ซึ่งได้รับผลกระทบโดยตรงจากการยิงจรวดของเกาหลีเหนือ

3.1.6 กลไกความร่วมมือระหว่างประเทศ (Cooperative Mechanism)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า กลุ่มความร่วมมือระหว่างประเทศจะเกิดการแข่งขันกันมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่ม BRICS จะมีอิทธิพลต่อโลกมากขึ้น มีอัตราเติบโตทางเศรษฐกิจสูง มีอำนาจในการต่อรองทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองกับกลุ่ม G7 มากขึ้น ส่วนไทยมีโอกาสด้านการค้า การลงทุนมากขึ้น ทำให้เสถียรภาพเศรษฐกิจดีขึ้น การขยายฐานการผลิตมาสู่ประเทศไทยมากขึ้น ทำให้มีการพัฒนาทักษะของแรงงาน และลดปัญหาการว่างงานลงได้ อาจได้รับผลกระทบจากการกีดกันทางการค้าจากกลุ่มความร่วมมือต่างๆ

สถานการณ์ปัจจุบันพบว่า ได้เกิดการรวมตัวของประเทศกำลังพัฒนาจำนวนหนึ่งที่เป็นสมาชิกองค์การ
การค้าโลกและมีแนวคิดเดียวกันที่จะแก้ปัญหาลินค้าเกษตรของโลก หรือที่เรียกว่า กลุ่ม G-20 อันประกอบด้วยสมาชิก
จำนวน 20 ประเทศ ได้แก่ อาร์เจนตินา จีน อินเดีย อินโดนีเซีย เม็กซิโก แอฟริกาใต้ ออสเตรเลีย บราซิล ซาอุดี
อาระเบีย เกาหลีใต้ ตุรกี อังกฤษ อิตาลี แคนาดา ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เยอรมันนี รัสเซีย สหรัฐฯ และ EU โดยมี
วัตถุประสงค์ในการเพิ่มอำนาจการเจรจาต่อรองกับประเทศพัฒนาแล้ว อาทิ EU และญี่ปุ่นที่ยังคงต้องการการ
ปกป้องภาคการเกษตรของตนอยู่ให้เปิดเสรีสินค้าเกษตรมากขึ้น อย่างไรก็ตาม หลังจากการรวมตัวกันของสมาชิก
กลุ่ม G-20 เกิดความไม่พอใจที่สหรัฐฯ และ EU ร่วมกันจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดรูปแบบของการเจรจาเรื่อง
สินค้าเกษตร ซึ่งมีสาระในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ในประเด็นที่ทั้งสองประเทศมีท่าทีต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตาม
ปฏิญญาข้อตกลงของการรวมกลุ่มกันของสมาชิก G-20 และไม่ได้ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติที่เป็นพิเศษสำหรับ
ประเทศที่กำลังพัฒนา (Special and Differential Treatment; S&D) ส่งผลให้ความเชื่อมั่นของสมาชิกที่เป็น
ประเทศกำลังพัฒนาลดลง แต่กระนั้น กลุ่ม G-20 ก็ได้พยายามยกระดับตัวเองเป็น “พลังที่ 3” ที่จะสามารถ
ต่อรองกับสหรัฐฯ และ EU ได้

G-20 มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า "Group of Twenty Finance Ministers and Central Bank
Governors." จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1999 และจัดประชุมครั้งแรกที่กรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี เป็นกลุ่มของ
รัฐมนตรีการคลังและผู้ว่าการธนาคารกลางของประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดของโลก 19 ประเทศ บวกกับ
สหภาพยุโรป กลุ่ม G-20 รวมกันแล้วมีความสำคัญมาก เพราะมีขนาดของผลิตภัณฑ์มวลรวมรวมกัน คิดเป็น
สัดส่วนประมาณร้อยละ 80 ของผลผลิตรวมของโลก มีสัดส่วนการค้า คิดเป็นร้อยละ 85 ของการค้าโลก และมี
สัดส่วนของจำนวนประชากรประมาณร้อยละ 67 ของประชากรโลก ทั้งนี้ กลุ่ม G-20 ไม่มีการตั้งสำนักงานหรือ
สำนักงานเลขาธิการแบบถาวรเช่นเดียวกับอาเซียน แต่จะใช้การหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมและ
กำหนดวาระที่จะมีการหารือกันเป็นครั้งคราวไป นอกจากนี้ประเทศสมาชิกที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีหน่วยงานที่
ร่วมการประชุม ได้แก่ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ธนาคารโลก คณะกรรมการการเงินการคลังระหว่าง
ประเทศ และคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาของธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

3.1.7 ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

3.1.7.1 ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (APSC Blueprint)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า การสร้างเสริมให้อาเซียนมีปฏิสัมพันธ์ที่หนักแน่นและสร้างสรรค์กับ
ประชาคมโลกยังจะเป็นไปอย่างหลวมๆ มีความเปราะบางด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพราะประเทศ
อาเซียนมีระบบการปกครองที่แตกต่างกัน มีนโยบายไม่แทรกแซงกิจการภายในซึ่งกันและกัน หลายประเทศยังมี
ปัญหาเรื่องการเมืองภายใน และบางประเทศยังมีปัญหาเขตชายแดนระหว่างกัน ส่วนไทยนั้น พบว่าความร่วมมือ
ทางทหารของอาเซียนยังขาดกลไกป้องกันและแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ทำให้ความร่วมมือมีความก้าวหน้า
น้อย ความอิสระในการดำเนินนโยบายทางทหารส่งผลกระทบต่อความไว้วางใจระหว่างกัน จึงยังมีการ
กระทบกระทั่งตามแนวชายแดนต่อไป

ซึ่งทุกภาคส่วนควรทำการศึกษาช่วงโหว่และข้อเสียที่อาจเกิดขึ้นกับไทย อีกทั้งรายละเอียดของ
กระบวนการระงับข้อพิพาทและการดำเนินการต่างๆ ในกฎบัตรอาเซียนควรมีข้อกำหนดทางเศรษฐกิจโดยตรง
อย่างชัดเจน ควรมีการปรับมาตรา 190 ในรัฐธรรมนูญไทยฉบับปัจจุบัน เพื่อให้สอดคล้องกับการก้าวสู่การเปิดเสรี
อาเซียน และควรผลิตนักกฎหมายระหว่างประเทศ อีกทั้งยังควรเรียนรู้กฎหมายระหว่างประเทศ ควรเตรียมความ

พร้อมเพื่อยกระดับความร่วมมือทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกประเทศ และควรปรับทัศนคติในเรื่องผลประโยชน์ของภูมิภาค

สถานการณ์ปัจจุบันพบว่า สำหรับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเสาหลักการเมืองความมั่นคงอาเซียนนั้น ที่ผ่านมานายกรัฐมนตรีได้เข้าร่วมประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 20 ที่ผู้นำทุกประเทศรับข้อเสนอไทยต่อการยกระดับแก้ปัญหาอาเซียน และปัญหาหมอกควัน เพราะการแก้ไขปัญหาก็ต้องอาศัยความร่วมมือทั้งภูมิภาค โดยรับรองปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยอาเซียนปลอดยาเสพติด ปี 2558 รวมทั้ง การแก้ไขปัญหามอกควันที่ไทยได้หยิบยกขึ้นมาหารือ เพราะปัญหาดังกล่าวบางครั้งมาจากประเทศเพื่อนบ้านด้วย ซึ่งประเทศต่างๆ พร้อมให้ความร่วมมือกับไทย ส่วนความร่วมมือด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติ โดยเฉพาะภัยพิบัติจากน้ำจะหารือกันต่อไปในการประชุมสุดยอดลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) ซึ่งต้องมีการร่วมมือมากขึ้นในเรื่องหมอกควันข้ามเขตแดน โดยมีเป้าหมายที่จะลดวาทภัยให้เหลือเพียง 50,000 แห่ง ในลุ่มแม่น้ำโขง ภายในปี 2558 และเพื่อเป็นการสนับสนุนขีดความสามารถของภูมิภาคในประเด็นเรื่องการบริหารจัดการภัยพิบัตินั้น นายกรัฐมนตรีได้เสนอเป้าหมายการสร้างเครือข่ายประชาคมที่สามารถบริหารจัดการภัยพิบัติได้ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องเริ่มต้นด้วยการพัฒนาศักยภาพของภูมิภาคโดยการใช้เทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ให้เกิดประโยชน์และแบ่งปันความรู้ระหว่างกันพร้อมกับสนับสนุนการบริหารน้ำข้ามเขตแดน ซึ่งอาจรวมถึงการพัฒนาความร่วมมือระหว่างพลเรือนและทหารเพื่อทำให้อุศูนย์กลางเครือข่ายเข้มแข็งมากขึ้น ซึ่งที่ผ่านมาอาเซียนมีพัฒนาการที่ก้าวหน้ามาโดยตลอด จากภูมิภาคที่มีความขัดแย้งและความยากจนสู่ภูมิภาคแห่งความมั่นคง มั่งคั่งและพัฒนา ทั้งนี้ เป้าหมายของประชาคมอาเซียน คือ One Community, One Destiny จะต้องบรรลุผลสำเร็จท่ามกลางความท้าทายต่างๆ ทั้งในภูมิภาคและในโลก เช่น ปัญหาเศรษฐกิจถดถอย ความไม่สงบทางการเมืองในตะวันออกกลาง และราคาน้ำมันที่สูงขึ้น เป็นต้น

3.1.7.2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า จะเกิดการเคลื่อนย้ายการลงทุน สินค้า บริการ แรงงานที่มีทักษะภายในประชาคมได้อย่างเสรีมากขึ้น และเริ่มมีการทยอยลดพิกัดอัตราภาษีนำเข้าแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 -2558 ส่วนไทยขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น เนื่องจากจะมีต้นทุนสินค้าวัตถุดิบ แรงงานและการขนส่งที่ต่ำลง สินค้าและบริการบางประเภทของไทยจะได้รับผลกระทบ เนื่องจากมีราคาและต้นทุนที่สูงกว่า แรงงานที่มีฝีมือ (Skilled Labor) ของไทยจะถูกแย่งงานมากขึ้น

ซึ่งไทยควรเตรียมความพร้อมในการพัฒนาด้านวิชาการก่อนการเปิดเสรีอาเซียน โดยการศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรเพิ่มจำนวนวิชาบังคับภาษาอังกฤษให้มากขึ้น รวมทั้งภาษาท้องถิ่น โดยบุคลากร และนักศึกษาไทยควรเพิ่มทักษะด้านภาษาอังกฤษ และควรเปลี่ยนทัศนคติเดิมหันกลับมาพัฒนาตนเองให้มากขึ้น คณะกรรมการวิชาชีพ สภาวิชาชีพควรเตรียมการรองรับผลกระทบนี้อย่างเร่งด่วน รัฐบาลควรมีการปรับค่าแรงขั้นต่ำให้มีอัตราเท่ากันทั่วประเทศ เพื่อจูงใจให้แรงงานต่างๆ ทำงานในถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเองให้มากขึ้น ไทยควรประเมินสถานการณ์ให้ออกและไม่หลงเล่นตามเกมที่ยั่วให้เกิดความรุนแรงตามแนวชายแดน เพื่อนำเรื่องข้อพิพาทดินแดนสู่การหารือในระดับพหุภาคีที่ประชุมอาเซียนและคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ หรือ UNSC

สถานการณ์ปัจจุบันพบว่า ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจของอาเซียนเริ่มมีเป้าหมายชัดเจนที่จะนำไปสู่การรวมตัวทางเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคอาเซียน โดยได้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ขึ้น และนับแต่นั้นมากิจกรรมของอาเซียนได้ขยายครอบคลุมไปสู่ทุกสาขาหลักทางเศรษฐกิจ รวมทั้งในด้านการค้าสินค้า

และบริการ การลงทุน มาตรฐานอุตสาหกรรมและการเกษตร ทรัพย์สินทางปัญญา การขนส่ง พลังงาน และการเงินการคลัง เป็นต้น ซึ่งความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียนสำคัญที่เกิดขึ้น มีดังนี้

1) เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area หรือ AFTA) มีข้อตกลงทางการค้าสำหรับสินค้าที่ผลิตภายในประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมด เกิดขึ้นเมื่อปี 2535 มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในฐานะผู้ป้อนสินค้าสู่ตลาดโลก โดยอาศัยการเปิดเสรีด้านการค้า การลดภาษี และยกเลิกอุปสรรคข้อกีดขวางทางการค้าที่มีใช้ภายใน เช่น การจำกัดโควตานำเข้า การปรับเปลี่ยนโครงสร้างภาษีศุลกากร เพื่อเอื้ออำนวยต่อการค้าเสรี โดยข้อตกลงนี้จะครอบคลุมสินค้าทุกชนิดยกเว้นสินค้าที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ศิลธรรม ชีวิต และศิลปะ อย่างไรก็ตาม ประเทศสมาชิกต้องให้สิทธิประโยชน์ทางศุลกากรแก่กันแบบต่างตอบแทน อันหมายถึง สำหรับสินค้าชนิดใดที่ได้สิทธิประโยชน์จากการลดภาษีของประเทศอื่น ประเทศสมาชิกนั้นต้องประกาศลดภาษีสำหรับสินค้าชนิดเดียวกัน

2) เขตการลงทุนอาเซียน (ASEAN Investment Area หรือ AIA) มีการจัดตั้งเขตการลงทุนอาเซียนเพื่อเสริมสร้างอาเซียนให้เป็นเขตการลงทุนเสรีที่มีศักยภาพ โปร่งใส เพื่อดึงดูดนักลงทุนทั้งจากภายในและภายนอกภูมิภาค ความตกลงนี้ครอบคลุมการลงทุนในอุตสาหกรรม 5 สาขา คือ สาขาอุตสาหกรรมการผลิต เกษตร ประมง ป่าไม้ และเหมืองแร่ และภาคบริการที่เกี่ยวข้องกับ 5 สาขาการผลิตดังกล่าว ยกเว้นการลงทุนด้านหลักทรัพย์และในด้านซึ่งครอบคลุมโดยความตกลงอาเซียนอื่นๆ เขตการลงทุนอาเซียนกำหนดให้ประเทศสมาชิกดำเนินการเปิดอุตสาหกรรมและให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) แก่นักลงทุนอาเซียนและนักลงทุนนอกอาเซียน โดยกำหนดเป้าหมายเปิดเสรีด้านการลงทุนแก่นักลงทุนอาเซียนภายในปี 2553 และนักลงทุนนอกอาเซียนภายในปี 2563 การดำเนินการเพื่อจัดตั้งเขตการลงทุนอาเซียนประกอบด้วย 3 โครงการความร่วมมือ คือ (1) โครงการความร่วมมือและการอำนวยความสะดวก (Co-operation and Facilitation Programme) (2) โครงการส่งเสริมและสร้างความเข้าใจ (Promotion and Awareness Programme) และ 3) การเปิดเสรี (Liberalisation Programme)

3) ความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration หรือ IAI) อาเซียนได้ดำเนินการเพื่อเร่งรัดการรวมตัวของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยจัดทำ “ความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน” เพื่อลดช่องว่างด้านการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิกเก่า (ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน อินโดนีเซีย) และสมาชิกใหม่ของอาเซียน (พม่า ลาว กัมพูชา และเวียดนาม - CLMV) โดยให้สมาชิกเก่าร่วมกันจัดทำโครงการให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกใหม่ใน 4 ด้าน ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร โดยการรวมตัวทางเศรษฐกิจ เพื่อจะช่วยการพัฒนากรอบกฎระเบียบและนโยบายรวมทั้งช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศ CLMV ในการลดปัญหาความยากจน ยกกระดับความเป็นอยู่ของประชากร พัฒนาระบบข้าราชการ และเตรียมความพร้อมต่อการแข่งขันบนเวทีโลก

4) ความร่วมมือด้านอุตสาหกรรม (ASEAN Industrial Cooperation Scheme หรือ AICO) มุ่งส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐานการผลิต โดยยึดหลักการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การแบ่งส่วนการผลิตตามความสามารถและความถนัด ตลอดจนส่งเสริมการลงทุนและการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากทั้งประเทศสมาชิกและประเทศนอกกลุ่มสมาชิก โดยใช้มาตรการทางภาษี และสิทธิพิเศษอื่นๆ ที่มีใช้ภายในเป็นสิ่งจูงใจ โดยมีเงื่อนไข คือ (1) จะต้องมีการรวมตัวอย่างน้อย 2 ประเทศ (2) มีบริษัทเข้าร่วมอย่างน้อย 1 บริษัท ในแต่ละประเทศ (3) สินค้าที่ผลิตได้ขั้นสุดท้าย (AICO Final Product) จะได้รับการยอมรับเสมือนสินค้าที่ผลิตได้ในประเทศและจะไม่ถูกจำกัดด้วยระบบโควตาหรือมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภายใน (4) บริษัทที่จะ

ขอรับสิทธิประโยชน์จาก AICO จะต้องมีส่วนการถือหุ้นของคนชาติอาเซียนอย่างน้อยร้อยละ 30 (5) ได้รับการลดภาษีนำเข้าในอัตราร้อยละ 0 - 5

5) กรอบความตกลงด้านการค้าบริการ (ASEAN Framework Agreement on Services หรือ AFAS) ในที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 5 ในเดือน ธ.ค. 38 ที่กรุงเทพฯ รัฐมนตรีเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียนได้ลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน ซึ่งกำหนดให้เจรจาเปิดเสรีการค้าบริการโดยจัดทำข้อผูกพันในด้านการเปิดตลาด การให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ และด้านอื่นๆ ซึ่งที่ผ่านมา มีการขยายขอบเขตการเจรจาเปิดเสรีรวมทุกสาขา อาทิ สาขาการเงิน การขนส่งทางทะเล การขนส่งทางอากาศ การสื่อสาร โทรคมนาคม การท่องเที่ยว การก่อสร้าง และสาขาบริการธุรกิจ เป็นต้น นอกจากนี้ สมาชิกอาเซียนยังต้องเร่งรัดเปิดตลาดในสาขาบริการที่เป็นสาขาสำคัญ 5 สาขา ได้แก่ สาขาโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาสุขภาพ สาขาการท่องเที่ยว สาขาการบิน และสาขาบริการโลจิสติกส์ เพื่อให้อาเซียนมีความพร้อมในการก้าวไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 ต่อไป

3.1.7.3 ประชาคมวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC Blueprint)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า ระดับความร่วมมือทางด้านสังคมและวัฒนธรรมยังคงมีพัฒนาการน้อยมาก เนื่องจากยังขาดความรู้สึกการเป็นเจ้าของ การมีส่วนร่วม ทำให้ความเป็นประชาคมอาเซียนไม่เกิดขึ้นภายในจิตใจของคนอาเซียน รวมทั้งคนไทยด้วย ส่วนไทยจะมีการเสริมสร้างความเป็นตัวตนร่วมกัน ที่เรียกกันว่าอัตลักษณ์ร่วมกันของประชาคมอาเซียนมากขึ้น จะมีการส่งเสริมสำนึกการร่วมทุกข์ร่วมสุขการแบ่งปันกัน ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกันเพิ่มขึ้น เสียโอกาสในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เสียโอกาสในการสร้างรายได้ด้านการท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรม

ซึ่งควรปลูกฝังการเปลี่ยนถ่ายวัฒนธรรมซึ่งกันและเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างประเทศ ควรเตรียมพร้อมสร้างประชาคมโดยมีอัตลักษณ์ร่วมกันอย่างแท้จริง ทั้งนี้การสร้างอัตลักษณ์ของอาเซียนจะเน้นการสร้างความรู้สึกของการอยู่ร่วมและส่งเสริมความเป็นเอกภาพในความแตกต่างและค้นหาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของอาเซียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การดำเนินงานของอาเซียน

สถานการณ์ปัจจุบันพบว่า แผนงานก่อตั้งประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน ถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของอาเซียนจากองค์กรที่เน้นบทบาทในการดำเนินลัทธิคอมมิวนิสต์ ในทศวรรษที่ 60 และบทบาทด้านการสนับสนุนทางการค้า การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและความมั่นคงในภูมิภาคในยุคหลังสงครามเย็นมาสู่การให้ความสำคัญในด้านการสร้างอัตลักษณ์ร่วมกันของภูมิภาค การขยายโอกาสทางการศึกษา การจ้างงาน สวัสดิการทางสังคมและความมั่นคงทางอาหาร การตระหนักใน重要性ของสิทธิ การคุ้มครองทรัพยากร ความยุติธรรมทางสังคม การเคารพในลักษณะเฉพาะอันโดดเด่นทางประวัติศาสตร์ และมรดกทางวัฒนธรรมในภูมิภาค กล่าวได้ว่า แผนงานสำหรับประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงอิทธิพลของการเคลื่อนไหวทางสังคมระดับประชาคมโลกที่เรียกร้องความยั่งยืนทางทรัพยากร ความเท่าเทียมทางการศึกษา ความเท่าเทียมทางเพศ สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของกลุ่มคนผู้ด้อยโอกาส นอกจากนี้ การมุ่งที่จะสร้างอัตลักษณ์ร่วมของภูมิภาคยังสะท้อนถึงความพยายามในการลดความขัดแย้งระหว่างชาติสมาชิกซึ่งสัมพันธ์กับอุดมการณ์ชาตินิยม

อย่างไรก็ตาม วิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียนซึ่งสะท้อนถึงความหวังในอนาคตของภูมิภาคก็ถูกท้าทายโดยความเป็นจริงที่ซับซ้อนในหลายกรณี รากเหง้าทางประวัติศาสตร์ยังคงส่งอิทธิพลต่อความตึงเครียดในความสัมพันธ์ระหว่างชาติต่างๆ ในภูมิภาค ในขณะที่กลุ่มชาติพันธุ์ แรงงานอพยพและกลุ่มคนซึ่งไม่มีสิทธิมีเสียงยังคงต้องเผชิญ

กับอุปสรรคนานับประการในการเข้าถึงโอกาสอันเท่าเทียมกับคนอื่นๆ ด้วยตระหนักในความไม่สมดุลของ 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียน ประเด็นนี้เน้นให้เห็นถึง “ประสบการณ์ร่วม” ของกลุ่มคนด้วยโอกาส คนที่ไร้ซึ่งสิทธิต่างๆ ภายในภูมิภาคและความเคลื่อนไหวของกลุ่มคนเหล่านี้ในการยืนยันสิทธิที่จะดำรงวิถีชีวิตและสิทธิที่จะแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ที่แตกต่าง เช่น การเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิในการสอนภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในระบบการศึกษา การเรียกร้องสิทธิในการแสดงออกทางเพศ และความเข้าใจในเรื่อง “สิทธิ” ในบริบทแบบไทยๆ ซึ่งท้ายสุดของข้อมูลและข้อถกเถียงอาจจะนำไปสู่จุดเริ่มต้นของการพัฒนาให้เกิดอัตลักษณ์ร่วมในภูมิภาคขึ้นก็เป็นได้ แต่ทั้งนี้ อาเซียนหัวข้อนี้ได้ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ภาพรวมของการพัฒนาและสืบค้นว่า บนเส้นทางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มุ่งไปสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว การเปิด “เสรี” ทางการค้า บริการ การลงทุนและแรงงานจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันของผู้คนในยุคนการผลิตข้ามพรมแดน และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นต่างๆ รวมถึงชวนให้คิดว่า สิ่งเหล่านี้มีความหมายอย่างไรต่อ “ประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน” ในอนาคต

3.1.8 ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า เหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จะยังไม่ยุติลง แต่ความรุนแรงกลับเพิ่มขึ้นและต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น จำนวนแนวร่วมของฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบยังคงมีเพิ่มมากขึ้น ส่วนไทยนั้นปริมาณการลงทุนด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ลดลง สูญเสียงบประมาณในการแก้ไขปัญหา เกิดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สิน ขวัญกำลังใจของประชาชนลดลง ความเสื่อมถอยของศาสนาพุทธในพื้นที่มีมากขึ้น และคนไทยพุทธมีจำนวนลดลง

สถานการณ์ปัจจุบันพบว่า แม้ว่าสถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนใต้ตั้งแต่ปี 2547 ต่อเนื่องมาจนกระทั่งปัจจุบัน ซึ่งจากสถิติการก่อเหตุที่ลดลงแต่ในการก่อเหตุแต่ละครั้งก็มีความรุนแรงมากขึ้น ดังเหตุการณ์เมื่อวันที่ 31 มี.ค. 55 ได้เกิดเหตุระเบิดขึ้นใน 3 จังหวัด คือ จ.ยะลา ปัตตานี และสงขลา ด้วยเวลาไล่เลี่ยกัน ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมาก โดยพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ จ.สงขลา ซึ่งเกิดระเบิดคาร์บอมบ์ขึ้นในบริเวณห้างลิการ์เด็นส์ พลาซ่า ซึ่งเป็นห้างและโรงแรมระดับ 5 ดาวกลางเมืองหาดใหญ่ ทำให้ตลาดท่องเที่ยวเข้าสู่ภาวะชะงักงัน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ความรุนแรงไม่แพ้ที่เคยเกิดขึ้นในหาดใหญ่ 4 ครั้งก่อน อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ระเบิดครั้งนี้ ทำให้ระดับความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวในภาพรวมลดลงโดยประเมินว่าการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในไทยอยู่ที่อัตราร้อยละ 5 ซึ่งถือเป็นขั้นต่ำของค่าประมาณการเดิมที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 5-7 ในปี 2555 จากเหตุการณ์ระเบิดครั้งนี้ ถือเป็น "การก่อการร้าย" ซึ่งก่อนหน้านี้ในวันที่ 13 มี.ค. 55 ในที่ประชุม ครม. นายกรัฐมนตรีได้กล่าวถึงสถานการณ์ชายแดนภาคใต้ โดยมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรองนายกรัฐมนตรี พล.อ.ยุทธศักดิ์ ศศิประภา นอมนำกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา มาเป็นหลักในการปฏิบัติ ประกอบกับการแผ่ระวางความขัดแย้งระหว่างประเทศเพื่อป้องกันก่อการร้าย

ซึ่งต่อมา ครม.ยังได้อนุมัติการขยายเวลาประกาศ พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ครั้งที่ 27 ออกไปอีก 3 เดือน ตั้งแต่วันที่ 20 มี.ค. - 19 มิ.ย. 55 ทั้งนี้ กอ.รมน. ได้รายงานสถานการณ์ในพื้นที่ และผลการใช้ พ.ร.ก. ดังกล่าวร่วมกับหน่วยงานด้านการศึกษาได้ทำการสำรวจความคิดเห็นพบว่ามีผู้ต้องการให้ประกาศใช้ พ.ร.ก. ต่อไปอีกถึงร้อยละ 70

หากมองเหตุการณ์ความไม่สงบในภาคใต้จากข้อมูลสถิติผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (Deep South Watch) ระหว่างวันที่ 1 - 31 ม.ค. 55 โดยจำแนกตามศาสนา คือ มีผู้เสียชีวิตทั้งสิ้น 33 ราย แบ่งเป็นศาสนาพุทธ 10 ราย อิสลาม 23 ราย และบาดเจ็บ 41 ราย ซึ่งแบ่งเป็นศาสนาพุทธ 20 ราย อิสลาม 21 ราย โดยมีทั้งประชาชน ตำรวจ ทหาร ชรบ อส. อปพร. ครู บุคลากรทางการศึกษานักเรียน นักศึกษา อบต. อบจ.กำนัน ผอ.อบ. ผอ.อบ. กำนัน ผอ.อบ. ผอ.อบ.ลูกจ้างของรัฐ และเยาวชนอายุไม่เกิน 15 ปี อีกทั้ง พบข้อมูลสถิติเหตุการณ์ความไม่สงบทั้งสิ้น 55 เหตุการณ์ มีทั้งการก่อวินาศกรรม ขวางระเบิด คาร์บอมบ์จักรยานยนต์ บอมบ์โจมตีฐาน ซุ่มโจมตี ซุ่มยิง ยิง วางเพลิง และวางระเบิด แสดงให้เห็นว่า ยังคงพบสถานการณ์ความรุนแรงและความสูญเสียเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ยังมีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติการก่อเหตุร้ายได้ตลอดเวลา

3.1.8 วิกฤตการเมือง (Political Crisis)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า เหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จะยังไม่ยุติลง แต่ความรุนแรงกลับเพิ่มขึ้นและต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น จำนวนแนวร่วมของฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบยังคงมีเพิ่มมากขึ้น ส่วนไทยปริมาณการลงทุนด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ลดลง สูญเสียงบประมาณในการแก้ไขปัญหา เกิดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สิน ขวัญกำลังใจของประชาชนลดลง ความเสื่อมถอยของศาสนาพุทธในพื้นที่มีมากขึ้น และคนไทยพุทธมีจำนวนลดลง

สถานการณ์ปัจจุบันพบว่า การเดินเกมของพรรคเพื่อไทยในช่วง 4 เดือนแรกหลังการเลือกตั้งภายใต้การบริหารงานของ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ถือว่าไม่เกินความคาดหมายเพราะกระบวนการต่างๆ ที่ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาตามข้ออ้างที่ว่าจำเป็นต้องทำตามนโยบายที่หาเสียงเอาไว้ และหนึ่งในนั้นก็คือการแก้ไขรัฐธรรมนูญซึ่งคือการเมืองต่างอ่านใจพรรคเพื่อไทยออกว่า ต้องการให้นำรัฐธรรมนูญปี 2540 มาใช้และปฏิเสธรัฐธรรมนูญปี 2550 โดยเห็นว่าเป็นฉบับเผด็จการอันมาจากการปฏิวัติ

และพรรคเพื่อไทยได้วางโรดแมป (Road Map) ทางการเมืองเอาไว้คร่าวๆ โดยมีเป้าหมายให้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่คลอดออกมาประมาณต้นปี 2556 จากนั้นคงต้องยุบสภาและจัดให้มีการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ส่วนกระบวนการต่างๆ ที่จะไปสู่จุดนั้นคือในช่วงต้นปี 2555 ได้มีการยื่นร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา 291 สู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งแนวทางที่ดีที่สุด คือ รัฐบาลเป็นผู้เสนอ เพราะถือว่าเป็นนโยบายของรัฐบาล ซึ่งขณะนี้ยังมีร่างของภาคประชาชนที่ ส.ส. พรรคเพื่อไทยเตรียมเสนอให้นำขึ้นมาพิจารณาเป็นอันแรก ซึ่งคาดว่าภายใน 4 เดือน การพิจารณาแก้ไขมาตรา 291 จะแล้วเสร็จ จากนั้นจะเข้าสู่กระบวนการสรรหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.ร.) ต่อไป

สำหรับมาตรา 112 ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์อันเป็นประเด็นอ่อนไหว ซึ่งประชาชนไทยส่วนใหญ่ยอมไม่ได้ที่จะให้มีการแก้ไข และจากการออกมาประกาศกร้าวของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก(ผบ.ทบ.) ที่ระบุว่า ห้ามแตะต้องสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นอันขาด ซึ่งสอดคล้องกับการตบเท้าเข้าถวายพรปีใหม่ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษที่ตอกย้ำให้กองทัพจงรักภักดีต่อสถาบันที่รับผิดชอบ เป็นการส่งสัญญาณให้รับรู้กันว่ากองทัพคิดอย่างไร อีกทั้งประเด็นเรื่องการปรองดองนั้นหากมองในเชิงวิชาการเมื่อพูดถึงมาตรานี้ก็ต้องพูดถึงรัฐธรรมนูญมาตรา 8 ที่ระบุว่าพระมหากษัตริย์อยู่ในสถานะอันเป็นที่เคารพสักการะผู้ใดจะละเมิดมิได้

ส่วนมาตรา 237 ที่บัญญัติไว้ว่าหากหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองกระทำความผิดกฎหมายการเลือกตั้งกำหนดให้มีผลพวงถึงการยุบพรรคหรือเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งไปด้วยนั้นทุกพรรคการเมืองเห็นตรงกันว่าควรแก้ไขปรับปรุงอย่างยิ่งไม่เว้นแม้แต่พรรคการเมืองเก่าแก่อย่างประชาธิปัตย์ อีกทั้ง พรรคเพื่อไทยเตรียมเดินเกมแก้ไขรัฐธรรมนูญและออก พ.ร.บ. นิรโทษกรรม

3.1.9 ปัญหายาเสพติด (Drug)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า ปัญหายาเสพติดจะยังคงเป็นปัญหารุนแรงและมุ่งเน้นไปที่เยาวชนมากยิ่งขึ้น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยประเทศไทยจะกลายเป็นตลาดค้ายาบ้าที่ใหญ่ที่สุดของภูมิภาค อีกทั้งยังมีความเชื่อมโยงกับขบวนการค้ายาข้ามชาติ การขนส่งสำคัญจะขยายตัวผ่านบริเวณชายแดนโดยรอบของประเทศแต่ช่องทางสำคัญจะเป็นทั้งด้านทิศตะวันตก ด้านเหนือ และด้านใต้ โดยยาบ้าจะมาจากแหล่งผลิตในพม่า ส่วนไทยมีคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ลดลง สถาบันครอบครัวอ่อนแอ ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รัฐบาลเสี่ยงงบประมาณแก้ปัญหา แต่ไม่มีประสิทธิภาพ เป็นต้นเหตุของปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน

สถานการณ์ปัจจุบันพบว่า สถานการณ์ยาเสพติดในปี พ.ศ. 2555 เด็กและเยาวชนช่วงอายุ 15 -19 ปี ยังมีอัตราเสี่ยงเพิ่มขึ้นในการเป็นนักเสพติดหน้าใหม่ ขณะที่มีการจับกุมยาไอซ์ได้มากขึ้น ซึ่งพบว่าลักลอบมาพร้อมกับยาบ้าในหลายๆ ครั้ง โดยในปีนี้ได้มีการตั้งเป้ายึดทรัพย์ ควบคุม สกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดให้ได้ถึง 8,000 – 10,000 คดี จากการดำเนินการควบคุมกับมาตรการสกัดกั้นตามแนวชายแดน กวาดล้างตรวจค้นรายย่อย และนำผู้เสพเข้ารับการบำบัดโดยสมัครใจ รวมถึงบังคับบำบัด เพื่อให้สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดลดลง

รัฐบาล ถือว่าปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหอย่างจริงจัง และน้อมนำพระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถในเรื่องยาเสพติดมาปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วง โดยใช้ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดเป็นยุทธศาสตร์หลัก กำหนดกลยุทธ์สำคัญที่จะดำเนินการ คือ 7 แผน 4 ปรับ 3 หลัก 6 เร่ง เพื่อให้เป็นสิ่งที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดเป็นหลักในการขับเคลื่อนงานยาเสพติด

ทั้งนี้ ได้แต่งตั้ง ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง รองนายกรัฐมนตรี เป็นผู้อำนวยการศูนย์พลังแผ่นดินขจัดสิ้นยาเสพติด (ศพส.) และวางมาตรการในการแก้ไขปัญหาที่ต้องบูรณาการกัน 3 เรื่อง คือ การลดแหล่งผลิต การลดความต้องการ และการลด Potential Demand รวมทั้งหันมาดำเนินการในกลุ่มเสี่ยง เน้นพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑลที่มีความต้องการเสพยาเสพติดถึงร้อยละ 60¹² และได้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานบริการพื้นที่กรุงเทพฯ โดยมีเลขาธิการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) กรุงเทพฯ ร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจสถานบริการตระหนัก และให้ความร่วมมือในการป้องกันเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง ตลอดจนควบคุม สอดส่องพื้นที่เสี่ยงเพื่อไม่ให้ปล่อยเด็กและเยาวชนเข้าใช้บริการ และบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ซึ่งจากการประชุมฯ ระบุว่าปัจจุบันกรุงเทพฯ เป็นพื้นที่ที่มีปัญหายาเสพติดรุนแรงที่สุด เนื่องจากทั่วกรุงเทพฯ มีสถานบันเทิงกว่า 1,500 แห่ง แต่มีสถานบันเทิงที่จดทะเบียนถูกต้องเพียง 600 แห่ง เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม มีการมอบหมายให้พื้นที่สถานีตำรวจห้วยขวางดูแลบริเวณสถานบันเทิงรัชดาซอย 2 และซอย 4 อีกด้าน และจะต้องเร่งดำเนินการเรื่องแยกผู้ต้องหาในคดียาเสพติดรายใหญ่ ซึ่งผลจากนโยบายและ

¹²ข่าว. ออนไลน์ . เข้าถึงได้จาก www.suthichaiyoon.com/detail/21405 (เข้าถึงเมื่อ 29 มกราคม 2555)

มาตรการต่อต้านยาเสพติดดังกล่าว ทำให้เกิดการกวาดล้างและตรวจจับยาเสพติดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานบันเทิง อาทิ การที่ตำรวจ บก.น.1 ระดมกำลังกว่า 100 นายเข้าปิดล้อมตรวจค้นยาเสพติดและส่งผิดกฎหมายภายในพื้นที่เป้าหมายจำนวน 2 จุด จุดแรก คือ สถานบันเทิงย่านอาร์ซีเอ และสุ่มตรวจปัสสาวะนักท่องเที่ยว และขณะเดียวกันก็จะเข้าทำการปิดล้อมตรวจค้นยาเสพติดในสถานบันเทิงในพื้นที่ของ บก.น.1 ซึ่งประกอบด้วย สน.พญาไท สน.ห้วยขวาง สน.ดินแดง และ สน.มักกะสันให้มีการลงพื้นที่ตรวจค้นสถานบันเทิงในทุกๆ สัปดาห์ จากผลการปฏิบัติงานดังกล่าวที่มีการปฏิบัติติดต่อกันอย่างต่อเนื่อง ปรากฏว่า ยาเสพติดในพื้นที่เบาบางลง

ประกอบกับข้อมูลจากที่ประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเพื่อต่อสู้ยาเสพติด กรุงเทพฯ (ศพส.กทม.) ได้รายงานถึงสถานการณ์ยาเสพติดในกรุงเทพฯ พบว่า ยังมีปริมาณผู้เสพและผู้ขายอยู่ในพื้นที่เป็นจำนวนมาก และพบการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กอายุ 15-24 ปี คิดเป็นอัตราส่วนสูงถึงร้อยละ 69 - 70 ทั้งนี้ ศพส.กทม. ได้ตั้งเป้าในปี 2555 ว่าจะสามารถบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด 2.8 หมื่นคน ซึ่งตั้งแต่เดือน ต.ค. 54 จนถึง ม.ค. 55 ได้ดำเนินการบำบัดฟื้นฟูคืบหน้าแล้ว 5,700 คน หรือร้อยละ 20.55¹³

3.1.10 วิฤติและความยั่งยืนของเศรษฐกิจไทย (Economic Crisis and Sustainability)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า สภาวะเศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น ราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้น มีการรวมกลุ่มความร่วมมือระหว่างประเทศมากขึ้น แต่โครงสร้างของการพัฒนาเศรษฐกิจไทยยังไม่พัฒนาเพียงพอ สินค้าไทยมีปริมาณมากแต่ขาดการควบคุมคุณภาพ นอกจากนี้ ความไม่มีเสถียรภาพของการเมืองไทย และภัยพิบัติทางธรรมชาติยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ ส่วนผลกระทบต่อประเทศไทย คือ การขยายตัวภาคบริการมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ระดับราคาสินค้าและรายได้มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น ความเชื่อมั่นในภาพลักษณ์ในสายตานักลงทุนต่างชาติยังไม่ดีขึ้นมากนัก จากสถานการณ์และเสถียรภาพการเมืองในประเทศ

สถานการณ์ปัจจุบันพบว่า เมื่อปรับปัจจัยฤดูกาลออกแล้ว “เศรษฐกิจไทยในเดือนมกราคม 2555 มีสัญญาณขยายตัวจากไตรมาสสุดท้ายของปี 2554 ร้อยละ 11.0 จากการฟื้นตัวจากวิกฤตอุทกภัยต่อเนื่อง สะท้อนจากดัชนีชี้วัดการบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนที่ขยายตัวต่อเนื่องจากเดือนก่อนหน้า” มีการฟื้นตัวของภาคการผลิตและบริการ สะท้อนจากภาวภูมิมูลค่าเพิ่ม ณ ระดับราคาคงที่ ในเดือนมกราคม 2555 มีมูลค่า 48.1 พันล้านบาท หรือขยายตัวร้อยละ 6.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน นอกจากนี้ การบริโภคสินค้าคงทนสะท้อนได้จากปริมาณจำหน่ายรถยนต์นั่งในเดือนมกราคม 2555 หดตัวลดลงที่ร้อยละ -9.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน จากเดือนก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ -28.1 ขณะที่ถือเป็นการปรับตัวดีขึ้นจากเดือนก่อนหน้าหลังหักผลทางฤดูกาล ขยายตัวที่ร้อยละ 44.1 ต่อเดือน สำหรับยอดจำหน่ายรถจักรยานยนต์ในเดือนมกราคม 2555 หดตัวลดลงที่ร้อยละ -7.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ปรับตัวดีขึ้นจากเดือนก่อนที่หดตัวร้อยละ -21.7 และขยายตัวร้อยละ 15.6 เมื่อเทียบกับเดือนก่อนหน้า ในขณะที่การส่งออกยังหดตัว แต่เริ่มปรับตัวดีขึ้นเมื่อเทียบกับไตรมาสที่แล้ว นอกจากนี้ ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจโดยรวมในเดือนมกราคม 2555 อยู่ที่ระดับ 64.0 จากเดือนก่อนที่อยู่ระดับ 63.1 ซึ่งเป็นการปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 2 โดยได้รับปัจจัยบวกจากความเชื่อมั่นที่ฟื้นตัวภายหลังสถานการณ์น้ำท่วมคลี่คลายลง ประกอบกับความคาดหวังของมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของ

¹³ข่าวมติชนออนไลน์ . ออนไลน์ . เข้าถึงได้จาก <http://www.matichon.co.th/news> (เข้าถึงเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2555)

ภาครัฐ เช่น การปรับขึ้นเงินเดือนราชการในเดือนมกราคม 2555 รวมถึงมาตรการในการเยียวยาและฟื้นฟูผู้ประสบภัยหลังภาวะน้ำท่วม อย่างไรก็ตาม ผู้บริโภคยังมีความกังวลจากแนวโน้มเศรษฐกิจโลกชะลอตัว จากปัญหาหนี้สาธารณะในสหภาพยุโรป และราคาน้ำมันในประเทศปรับตัวเพิ่มขึ้น

ซึ่งเศรษฐกิจไทยไตรมาสแรกของปี 2555 มีรายละเอียด ดังนี้ (1) การใช้จ่ายภาคครัวเรือน ขยายตัวร้อยละ 2.7 ปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสก่อนที่หดตัวร้อยละ 2.8 (2) การลงทุนภาคเอกชน ขยายตัวร้อยละ 9.2 ปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสก่อนที่หดตัวร้อยละ 1.3 (3) ภาคการท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในไตรมาสนี้ มีจำนวน 5.7 ล้านคนเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 7.1 สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน 258,102 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 9.7 อัตราการเข้าพักอยู่ที่ระดับร้อยละ 66.8 ปรับตัวสูงขึ้นจากร้อยละ 64.7 ในไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมา (4) ภาคเกษตรกรรม ขยายตัวร้อยละ 2.8 ปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 1.6 (5) ภาคอุตสาหกรรม หดตัวร้อยละ 4.2 ปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสก่อนที่หดตัวร้อยละ 21.6 (6) ภาคการส่งออก มูลค่าการส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ ในไตรมาสนี้คิดเป็นมูลค่า 53,803 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หดตัวร้อยละ 4.0 ปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสก่อนที่หดตัวร้อยละ 5.2

การระดมทุนในตลาดของภาครัฐเพิ่มสูงขึ้นจากความต้องการใช้เงินในการกระตุ้นเศรษฐกิจ เช่นเดียวกับภาคเอกชนมีการระดมทุนผ่านหุ้นกู้เพิ่มขึ้น เพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจภายหลังปัญหาอุทกภัยในไตรมาสนี้มีพันธบัตรรัฐบาล ตัวเงินคลังและตัวสัญญาใช้เงินออกใหม่ 258.7 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 121.2 พันล้านบาทในไตรมาสก่อนหน้า จากการที่พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2555 เริ่มมีการประกาศใช้ในเดือนกุมภาพันธ์ ประกอบกับมีความต้องการใช้เงินในการฟื้นฟูเศรษฐกิจจึงทำให้มีการออกพันธบัตรรัฐบาล ตัวเงินคลังและตัวสัญญาใช้เงินเพิ่มขึ้นมากเมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า ส่วนการระดมทุนของภาคเอกชนในไตรมาสนี้ มีมูลค่ารวม 423.0 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 257.0 พันล้านบาท ในไตรมาสปี 2554 แต่ลดลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้าที่ 443.4 พันล้านบาท โดยส่วนใหญ่เป็นการระดมทุนผ่านหุ้นกู้

วิกฤตหนี้สาธารณะ EU ได้สร้างความกังวลถึงผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทย ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ชี้ว่าจะไม่ส่งผลกระทบโดยตรงกับเศรษฐกิจไทย เพราะสถาบันการเงินของไทยลงทุนใน EU น้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 2.8 ของสินทรัพย์สถาบันการเงินไทยทั้งระบบ และมีการส่งออกของไทยไป EU เพียงร้อยละ 3 – 5 อีกทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของไทยไม่ได้อยู่ในกลุ่ม EU ประกอบกับภาคเศรษฐกิจไทยหันมาพึ่งตลาดส่งออกในเอเชียมากขึ้น แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าเศรษฐกิจไทยก็ยังคงได้รับผลกระทบจากความผันผวนของเศรษฐกิจโลก อันเห็นได้จากสินค้าอุปโภคบริโภคมีราคาสูงขึ้น รวมถึงราคาน้ำมันและทองคำ โดยหากมองถึงนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลทั้งนโยบายการเพิ่มเงินเดือนปริญญาตรีเป็น 15,000 บาทต่อเดือน การเพิ่มค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำให้เป็น 300 บาทต่อวัน การรับจ่านำสินค้าเกษตร ฯลฯ ซึ่งล้วนแต่เป็นการเพิ่มการใช้งบประมาณและอาจก่อให้เกิดหนี้สาธารณะหรือในทางกลับกันก็อาจเป็นการกระตุ้นการบริโภคเพื่อให้เกิดการหมุนเวียนเงินในระบบได้เช่นกัน อย่างไรก็ตาม จากความผันผวนของเศรษฐกิจทั่วโลกอาจส่งผลให้เศรษฐกิจไทยในภาคการลงทุนต้องชะลอตัวไปอีกระยะหนึ่งจากความเชื่อมั่นของนักลงทุนเอง

จากภาพรวมเศรษฐกิจไทยในช่วงเดือน พ.ค. 55 เสถียรภาพเศรษฐกิจโดยรวมพบว่า อยู่ในเกณฑ์ดี อัตราการว่างงานยังอยู่ในระดับต่ำ โดยภาคการส่งออกและการผลิตภาคอุตสาหกรรมมีการขยายตัวของตลาดภายในประเทศด้านการบริโภคและการลงทุนของภาคเอกชน รวมทั้งด้านการท่องเที่ยวก็ยังขยายตัวดี โดยการส่งออกเริ่มกลับมาขยายตัวเป็นบวกอีกครั้งหลังจากที่หดตัวในช่วง มี.ค. – เม.ย. 55 ซึ่งเป็นผลจากการขยายตัวของสินค้าอุตสาหกรรม โดยเฉพาะรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ การส่งออกไปยัง EU ยังคงอยู่ในเกณฑ์ดี ถึงแม้

การส่งออกยุโรปน้อยลงยอดเหลือร้อยละ 9 ในรายสาขาหลัก เช่น อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า ยานพาหนะ รวมอุปกรณ์และส่วนประกอบ สิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม ก็ตาม ส่วนในด้านการเงิน สภาพคล่องธนาคารพาณิชย์ไทย อยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนอัตราดอกเบี้ยนโยบายคงที่อยู่ที่ร้อยละ 3.00 ค่าเงินบาทเฉลี่ยอยู่ที่ 31.15 บาท/ดอลลาร์ การเคลื่อนย้ายของเงินทุนอยู่ในเกณฑ์ดี ค่าเงินบาทอ่อนค่าลงส่งผลให้ผู้ส่งออกได้รับประโยชน์ อัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำเอื้อต่อการลงทุน และสินเชื่อขยายตัวค่อนข้างมาก ดังนั้น ภาคการเงินจึงไม่เป็นที่น่ากังวลเท่าที่ควร

3.1.12 ธรรมาภิบาล (Good Governance)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันยังคงเพิ่มมากขึ้นและฝังลึกในวงราชการ การเมือง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และลงลึกไปสู่หมู่บ้าน ชุมชน แม้จะมีการรื้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 เป็นต้นมา ซึ่งปัญหานี้ก็ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตต่อไป ส่วนผลกระทบต่อประเทศไทย คือ ภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือของประเทศตกต่ำลง ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลการบริหารราชการต่าลง การพัฒนาเศรษฐกิจล่าช้า เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม

สถานการณ์ปัจจุบันพบว่า ปัญหาคอร์รัปชันและความโปร่งใสของไทยยังไม่มีทิศทางที่ดีขึ้น สังเกตได้จากการขาดความร่วมมือจากภาคการเมือง และเหตุการณ์ทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาทิ กรณีคนร้ายอย่างน้อย 6 คน ที่บุกปล้นบ้านอดีตปลัดกระทรวงคมนาคมแล้วแท้ที่จริงปลัดคมนาคมมีเงินสดเก็บไว้ในบ้านนับพันล้าน ทำให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ ป.ป.ช. สั่งตั้งคณะกรรมการสอบเรื่อง ยื่นบัญชีทรัพย์สินเท็จซึ่งล่าสุด ป.ป.ช.มีมติเอกฉันท์ชี้มูลความผิดว่าร้ายผิดปกติและให้ยึดเงินประมาณ 17.5 ล้านบาทเป็นของแผ่นดิน ซึ่งทรัพย์สินอื่นๆ และเงินในบัญชีธนาคารจะส่งเรื่องให้อัยการดำเนินการตามขั้นตอนกฎหมายต่อไป

กรณีโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต 2554/55 โดยมีนโยบายให้รับจำนำข้าวราคาสูงนั้น มีหลายปัจจัยที่บ่งชี้ว่ากระบวนการทุจริตการรับจำนำยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยวิธีการที่พบล่าสุดทำให้สูญเสียบประมาณโดยใช้เหตุ เกษตรกรไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร แต่ผลประโยชน์ไปตกอยู่กับคนบางกลุ่ม ที่สำคัญวิธีการนี้ทำให้ข้าวในสต็อกรัฐบาลมีแต่ข้าวเก่า ที่ไม่ทราบว่าจะเก่ากันมากี่ปีแล้ว ขณะที่กระบวนการทุจริตได้นำข้าวใหม่ไปขายท้องตลาดได้กำไรกันมหาศาล

อีกทั้ง กรณีทุจริตนำยาซูโดอีเฟดรินออกจากระบบโรงพยาบาลซึ่งอาจถูกนำไปเป็นสารตั้งต้นในการผลิตยาเสพติด ที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการ กรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) กล่าวว่า ในวันที่ 18 เม.ย. 55 พ.ต.ท. พงษ์อินทร์ อินทรขาว ผู้บัญชาการสำนักงานคดีพิเศษ ในฐานะหัวหน้าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ได้ทำหนังสือเรียกผู้อำนวยการโรงพยาบาลหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ มาสอบสวนกรณีที่เกี่ยวข้องของโรงพยาบาลได้แอบอ้างชื่อของโรงพยาบาลส่งชื่อยาซูโดอีเฟดรินมาจำหน่ายในร้านขายยาของตัวเองที่เกินกว่าโรงพยาบาลส่งชื่อยา 90,000 เม็ดพร้อมทั้งยังเตรียมเรียก ผอ.รพ.อีก 10 แห่ง รวมเป็น 11 แห่งทั่วประเทศที่มีปัญหาเกี่ยวเนื่องกับการจัดชื่อยาซูโดอีเฟดรินและกรณียาที่หายไปจากระบบของโรงพยาบาลมาชี้แจงให้ปากคำเพิ่มเติมเพื่อพิจารณาวินิจฉัยซึ่งอาจจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดในแต่ละแห่งแตกต่างกันไป

3.2 ประเด็นใหม่

3.2.1 วิฤตเศรษฐกิจยูโรโซน

สถานการณ์ปัจจุบันพบว่า จากสถานการณ์วิฤตหนี้ในกรีซทำให้ประเทศสมาชิกยูโรโซนที่ใช้เงินยูโรเป็นเงินสกุลหลัก ซึ่งมีอยู่ 17 ชาติ ประกอบด้วย ออสเตรีย เบลเยียม ไชปรัส ฟินแลนด์ เอสโตเนีย ฝรั่งเศส เยอรมนี กรีซ ไอร์แลนด์ อิตาลี ลักเซมเบิร์ก มอลตา เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกส สโลวาเกีย สโลวีเนีย และสเปน ต้องหาทางช่วยเหลือโดยตั้งเงื่อนไขกับกรีซว่า ต้องลดการขาดดุลงบประมาณลงด้วยการลดค่าใช้จ่ายในภาครัฐ เช่น การไม่ขึ้นหรือลดเงินเดือนข้าราชการการลดค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการ รวมทั้งให้มีการหารายได้เพิ่ม เช่น การขึ้นราคาน้ำมัน การขึ้นภาษี การระดมความช่วยเหลือกรีซให้พ้นจากภาวะวิฤตครั้งนี้ ธนาคารกลางยุโรป (ECB) ได้ปล่อยสภาพคล่องจำนวนมหาศาลเข้าไปในระบบสถาบันการเงินผ่านมาตรการ Long Term Refinancing Operations (LTRO) โดยแบ่งเป็น 2 รอบ คือ รอบแรกเมื่อปลายเดือน ธ.ค.54 ที่ 4.89 แสนล้านยูโร และรอบสองเมื่อสิ้นเดือน ก.พ.55 ที่ 5.29 แสนล้านยูโร ภายใต้เงื่อนไขอายุเงินกู้ที่ยาวนานถึง 3 ปี ดอกเบี้ยถูกเพียงร้อยละ 1 ซึ่งผลของมาตรการนี้ทำให้ราคาหุ้นทั่วโลกรวมทั้งเอเชียปรับสูงขึ้นต่อเนื่อง¹⁴

ทั้งนี้ จากมติที่ประชุมสุดยอดยุโรป (EU Summit) ที่ปิดฉากไปเมื่อวันที่ 9 ธ.ค.54 เห็นพ้องว่า ให้มีการกำหนด "บทบัญญัติทางการคลัง" (fiscal compact) ฉบับใหม่ ที่ตั้งอยู่บนสนธิสัญญาระหว่างรัฐบาล (inter-governmental treaties) และเพิ่มความแข็งแกร่งในการประสานนโยบายเศรษฐกิจในประเทศที่มีผลประโยชน์ร่วมกันโดยมีเป้าหมายหลัก คือ การแก้ไขวิฤตหนี้ยุโรป โดยประเทศสมาชิกควรจะบริหารยอดขาดดุลงบประมาณให้อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 3 ของ GDP อีกทั้งผู้นำของ EU (ยกเว้นอังกฤษ) จะเพิ่มเงินกู้ 200,000 ล้านยูโรแก่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เพื่อช่วยเหลือกลุ่มประเทศยูโรโซนที่ประสบปัญหา และยังเห็นชอบให้เปิดตัวกองทุนฟื้นฟูภาวะวิกฤตชื่อว่า กลไกรักษาเสถียรภาพยุโรป (European Stability Mechanism หรือ ESM) ในกลางปี 2556 รวมถึงการขยายกองทุนรักษาเสถียรภาพการเงินยุโรป (European Financial Stability Facility หรือ EFSF) เพิ่มขึ้น¹⁵ กล่าวได้ว่า วิฤตหนี้สาธารณะในกลุ่มประเทศยุโรปสร้างความวิตกต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของโลก เนื่องจากสหภาพยุโรปมีอิทธิพลสูงต่อเวทีโลก ด้วยมีประชากรกว่า 500 ล้านคน และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในกลุ่มประเทศกว่าร้อยละ 30 ของโลก

ต่อมา มีการประชุมสุดยอดผู้นำ EU ที่กรุงบรัสเซลส์ เมื่อวันที่ 30 ม.ค. 55 มีเพียงอังกฤษและสาธารณรัฐเช็กเท่านั้นที่ไม่ลงนามในข้อตกลงทางการคลังฉบับใหม่ซึ่งจะบังคับให้มีการลงโทษกึ่งอัตโนมัติต่อประเทศสมาชิกที่ละเมิดขีดจำกัดการขาดดุลที่ EU กำหนดไว้ รวมทั้งจะบรรจุกฎงบประมาณสมดุลนี้ให้เป็นกฎหมายของแต่ละประเทศ ซึ่งข้อตกลงนี้ได้รับการตอบรับอย่างดี ยิ่งจากธนาคารกลางยุโรป (ECB) ที่พยายามกดดันมานานแล้วให้ประเทศในยูโรโซนรักษากฎระเบียบงบประมาณรายจ่าย เพื่อช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในยูโรโซน¹⁶ ทั้งนี้ การที่ชาติสมาชิกเห็นพ้องจะร่วมลงนามในสนธิสัญญาสร้างวินัยการคลังของชาติสมาชิกที่ปรากฏร่างเนื้อหาออกมาเป็นระยะๆ นับเป็นก้าวเริ่มต้นสำคัญของยุโรป คือ โดยที่แต่ละประเทศสมาชิกจำเป็นต้องเดินหน้าแก้ไขรัฐธรรมนูญของชาติเพื่อให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาใหม่ดังกล่าวซึ่งจะเปิดประตูให้ส่วนกลางของสหภาพยุโรปเข้าแทรกแซงระบบการคลังของชาติสมาชิกได้มากยิ่งขึ้นพร้อมกับใช้มาตรการลงโทษประเทศสมาชิกที่ปล่อยให้ขาดดุลงบประมาณเกินกว่าร้อยละ 3

¹⁴ โสภาวดี เลิศมนัสชัย, เปิดโลกการเงิน, <http://www.bangkokbiznews.com/>

¹⁵ นโยบายด้านเศรษฐกิจของไทยในการรับมือวิฤตหนี้สาธารณะยุโรป, Strategic Update ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 เดือน ม.ค. 55

หน้า 5

¹⁶ <http://www.manager.co.th/>

ท้ายที่สุดเมื่อวันที่ 27 ก.พ. 55 รัฐมนตรีคลังจาก 17 ประเทศสมาชิกกลุ่มยูโรโซนได้ตกลงที่จะอนุมัติแผนช่วยเหลือทางการเงินรอบ 2 แก่กรีซในวงเงิน 1 แสน 3 หมื่นล้านยูโร รวมทั้งมีการปรับโครงสร้างหนี้ ตัวเลขการลดหนี้ ในส่วนที่นักลงทุน หรือภาคเอกชนถืออยู่ร้อยละ 53.5 ของมูลค่าเงินต้น ซึ่งกลุ่มผู้นำสหภาพยุโรปเชื่อว่าด้วยแผนการลดหนี้นี้ ร่วมกับการที่ธนาคารกลางยุโรปและธนาคารกลางประเทศต่างๆ ยอมสละผลกำไรที่ได้จากการเข้าไปซื้อตราสารหนี้กรีซช่วงก่อนหน้านี้อาจจะทำให้ตัวเลขหนี้สาธารณะต่อ GDP ของกรีซลดลงมาที่ร้อยละ 120.5 ในปี 2020 ซึ่งเป็นระดับที่ IMF เห็นว่ามีเสถียรภาพ¹⁷ หลังจากนั้น เมื่อวันที่ 9 มี.ค. 55 รัฐบาลกรีซได้ออกมาแถลงว่าเจ้าหนี้เอกชนผู้ถือตราสารหนี้กว่าร้อยละ 85 ตกลงเข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างหนี้ โดยยอมลดหนี้เงินลงครึ่งหนึ่ง ซึ่งทำให้นักลงทุนในภาคเอกชนจะต้องขาดทุนถึงร้อยละ 75 แต่จะช่วยให้กรีซรอดพ้นการผิดนัดชำระหนี้ และสามารถลดภาระหนี้ได้ประมาณ 1 แสนล้านยูโร¹⁸

จากการสำรวจของสำนักงานสถิติ Euro Stat เมื่อวันที่ 15 พ.ย. 54 พบว่าอัตราขยายเศรษฐกิจเขตยูโร 17 ประเทศ (EA17) ขยายตัวในอัตราชะลอตัวลงเล็กน้อย โดยสาเหตุที่เศรษฐกิจในเขตยูโรโซนยังคงเติบโตได้ต่อเนื่องมาจากเศรษฐกิจประเทศหลักที่ยังขยายตัวได้ดีใน 2 ประเทศ คือ เยอรมนี และฝรั่งเศส ปัญหาที่ EU ประสบ คือ อัตราการว่างงานปรับตัวสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศรอยขอบ EU ได้แก่ สเปน กรีซ ไอร์แลนด์ และโปรตุเกส ในขณะที่อัตราการว่างงานในประเทศหลัก ยกเว้นเยอรมนี เริ่มปรับตัวสูงขึ้นเล็กน้อยสะท้อนถึงปัญหาการว่างงานในประเทศรอยขอบที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติหนี้สาธารณะอาจจะเริ่มส่งผลกระทบต่อกระจายในวงกว้างไปยังประเทศหลักที่เคยเติบโตได้ดี รวมทั้งในภาคเอกชนที่อ่อนกำลังลงมากในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

ปัจจุบัน ประเทศกรีซ ไอร์แลนด์ โปรตุเกส สเปน และอิตาลียังไม่สามารถฟื้นฟูเศรษฐกิจได้ ซึ่งการอัดฉีดสภาพคล่องของธนาคารกลางยุโรปมีผลเพียงรักษาระบบการเงินให้มีสภาพคล่องแต่ไม่ได้นำไปสู่การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจหรือปัญหาหนี้ที่มีอยู่ ทำให้รัฐบาลขาดรายได้ที่จะใช้จ่ายและชำระหนี้ และยิ่งการแก้ไขปัญหาเน้นมาตรการรัดเข็มขัดที่ลดรายจ่ายเศรษฐกิจยุโรปก็ยิ่งจะถดถอยมากขึ้น ปัญหาที่ประเทศที่มีหนี้สูงในยุโรป เช่น กรีซ เผชิญคือ ปัญหาจากดุลชำระเงินที่มาจากการใช้รายเกินตัวของเศรษฐกิจ ทำให้ประเทศขาดดุลบัญชีเดินสะพัดในระดับสูง กรีซต้องพึ่งการช่วยเหลือจากภายนอก เช่น รัฐบาลสหภาพยุโรปและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดการผิดนัดชำระหนี้ แต่การช่วยเหลือจากภายนอกก็มาพร้อมกับเงื่อนไขที่รัฐบาลต้องดำเนินมาตรการรัดเข็มขัด เพื่อแก้ไขเศรษฐกิจอาจต้องแลกกับการตรากฎหมายปฏิรูปเศรษฐกิจและการกลั่นกรองงบประมาณแห่งชาติของประเทศ

¹⁷ Kevin Voigt. Eurozone approves new \$ 173B bailout for Greece.
http://edition.cnn.com/2012/02/20/business/greece-bailout/index.html?hpt=ieu_c1

¹⁸ Creditors agree to Greek bond deal. Elinda Labropoulou,
<http://edition.cnn.com/2012/03/09/business/greece-debt-creditors/>

ส่วนที่ 4

บทสรุปแห่งการทบทวนยุทธศาสตร์ประเทศไทย (พ.ศ. 2555 - 2558)

4.1 บทวิเคราะห์

จากการทบทวนสถานการณ์แวดล้อมที่เกิดขึ้นในห้วงปัจจุบัน (พฤศจิกายน 2554 – พฤษภาคม 2555) ซึ่งแสดงไว้ในส่วนที่ 3 ถึงสิ่งที่เคยมีการคาดการณ์ไว้ในอดีตตามมุมมองของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์นั้น โดยทั้งที่แสดงผลว่ายังคงเป็นภาพเดิมที่เคยคาดการณ์ไว้ หรือเป็นภาพอนาคตใหม่อันเกิดจากภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งเชิงบวกและเชิงลบในหลากหลายมิตินั้น นำการฉายภาพที่เกิดขึ้นในแต่ละประเด็นดังกล่าวมานี้มาเป็นฐานความคิดในการทบทวนยุทธศาสตร์ นโยบาย แนวทางการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แผนดำเนินการทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ อีกทั้งแนวทางการเตรียมความพร้อมให้สอดคล้องกับภัยคุกคามไม่ตามแบบ (Non-Traditional Threat) อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติต่อไป โดยคณะผู้ศึกษาได้แสดงภาพขั้นตอนในการศึกษา (ดังรูปที่ 4-1) และรายละเอียดบทวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

Thailand's Strategic Review 2012

ขั้นตอนที่ 4

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์
ความมั่นคงของชาติไทยในอนาคต
(กระทั่งถึงปี 2558)

ส.ค. - ก.ย. 55

รูปที่ 4-1 แสดงขั้นตอนที่ดำเนินการศึกษา (ขั้นตอนที่ 4)

4.1.1 การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี (Technology Change)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า “Social Network จะถูกนำมาใช้ทางการเมือง การโฆษณาและ ประชาสัมพันธ์มากขึ้น ถูกนำไปใช้ลดค่าใช้จ่าย ต้นทุนของสินค้าและบริการ เพราะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้รวดเร็ว และกว้างขวาง รวมทั้งจะถูกใช้ในการกระทำผิด การล้วงข้อมูลความลับ ก่ออาชญากรรม และยกยอกทรัพย์สินมาก ขึ้น อีกทั้งใช้สร้างความแตกแยก”

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ Social Network ถูกนำไปใช้อย่างได้ผลในการเปลี่ยนแปลงทาง การเมืองของหลายๆ ประเทศมาแล้ว ซึ่งบทพิสูจน์ความสำเร็จอยู่ที่การออกมาแสดงพลังโดยสันติให้ประชาชนคน ไทยและคนทั่วโลกได้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม และแสดงให้เห็นว่าเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สังคมไม่ควรมองข้าม ดังเช่นจากข้อมูล “กลุ่มแนวร่วมเพงต้านระบอบทักษิณ” ดังนั้น โลกจึงกำลังเผชิญกับภัยคุกคามด้านความ มั่นคงไม่แตกต่างจากในยุคที่ลัทธิคอมมิวนิสต์แพร่ระบาด ทั้งนี้ เนื่องจากปัจจุบันสื่อหลักโดยเฉพาะทีวีมีการ เช่นเซอร์ตัวเองเพราะเกรงอำนาจรัฐจนไม่สามารถนำเสนอข่าวในเชิงตรวจสอบได้อย่างชัดเจน เป็นที่มาของการที่ สังคมจะหวังพึ่งสื่อกระแสหลักเพื่อบริโภคข้อมูลข่าวสารที่ตรงไปตรงมาเพียงอย่างเดียว นั้นน่าจะลำบากมากขึ้นทุก ขณะ Social Network จึงเป็น “สื่อตรง” และเป็น “เครือข่าย” ที่ทรงพลังอย่างยิ่ง กระตุ้นให้เกิดการตื่นรู้ในหมู่ ประชาสังคมในวงกว้าง

สาเหตุหลักที่ทำให้การโจรกรรมทาง Social Network มากขึ้น อาจเป็นเพราะกฎหมายที่มีอยู่อาจไม่ เข้มงวดและชัดเจนเท่าที่ควร แม้จะมีการประกาศใช้ พ.ร.บ. ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 อยู่ใน ปัจจุบันแล้วก็ตาม ประกอบกับขณะนี้องค์กรจำนวนมากก็ยังไม่มียุทธศาสตร์ IT Security ที่ได้มาตรฐาน อย่างระบบ การบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศตามมาตรฐาน ISO/IEC 27001 ซึ่งเป็นมาตรฐานสำคัญใน การรักษาความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ และระบบสารสนเทศ (Information System) สำหรับหน่วยงานและ องค์กรต่างๆ ดังนั้น ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรจึงควรผลักดันแบบ Top-Down โดยให้ความสำคัญกับระบบ IT Security ที่ได้มาตรฐานตามมาตรฐาน ISO/IEC 27001 และการพัฒนาบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้าน IT Security ให้มีมากขึ้น และควรหันกลับมาพิจารณาเรื่องการประเมินความเสี่ยงระบบสารสนเทศขององค์กรว่ามีความมั่นคง ปลอดภัย ควรจัดให้มีโครงการประเมินช่องโหว่และการเจาะระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่องค์กรควร จัดทำอย่างน้อยปีละครั้ง หรือทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงระบบครั้งสำคัญ และลดความเสี่ยงโดยรวมจากการ ต่อเชื่อมกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้

อีกทั้ง ปัจจุบันยังพบภัยคุกคามความมั่นคงในระบบสมาร์ตโฟน (Smart Phone) มีมากขึ้น หน่วยงานทุก ภาคส่วน จึงควรวางนโยบายและแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยในการใช้งานอุปกรณ์พกพา เพื่อควบคุมการรั่วไหลของข้อมูล (Data Leakage) ตลอดจนคู่สัญญา Contractor และกลุ่มของ 3rd Party ที่ เข้ามาทำธุรกิจกับองค์กรในบางครั้ง โดยการวางแผนกลยุทธ์ต้องสอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับ ต่างๆ ที่มีอยู่เพื่อไม่ให้องค์กรมีความเสี่ยงจากการถูกฟ้องร้อง อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรควรหัน กลับไปมองเรื่องพื้นฐาน (Back to the Basic) ได้แก่ "Information Classification", "Access Control Management" และเรื่องสำคัญที่ขาดไม่ได้ คือ เรื่องการอบรมเพื่อสร้างความตระหนักในความมั่นคงปลอดภัย สารสนเทศ "Information Security Awareness Training" อย่างสม่ำเสมอ ทั้งเรื่องข้อมูลองค์กรรั่วไหลและเรื่อง

ความเป็นส่วนตัว (Privacy) ของผู้บริหารที่อาจถูกล่วงละเมิดโดยไม่รู้ตัวอีกด้วย เช่น การติดตามตำแหน่งจาก GPS ในอุปกรณ์พกพา และการถูก Track ตำแหน่งจากรูปถ่ายที่ถ่ายจากโทรศัพท์เคลื่อนที่มี GPS ในตัว¹⁹ รวมถึงควรนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการป้องกันข้อมูลรั่วไหล เช่น Data Loss Prevention (DLP) และ Digital Right Management (DRM) เพราะ "Security is Everyone's Responsibility"

ส่วนประเด็นของร่างกรอบนโยบายเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 สานแผนผลักดันการจัดทำแผนแม่บทการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เพื่อให้กรอบนโยบายนี้มีความครอบคลุมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงภายในของประเทศ โครงสร้างพื้นฐานสำคัญของประเทศ และ “กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ฉบับที่ 3 เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับอนุสัญญา e-Contracts และรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC 2015) นั้น ควรมีการพิจารณาความเหมาะสมในการปรับกฎหมายภายใน เพื่อลดอุปสรรคจากความแตกต่างด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งแนวทางส่วนหนึ่งคือ การปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักการของอนุสัญญาว่าด้วยการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา ระหว่างประเทศ (United Nations Convention on The Use of Electronic Communications in International Contracts) ที่กำหนดขึ้นโดยองค์การสหประชาชาติ²⁰

สุดท้ายนี้ ภาครัฐควรเข้ามามีบทบาทสำคัญในการแทรกแซงการบริหารจัดการเกี่ยวกับการใช้งาน อินเทอร์เน็ตของประชาชนโดยการทำ "Lawful Interception" ตลอดจนการจัดตั้งหน่วยงานในการโจมตีและตั้งรับที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่อง "Cyberspace" และ "Cyber security" รวมถึงการกำหนดนโยบายอย่างจริงจังในการป้องกันความมั่นคงของชาติที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานที่มีการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการควบคุม

4.1.2 การเปลี่ยนแปลงระบบโลก (World System Change)

4.1.2.1 ขั้วอำนาจของโลก (Polarity)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า สหรัฐฯ จะเพิ่มความพยายามในการดำเนินยุทธศาสตร์ปิดล้อมจีน โดยร่วมมือกับพันธมิตรในภูมิภาค ขณะเดียวกันก็จะพยายามดำเนินยุทธศาสตร์เพื่อปฏิสัมพันธ์กับจีนไปพร้อมๆ กัน ทำให้ไทยต้องรอบคอบและระมัดระวังในการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มขั้วอำนาจต่างๆ ดุลอำนาจทางทหาร การทูต และเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านจะเพิ่มขึ้น และได้ประโยชน์จากตลาดการค้าขนาดใหญ่ของจีน เนื่องจากการมีภูมิรัฐศาสตร์ใกล้เคียงกัน และจีนมียุทธศาสตร์สร้างเส้นทางออกทางทะเลด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่วนไทยมีภัยคุกคามต่อความมั่นคงมากขึ้น ทั้งด้านการทหาร การทูต และเศรษฐกิจ เนื่องจากสหรัฐฯ และจีน เข้ามาให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนด้านการทหารกับประเทศเพื่อนบ้านของไทย

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ จากที่ผ่านมา จีนประกาศ “สงครามการเงิน” กับสหรัฐฯ อย่างชัดเจนจากการที่จีนพยายามทำให้เงินหยวนขึ้นมาแข่งอิทธิพลกับเงินดอลลาร์ และในหลายวาระจีนก็วิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับนโยบายการเงินของสหรัฐฯ อย่างรุนแรง แต่ทั้งนี้ ในหลายครั้งสหรัฐฯ ก็เดินเกมสืให้ประเทศต่างๆ ในเอเชียเป็นปฏิปักษ์และช่วยกันปิดล้อมจีนมากขึ้น มีการรุกคืบในด้านความร่วมมือทางทหารใน

¹⁹ รายงานอัปเดตล่าสุด : ทิศทางความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศในอนาคตจากงาน RSA Conference 2012 ณ กรุงเทพมหานคร และ International Strategy For Cyberspace จากการประชุมที่ปรึกษาด้าน Cyber security ของประธานาธิบดี บารัค โอบามา ณ กรุงวอชิงตัน ดี ซี ประเทศสหรัฐฯ เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2555

²⁰ [ออนไลน์] สืบค้นจาก <http://www.etda.or.th/main/contents/display/706>

หลายประเทศ ทั้งญี่ปุ่น อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ หรือเวียดนาม ซึ่งขณะเดียวกันสหรัฐฯ ได้เข้ามาในพม่าแบบเต็มตัว รวมถึงพันธมิตรในตะวันตกก็หวังจำกัดอิทธิพลของจีนด้วย อีกทั้งสหรัฐฯ ประกาศว่า จะ “กลับมา” ในภูมิภาคเอเชีย โดยหันกลับมาให้ความสำคัญกับเอเชียเป็นพิเศษอีกครั้ง ทั้งที่หลายปีที่ผ่านมานโยบายการต่างประเทศของสหรัฐฯ เน้นที่ภูมิภาคตะวันออกกลาง และการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจคู่ขนานไปกับกลุ่มสหภาพยุโรปมากกว่า ซึ่งสาเหตุมาจากหลายปัจจัย ดังนี้

1. โลกตะวันตก โดยเฉพาะสหรัฐฯ อยู่ในช่วงประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ทำให้การขยายอิทธิพลผ่านนโยบายต่างประเทศลำบากมากขึ้นไม่เหมือนอดีตที่ผ่านมา

2. เศรษฐกิจเอเชียอยู่ในช่วงขาขึ้น ซึ่งประเทศจีนขยายอิทธิพลเข้ามาในภูมิภาคนี้อย่างรวดเร็ว และมีท่าทีจะกลายเป็นผู้นำของกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียในไม่ช้านี้ ทำให้สหรัฐฯ ไม่สามารถนิ่งดูตายได้

3. เอเชียเป็นตลาดการค้าใหญ่ มีประชากรมากที่สุดในโลก (หากนับรวมจีนและอินเดีย) เมื่อกำลังซื้อของคนในเอเชียมีมากขึ้น การค้าขายในกลุ่มกันเองจึงมีเพิ่มขึ้น ทำให้สินค้าจากประเทศที่ต้นทุนสูงกว่าอย่าง สหรัฐฯ เจาะตลาดได้ลำบากมากขึ้น

4. ข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ โดยเฉพาะที่หมู่เกาะสปรตลีย์ (Spratly Islands) และหมู่เกาะพาราเซล (Paracel Islands) กลายเป็นจุดยุทธศาสตร์เชิงสัญลักษณ์สำคัญที่เปิดช่องทางให้สหรัฐฯ สามารถกลับเข้ามาแสดงบทบาทที่ใหญ่ในการรักษาผลประโยชน์ของพันธมิตรเก่าแก่ในเอเชีย เช่น ฟิลิปปินส์ บรูไน เวียดนาม มาเลเซีย ที่กำลังมีปัญหาข้อพิพาทกับจีน

5. นาย Barack Obama ต้องเร่งสร้างผลงาน เพื่อเตรียมพร้อมกลับมาเป็นประธานาธิบดีสหรัฐฯ อีกครั้ง ในการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในปลายปี 2555 โดยจากสาเหตุที่กล่าวมาทำให้ สหรัฐฯ เร่งเข้ามามีส่วนร่วมในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของเอเชียเพื่อไม่ให้สูญเสียโอกาส และผลประโยชน์ในภูมิภาคนี้

และหากย้อนมองนโยบายการต่างประเทศของไทย พบว่า ที่ผ่านมาหลายปีไทยยังไม่มีนโยบายการต่างประเทศ และนโยบายด้านการค้าระหว่างประเทศที่โดดเด่น เป็นเพียงการจัดยุทธศาสตร์และการวางแผนนโยบายที่อยู่ในกรอบนโยบายความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างประเทศในลักษณะเดิม เนื่องจากไทยประสบปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศมาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปัญหาวิกฤตการณ์น้ำท่วมครั้งใหญ่ และที่สำคัญ คือ สถานการณ์วิกฤตใหญ่ที่ผ่านมาเป็นหมากตัวสำคัญในการตัดสินใจของนโยบายต่างประเทศของไทย ได้แก่

ประการแรก มหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นทำให้ไทยกลายเป็นเป้าความสนใจของคนทั่วโลก มีมิตรประเทศจำนวนมากเข้ามาให้ความช่วยเหลือ ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่รัฐบาลได้ประสานความร่วมมือกับนานาชาติประเทศ รวมทั้งองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ ผลักดันให้มีการเตรียมความพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศโลก (climate change) การจัดการป้องกันภัยพิบัติ การบริหารจัดการน้ำ และความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน อย่างเป็นระบบ

ประการที่สอง พม่าเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดของไทยเริ่มส่งสัญญาณการปฏิรูปการเมืองให้เข้าสู่กระบวนการเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ทำให้นานาชาติเฝ้าจับตามองถึงการเปลี่ยนแปลงนี้อย่างใกล้ชิด ล่าสุดเมื่อปลายปี 2554 รัฐบาลสหรัฐฯ ได้ส่งนาง Hillary Clinton รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ไปเยือนพม่าเป็นครั้งแรกในรอบ 50 ปี ซึ่งถือเป็นการส่งสัญญาณที่ชัดเจนว่า สหรัฐฯ เริ่มขยับเข้ามาใกล้ชิดในกลุ่มอาเซียนมากยิ่งขึ้น ต่อไปนโยบายการต่างประเทศและการค้าของไทยที่มีต่อพม่าทั้งในกรอบทวิภาคีและกรอบอาเซียนจะต้องมีความชัดเจนขึ้น

ประการสุดท้าย การที่สหรัฐฯ ริเริ่มให้มีการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Strategic Economic Partnership Agreement – TPP) โดยพัฒนารูปแบบจากกรอบ

สมาชิกประเทศในกลุ่มเอเปค (APEC) เดิม ซึ่งต่อไปจะกลายเป็นเขตเศรษฐกิจขนาดใหญ่ ซึ่งขณะนี้หลายประเทศในกลุ่มอาเซียน อย่างมาเลเซีย บรูไน สิงคโปร์ และเวียดนาม เข้าเป็นส่วนหนึ่งของ TPP แล้ว ส่วนจีนคาดว่าจะไม่เข้าร่วม ซึ่งเรื่องนี้ไทยได้รับทั้งผลดีและผลเสีย ดังนั้น ไทยควรมีการศึกษาอย่างรอบคอบ ทำอย่างเปิดเผย และต้องรวดเร็ว เพราะหากไทยไม่เข้าร่วมก็มีโอกาสตกขบวนเสียโอกาสทางการค้า หรือหากเข้าร่วมจะมีส่วนสนับสนุนให้สหรัฐฯ เข้ามาขยายอิทธิพลทางเศรษฐกิจในภูมิภาคนี้มากขึ้น และไทยควรมีความพร้อมในการเจรจาเปิดตลาดมากขึ้นอีกด้วย

ในเมื่อสหรัฐฯ และจีนต่างมีแนวโน้มนโยบายต่างประเทศต่อภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ที่เห็นไม่ตรงกันและแข่งขันกันเช่นนี้ ทำให้ไทยอยู่ในฐานะที่ลำบากในการรักษาความเป็นกลาง ดังนั้น ไทยควรเน้นการสานต่อความสัมพันธ์ที่ดี และกระชับความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ จีน ญี่ปุ่น หรืออินเดีย และสิ่งที่ไทยควรเน้นเป็นพิเศษ คือ การสร้างดุลยภาพของความสัมพันธ์ โดยมียุทธศาสตร์ “รักษาระยะห่าง” ที่เท่าเทียมกัน (Balanced Engagement) โดยไม่ใกล้ชิดกับมหาอำนาจใดมากเป็นพิเศษจนเสียสมดุล ควรมียุทธศาสตร์เชิงรุกกับมหาอำนาจและภูมิภาคอื่นๆ เช่น แอฟริกา ยุโรป ตะวันออกกลาง และลาตินอเมริกา และควรยืนอยู่บนหลักการที่ถูกต้อง เป็นตัวของตัวเอง สนับสนุนสันติภาพในภูมิภาค และไม่เป็นเครื่องมือของประเทศใดในการแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้น ต้องรอบคอบและระมัดระวังในการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มอำนาจต่างๆ และที่สำคัญต้องเร่งสร้างความเป็นปึกแผ่นของอาเซียนให้มากขึ้น สำหรับไทยในฐานะประเทศพันธมิตรเก่าแก่ของสหรัฐฯ และเป็นประเทศที่ประเทศน้องกับจีนควรมองความสัมพันธ์เชิงแข่งขันของประเทศทั้งสองนี้อย่างใกล้ชิดในฐานะคนกลางที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับทั้งสองประเทศ อีกทั้ง ควรให้ความสำคัญกับนโยบายต่างประเทศและการค้าระหว่างประเทศเชิงรุก นโยบายการต่างประเทศที่ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์และทิศทางเศรษฐกิจโลก และมีความยืดหยุ่นเพียงพอ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการขยายฐานเศรษฐกิจของเราในตลาดโลก และยกระดับไทยขึ้นสู่เวทีสากลอย่างสง่างาม

4.1.3 ความมั่นคงในรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Securities : NTS)

4.1.3.1 ความมั่นคงด้านอาหาร

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า “จะเกิดการขาดแคลนน้ำและอาหารทุกภูมิภาค และเริ่มมีการกักตุนสินค้า ซึ่งก่อให้เกิดภาวะราคาอาหารขยับตัวเพิ่มสูงขึ้นและไทยจะก้าวขึ้นสู่การเป็นผู้ผลิตอาหารโลก และสร้างเสถียรภาพด้านราคาของผลิตผลการเกษตร เนื่องจากมีภูมิประเทศเหมาะสมในการปลูกพืชและทำปศุสัตว์ ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง จากการทำลายเนื่องจากการบุกรุกเพื่อทำการเกษตร”

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ จากประเด็นการแย่งยึดที่ดินการเกษตรในต่างแดน ถือเป็นยุทธศาสตร์แบบใหม่ที่อาศัยช่องโหว่ของกฎหมายในประเทศนั้นๆ เกิดการหาที่ดินขนาดใหญ่เพื่อปลูกพืชอาหาร อาทิ ข้าว ข้าวโพด หรือถั่วเหลือง มากกว่าพืชเศรษฐกิจ เช่น กาแฟหรือยางพารา และจากการยึดครองที่ดินเพื่อการเกษตรที่เพิ่มขึ้นส่งผลกระทบต่อประชาชนที่ไม่มีสิทธิในที่ดินจะถูกไล่ออกจากพื้นที่ มีการจ้างงานน้อยลงเนื่องด้วยการผลิตเชิงเดี่ยวต้องใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรแทนแรงงานคนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งปัญหาที่กล่าวมาอาจส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนของไทยสู่สถานะผู้ผลิตอาหารของโลก หรือ “ครัวของโลก” และด้วยเรื่องของแหล่งสร้างอาหารที่นับวันจะลดน้อยลงจากเหตุผลด้านประชากร ทั้งพื้นที่การเกษตรที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น ภัยธรรมชาติ ทำให้พื้นที่เพาะปลูกลดลง รวมถึงการหันมาลงทุนเพาะปลูกพืชเพื่อนำไปทำเป็นพลังงานทดแทน แต่ในวิกฤตก็ยังมีโอกาสในการก้าวสู่ความเป็น “มหาอำนาจด้านอาหาร” ด้วยการสนธิกำลังจากทุกฝ่ายมาช่วยกัน อาทิ กรมชลประทาน

กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมเกษตร ส่งเสริมสหกรณ์ เป็นต้น ทำให้พื้นที่ที่มีประโยชน์ทางการเกษตรให้ได้มากที่สุด เพื่อให้เกษตรกรไม่จำเป็นต้องตั้งความหวังกับการจำนำข้าว หรือประกันรายได้ขอเพียงบริหารจัดการให้น้ำทำการเกษตรได้ทั้งปี แนวทางการแก้ปัญหาในการบริหารจัดการน้ำจึงเป็นภารกิจสำคัญในลำดับต้นๆ

อีกทั้ง รัฐบาลควรผลักดันยุทธศาสตร์ความมั่นคงทางอาหาร ภายใต้ พ.ร.บ. คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ให้มีการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้กรอบหลัก 4 ประการ ดังนี้

1.วางแผนการใช้ที่ดินและน้ำ ควรมองความมั่นคงตาม พ.ร.บ. อาหาร 2551 โดยควรทำให้เกิดความมั่นคงตั้งแต่ฐานทรัพยากรการผลิต การวางแผนการใช้ที่ดิน และการจัดการเรื่องระบบชลประทานในการผลิตควบคู่ไปกับทรัพยากรดิน เนื่องจากปัจจุบันพื้นที่ภาคการเกษตรลดน้อยลง เนื่องจากเปลี่ยนเป็นที่พักอาศัยให้กับประชากรที่เพิ่มขึ้น และถูกแบ่งเป็นพื้นที่ของพืชพลังงานทดแทน อีกทั้งพื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่ตกอยู่ในมือนายทุน โดยนายทุนข้ามชาติใช้พื้นที่ในการทำการเกษตรและธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งถึงแม้ไทยเราจะมี พ.ร.บ. ประกอบธุรกิจคนต่างด้าว พ.ศ.2542 คุ่มครองอยู่ แต่ก็มีช่องว่างในเรื่องของ “ตัวแทนเขต” หรือ “นอมินี” จนทำให้กรรมสิทธิ์ที่ดินตกอยู่ในมือนายทุนต่างชาติจำนวนมาก ปัญหาเรื่องนี้เป็นอีกหนึ่งปัญหาที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินควรจับตามอง และเตรียมดำเนินการเชิงรุกด้วยการเสนอร่างกฎหมายใหม่เพื่อยุติวงจรการค้าข้ามชาติที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรโดยเฉพาะการใช้ที่ดิน หรือเรียกว่า ร่าง พ.ร.บ.ตัวแทนอำพราง อีกทั้ง ร่าง พ.ร.บ.ตัวแทนอำพราง ดังกล่าวจะเปิดช่องให้มีการตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย และกรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) เพื่อให้ทำงานสอดประสานกันในการตรวจสอบชาวต่างชาติที่เข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทยได้

รัฐบาลควรมีแนวคิดที่จะจัดการปัญหาด้วยวิธีที่เหมาะสมต่างๆ เช่น "นิคมทางการเกษตร" หรือ โซนนิ่ง (Zonning) ซึ่งเป็นการกำหนดพื้นที่ปลูกพืชอาหาร และเก็บรักษาอนุรักษ์พื้นที่ดิน และควรมีนโยบายปกป้องพื้นที่ความมั่นคงทางอาหารร่วมกับชุมชน ไม่ยอมให้ที่ดินตกอยู่ในมือของต่างชาติ ส่วนในระดับท้องถิ่นมีระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบลใช้สงวนรักษาพื้นที่ที่มีความสำคัญ ไม่สามารถดำเนินโครงการที่เกิดผลกระทบได้ หรือขยายขอบเขตพื้นที่คุ่มครองสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงของอาหาร ตลอดจน พ.ร.บ. คุ่มครองและส่งเสริมการแพทย์แผนไทยให้มีความสำคัญกับพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพรอยู่แล้ว ซึ่งควรให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้กฎหมายเหล่านี้

2.วางแผนเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ซึ่งจะสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ รัฐบาลควรควบคุมราคาปัจจัยการผลิตให้เป็นราคากลางโดยทำหน้าที่เป็นพ่อค้าคนกลางนำเข้าวัตถุดิบที่เป็นหัวใจสำคัญของต้นทุนในการผลิต เช่น ปุ๋ย จำหน่ายแก่เกษตรกรโดยตรงในราคาเป็นธรรม อย่าปล่อยให้ผู้ประกอบการค้ากำไรเกินควร รวมทั้งส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ การสร้างความร่วมมือในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความมั่นคงด้านอาหารอย่างยั่งยืน อีกทั้งผลักดันให้มีผู้แทนเกษตรกรเข้าไปอยู่ในคณะกรรมการร่างนโยบายต่างๆ รวมทั้งควรดำเนินการเชิงรุกในการสร้างความสัมพันธ์กับเกษตรกรในพื้นที่ซึ่งมีภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อลดช่องว่างระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและเกษตรกร อันจะก่อให้เกิดความไว้วางใจและสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างทัน่วงที

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถาบันการศึกษาของไทยซึ่งมีพร้อมทั้งในด้านศักยภาพบุคลากร ด้านวิชาการ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ควรบูรณาการความร่วมมือกันอย่างจริงจังในการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับความมั่นคงด้านอาหาร สายพันธุ์ข้าว การเพิ่มผลผลิตสินค้าเกษตร คุณค่าด้านวิชาชีพชาวนาและคุณประโยชน์ของอาหารไทยแก่ประชาชน

เยาวชน และนักวิจัยรุ่นใหม่ของไทย โดยประชาสัมพันธ์ผ่านเวทีวิชาการและสื่อมวลชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเผยแพร่องค์ความรู้จากกลุ่มองค์กรและปราชญ์ชาวบ้านที่ประสบความสำเร็จในการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตที่สูงขึ้น อาทิ โครงการโรงสีผลิตข้าวอินทรีย์ มูลนิธิข้าวขวัญ จ.สุพรรณบุรี เป็นต้น เพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่บุคลากรทางการเกษตรของไทยและสร้างตลาดข้าว ประกอบกับ ไทยควรนำแนวคิดของเวียดนามในโครงการ 3 ลด 3 เพิ่ม คือ 1) ลดการใช้เมล็ดพันธุ์ 2) ลดการใช้ปุ๋ย และ 3) ลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เพื่อ 1) เพิ่มผลผลิต 2) เพิ่มคุณภาพ และ 3) เพิ่มผลกำไร มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการส่งเสริมด้านการเกษตรของไทย

3.วางแผนระบบเชื่อมโยงการผลิตและการตลาด ปัจจุบันภาครัฐมุ่งพัฒนาเครือข่ายขนส่งภาคเกษตรขนาดใหญ่ เช่น การสร้างรางรถไฟรางคู่ การสร้างท่าเรือ แต่หากต้องการช่วยเกษตรกรรายย่อยด้วยแล้วควรมีนโยบายด้านโลจิสติกส์อื่นเพิ่มขึ้น เช่น สร้างถนนปลอดฝุ่น ห้องเย็นควบคุมอุณหภูมิเพื่อถนอมหรือยืดอายุผลผลิต ออกแบบการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์เพื่อลดต้นทุนการผลิต ฯลฯ และพยายามตัดตอนพ่อค้าคนกลางโดยให้เกษตรกรพบผู้บริโภคโดยตรง การให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการสินค้าคงคลังให้มีประสิทธิภาพ และสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ในชุมชน ทั้งนี้ ควรมีระบบเทคโนโลยีฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงอาหาร ทั้งดิน น้ำ ปัจจัยผลิต ราคาสินค้า จำนวนเกษตรกร และครุศึกษายุทธศาสตร์ครัวไทยสู่ครัวโลก โดยพัฒนาระบบส่งเสริมและบริการเกษตรในชุมชน ควรบูรณาการทั้งเรื่องแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า ขนส่งให้กระจายสินค้าสู่ตลาด และให้การสนับสนุนการสร้างเครือข่ายร้านอาหารไทยในต่างแดน ควรส่งเสริมให้ภาคเอกชนซึ่งสามารถเข้าถึงประชาชนท้องถิ่นและมีศักยภาพในการดำเนินงานเข้ามามีบทบาทในการผลักดันโครงการต่าง ๆ ร่วมกับภาครัฐ รวมถึงควรตระหนักถึงกรณีที่จะให้มีการเปิดเสรีการลงทุนใน 3 สาขา (การทำประมงเฉพาะการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การทำป่าไม้จากป่าปลูก และการทำกิจการเพาะขยายหรือปรับปรุงพันธุ์พืช)²¹ อันจะนำมาซึ่งผลประโยชน์สูงสุดของไทยในภาพรวม

4.วางแผนการบริโภคอาหารในชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนควรปลูกจิตสำนึกของความเป็นไทยให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนและเกษตรกรชาวไทยให้หันกลับมาใช้วิถีชีวิตดั้งเดิมแบบไทยที่มีความเรียบง่าย โดยส่งเสริมให้มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทดแทนการใช้สารเคมีและน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบันมากกว่าที่จะหวังพึ่งพาระบบทุนนิยมและเทคโนโลยี อย่่างไรก็ดีทุกภาคส่วนของสังคมไทยควรร่วมมือกันแก้ไขปัญหา เพื่อส่งเสริมให้ “ข้าวไทยยังอยู่คู่ครัวโลก” อย่างยั่งยืน

4.1.3.2 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) และภัยพิบัติทางธรรมชาติ (Natural Disaster)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า จำนวนเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติจะเกิดบ่อยและรุนแรงมากขึ้น น้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้นก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตทรัพย์สินของประชาชนและความหลากหลายทางชีวภาพมากขึ้น ส่งผลให้ขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภคอย่างรุนแรง เกิดการอพยพย้ายที่อยู่ของประชากรมากขึ้นและภัยพิบัติทางธรรมชาติก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิต ทรัพย์สินพื้นที่เพาะปลูก โดยจะเกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจโดยรวม

²¹ การประชุมเชิงสัมมนาทางวิชาการศูนย์อาเซียนศึกษา ครั้งที่ 5/55 เรื่อง “ห่วงโซ่การผลิตกับความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน” วันที่ 24 เมษายน 2555 ณ อาคารพลุกชาติพระทรงชัย สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ เหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีความถี่และรุนแรงเพิ่มขึ้นส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ซึ่งหากดำเนินการโดยใช้มาตรการตั้งรับหรือการเตรียมความพร้อมเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์สิ่งแวดล้อมในขณะนี้ได้ทันทั่วทั้งที่ ด้วยเหตุนี้ไทยจึงควรตระหนักถึงแนวทางการป้องกัน รักษาสภาพแวดล้อมควบคู่ไปด้วย โดยแนวทางหนึ่งที่สำคัญคือ การมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมสู่การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (Sustainable Consumption and Production) ซึ่งไทยควรให้ความสำคัญกับการเพิ่มขีดความสามารถด้านการผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาดโลก เนื่องจากปัจจุบันทิศทางการแข่งขันเกี่ยวกับสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในตลาดโลกนั้นวันจะเติบโตและมีความสำคัญมากขึ้น ดังจะเห็นได้จาก 3 ประเด็น คือ 1) การมุ่งสู่ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของตลาดโลก อาทิ กรณีกฎหมาย “Grenelle Law 2” ของฝรั่งเศสที่จะบังคับใช้ในปี 2556 เพื่อควบคุมให้สินค้าที่จะนำเข้ามาขายในฝรั่งเศสต้องมีการติดฉลากคาร์บอนฟุตพริ้นท์ และการเกิดพันธมิตรด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน (The Sustainability Consortium) ของกลุ่ม Walmart ซึ่งเป็นกลุ่มบริษัทผู้ค้าปลีกอันดับหนึ่งของโลก เป็นต้น 2) ผลกระทบของคาร์บอนฟุตพริ้นท์ต่อการส่งออกสินค้าไทย ซึ่งมีมูลค่าสูงถึง 6.18 แสนล้านบาท 3) การแข่งขันเป็นผู้นำด้านสินค้ารักษ์สิ่งแวดล้อมในอาเซียน ซึ่งถือว่ามาเลเซียกำลังมาแรงโดยมีการตั้งกระทรวงด้าน Green เมื่อปี 2552 ส่วนแนวทางที่ควรใช้ในการปฏิบัติงาน ได้แก่

- 1) การประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้ ความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับฉลากสิ่งแวดล้อมหรือผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของผลิตภัณฑ์หรือองค์กร
- 2) ขยายผลและดำเนินนโยบายจัดซื้อจัดจ้างสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Procurement) อย่างต่อเนื่อง
- 3) เพิ่มศักยภาพของผู้ผลิตให้มีความสามารถในการผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Production) ให้มากขึ้น
- 4) ออกมาตรการหรือกฎหมายควบคุมให้มีการให้ข้อมูลทางด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของผลิตภัณฑ์ต่อผู้บริโภคหรือสาธารณชน เช่น การติดฉลากสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น ฉลากเขียว ฉลากลดคาร์บอน ฉลากคาร์บอนฟุตพริ้นท์ เป็นต้น และการทำรายงานผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
- 5) ส่งเสริมให้มีกลุ่มความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างผู้ผลิตหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง (Green Engagement Panel) เพื่อร่วมกันจัดการสายโซ่การผลิต (Green Supply Chain) ในอุตสาหกรรมต่างๆ ให้มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ประกอบกับ จากแนวคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรมพลังงานใหม่ (New Energy Architecture) ในการประชุม WEF ซึ่งมีเป้าหมายหลักในการสร้างความสมดุลด้านพลังงาน 3 ด้าน (Energy Triangles) ได้แก่
1) การเจริญเติบโตและพัฒนาทางเศรษฐกิจ 2) การสร้างความยั่งยืนในด้านสิ่งแวดล้อม 3) การเข้าถึงแหล่งพลังงาน ซึ่งประเด็นแรกและประเด็นที่สอง คือ การเจริญเติบโตและพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการสร้างความยั่งยืนในด้านสิ่งแวดล้อม ควรอยู่ภายใต้เงื่อนไข 2 ประการ ได้แก่ 1) กระบวนการผลิตและการบริโภคที่มีประสิทธิภาพและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม อาทิ การใช้เทคโนโลยีสะอาดและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในการผลิต (Clean Technology and Environmental Friendly Technology) การลดของเสียในขั้นตอนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิตทั้งโดยการพัฒนาเทคโนโลยีและคุณภาพแรงงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนอกจากจะช่วยในเรื่องสิ่งแวดล้อมแล้วยังสามารถลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วยได้ เป็นต้น 2) การบริหารเศรษฐกิจส่วนรวม

อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างและรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาว ได้แก่ การเอื้ออำนวยต่อการกำหนด กลไกภาษีและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม อาทิ กลไกทางภาษีที่เหมาะสมโดยใช้หลักการ ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่าย (Polluter Pays' Principle หรือ PPP) และกลไกตลาดจะต้องสามารถสะท้อน ถึงต้นทุนการผลิตที่แท้จริงเพื่อให้ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากกระบวนการผลิตและการบริโภคจะเป็นผู้รับภาระ ต้นทุน เช่น การเรียกเก็บค่าปล่อยมลพิษ และการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดการสิ่งแวดล้อม การมีกลไกภาษี ทางอ้อมที่เหมาะสม เช่น การเก็บภาษีจากสินค้าหรือผลิตภัณฑ์บรรจุหีบห่อที่มีความยุ่งยากในขั้นตอนของการ กำจัดของเสีย รวมถึงการสนับสนุนงานวิจัยด้าน clean technology จากภาครัฐ เป็นต้น

ส่วนประเด็นมหาอุทกภัยในปี 2554 ที่ผ่านมา ทำให้เห็นภาพชัดเจนว่า ไทยยังขาดการเตรียมพร้อม รับมือถึงแม้จะมีการประกาศใช้ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะภาครัฐที่ยังขาด ความชัดเจนในการบริหารจัดการกับสถานการณ์วิกฤตครั้งนี้ อีกทั้งภาครัฐยังไม่สามารถจัดการกับข้อมูลที่มีอย่าง มากมายได้ เกิดปัญหาในการประสานงานระหว่างรัฐบาล นักการเมือง และหน่วยงานภาครัฐ ขาดการวางแผน เชิงป้องกัน (preventing plan) ไม่มีศูนย์กลางในการบริหารจัดการสถานการณ์วิกฤตอย่างเป็นรูปธรรม แต่ในทาง กลับกัน มหาอุทกภัยครั้งนี้ก็นำพาด้านดี ๆ มาให้เห็น ด้วยเป็นการสร้างแรงขับเคลื่อนใหม่ขึ้นในสังคม อาทิเช่น การทำงานร่วมกันของอาสาสมัคร ประชาชน และเจ้าหน้าที่ระดับท้องถิ่นที่ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย อีกทั้งยังเป็นบทเรียนครั้งสำคัญของไทยเพื่อการเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการอุบัติภัยครั้งต่อไปได้ ทั้งนี้ ศูนย์ศึกษาพุทธศาสตร์ได้จัดการสนทนาปัญหาพุทธศาสตร์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องในเรื่องมหาอุทกภัยปี 2554 สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิกฤตอุทกภัยเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. ด้านนโยบายหลัก ภาครัฐควรกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนโดยใช้กลไกทางสังคมควบคู่กับการ ใช้อำนาจรัฐเพื่อบริหารจัดการ ทั้งนี้ ควรมีการจัดองค์กรในภาคประชาสังคมที่มีจำนวนมากให้เป็นระบบและประสาน กับหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ภาครัฐควรให้การสนับสนุนด้านองค์ความรู้ อุปกรณ์ และเจ้าหน้าที่ ที่มีความชำนาญแก่ชุมชน เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพชุมชนในการบริหารจัดการตนเองได้ และที่สำคัญ คือ การ ยกย่องและดำเนินการต่อเรื่องนี้ให้เป็นวาระแห่งชาติ โดยเร่งด่วนที่สุด เพื่อนำไปสู่นโยบายแห่งชาติที่เป็นธรรม และการนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ด้านโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการน้ำ ภาครัฐควรทำความเข้าใจภาพรวมเรื่องน้ำร่วมกัน เพื่อ บูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานและระหว่างรอยต่อของพื้นที่ประสบภัยพิบัติ ซึ่งจะสามารถลดความ ซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานได้ ภาครัฐควรปรับการสื่อสารข้อมูลให้ชุมชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจน โดยควรมีองค์กร ด้านการสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่มีความเป็นเอกภาพ และผู้ที่มีอำนาจสั่งการควรตัดสินใจอย่างรวดเร็วบนฐานข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินสถานการณ์ วิเคราะห์ความเสี่ยง การควบคุม และสื่อสารภัยพิบัติ ทั้งนี้ การบริหารจัดการภัย พิบัติต้องไม่ใช้กฎหมายที่แบ่งเขตการปกครอง แต่ควรใช้เขตภูมิศาสตร์เข้ามาบริหารจัดการ รวมทั้งสร้างฐานข้อมูล เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องน้ำให้เพียงพอ และทันต่อภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

3. ด้านกฎหมาย พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มีการกำหนดบทลงโทษ เบาเกินไป อาทิ บทลงโทษต่อผู้ที่รื้อแนวกันน้ำ (Big bags) ทำให้ประชาชนไม่เกรงกลัวต่อโทษทางกฎหมาย อีกทั้ง กฎหมายให้อำนาจเฉพาะแก่หน่วยงานรัฐในการตัดสินใจ ก่อให้เกิดการจัดสรรน้ำที่ไม่เป็นธรรมและไม่สอดคล้อง กับระบบนิเวศและวัฒนธรรมการจัดการน้ำในแต่ละท้องถิ่น ประกอบกับ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เปการรวมสาธารณภัย 14 ประเภทภัย และภัยด้านความมั่นคง 4 ประเภทภัย ไว้ในกฎหมายฉบับเดียว

ทำให้การบริหารจัดการและการวินิจัยสั่งการในสาธารณภัยแต่ละประเภททำได้ยาก เนื่องจากมีธรรมชาติของภัย และเครื่องมือการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายจึงไม่สามารถยึดการบรรลุเป้าหมายตามกฎหมายได้เพียงอย่างเดียว ยังควรคำนึงถึงหลักศีลธรรม สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค เพื่อการคุ้มครองสิทธิของประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐ แต่อย่างไรก็ตาม หลักการสำคัญที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปได้อย่างพร้อมเพรียง คือ **“หลักภราดรภาพ”**²² ซึ่งไทยควรสร้างสำนึกร่วมในอันตรายร่วมกันของคนในชาติ การสร้างระเบียบวินัย การสร้างวัฒนธรรมทางกฎหมายร่วมกัน อีกทั้ง ในทุกครั้งที่มีการปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เดิมหรือร่างกฎหมายใหม่ควรมีการพิจารณากรณีศึกษาปรากฏการณ์บทเรียนที่ผ่านมาอย่างรอบคอบ อีกทั้งควรวิเคราะห์พลังที่อยู่ในสังคม และอาศัยปฏิบัติการเชิงจิตวิทยาเพื่อผนวกกลไกทางสังคมเข้ากับกฎหมาย เพื่อให้กฎหมายสามารถตอบสนองสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

แต่อย่างไรก็ดี ควรมีการพัฒนาการบริหารจัดการน้ำให้มีลักษณะเป็น “เชิงรุก” มากกว่า “เชิงรับ” เพื่อเตรียมความพร้อมในช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ น้ำท่วมหรือน้ำแล้ง เช่น การซักซ้อมเส้นทางอพยพหนีภัย การขุดลอกช่องทางระบายน้ำ การเตรียมระบบสำรองไฟฟ้า สำรองน้ำดื่ม น้ำใช้ ควรมีการมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบในการพยากรณ์ความสามารถในการรองรับภัยพิบัติ (carrying capacity) ในจุดที่มีความเสี่ยงในการเกิดภัยพิบัติ เช่น การทำนายขนาดและสภาพพายุ บริเวณที่จะเกิดฝนหรือน้ำท่วม รวมถึงการจำลองบริเวณที่เกิดดินถล่ม ซึ่งต้องอาศัยความแม่นยำสูง ทั้งนี้ แนวทางการบริหารจัดการปัญหาน้ำในอนาคตนั้น ควรให้ผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเรื่องน้ำมาบริหารจัดการ โดยใช้ประสบการณ์และบทเรียนของการจัดการภัยพิบัติทั่วโลก ซึ่งไม่ควรแก้ไขปัญหาจากส่วนกลางโดยตรงเพียงอย่างเดียว แต่ควรอาศัยความร่วมมืออย่างเป็นระบบจากทุกภาคส่วนในการบริหารงานอย่างเป็นองค์รวม และสิ่งสำคัญอื่นใดคือ อย่าให้เหตุการณ์นี้เปรียบเสมือนไฟไหม้ฟาง เพราะภาพความทุกข์ยากเฉกเช่นมหาอุทกภัยปี 2554 ก็จะมีปรากฏให้เห็นอีกครั้งหรือความเสียหายอาจทวีความรุนแรงมากขึ้นอีกก็เป็นได้หากภาพการบริหารจัดการน้ำยังคงเป็นเช่นที่เคยผ่านมา

4.1.3.3 อาชญากรรมและการก่อการร้ายข้ามชาติ

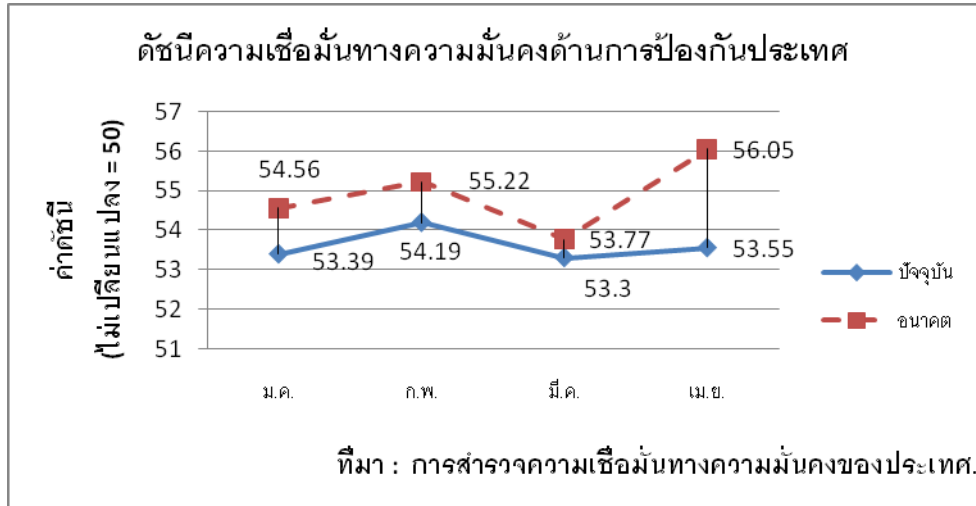
จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า มีการใช้ระบบสื่อสารข้อมูลที่ทันสมัยเผยแพร่ความรุนแรงมากขึ้น เครือข่ายก่อการร้ายมีความเชื่อมโยง มีแนวโน้มเกิดมากและรุนแรงขึ้นอีก อีกทั้งไทยยังคงเป็นพื้นที่ที่มีการเคลื่อนไหวของขบวนการก่อการร้ายเนื่องจากค่าครองชีพต่ำ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทะเลหลวง จึงเป็นฐานกำลังขั้นดีที่เหมาะสมแก่การพักอาศัย และความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลงความไม่สงบภายในประเทศอาจรุนแรงขึ้นจากการสนับสนุนขององค์การก่อการร้ายข้ามชาติ สูญเสียงบประมาณในการป้องกันและปราบปรามมากขึ้น ไทยอาจตกเป็นทางผ่าน แหล่งพักพิงชั่วคราว แหล่งสนับสนุนปฏิบัติการส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ และชื่อเสียงของประเทศ

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ ผลกระทบทางยุทธศาสตร์ที่ตามมาจากเหตุการณ์ระเบิดกรุงเทพมหานคร 3 จุด สามารถสรุปได้ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบได้ชัดเจนใน 2 ประเด็นหลัก คือ ประเด็นแรกกระทบต่อบรรยากาศการลงทุนในตลาดหุ้นไทย ซึ่งเบื้องต้นมีผลกระทบต่อจิตวิทยาการลงทุนในระยะสั้น หากไม่มีระเบิดต่อเนื่องผลการลงทุนก็จะกลับมาอยู่ในภาวะปกติ ส่วนประเด็นที่สอง คือ บรรยากาศของการท่องเที่ยว ซึ่งเหตุการณ์นี้ได้ส่งผลเสียต่อการท่องเที่ยวประมาณ 1-3 เดือน โดยเฉพาะในช่วงสงกรานต์ที่มีจำนวนเที่ยวบินเข้า

²² **หลักภราดรภาพ** หมายถึง การอยู่ร่วมกันฉันพี่น้อง มีการช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกัน ในระบอบประชาธิปไตยสังคมต้องไม่มีการแบ่งชนชั้นวรรณะ การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันจะทำให้สังคมมีความสงบสุข

เหมาลำเข้ามาในไทยลดลง 2) ด้านสังคมวิทยา เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสร้างความตื่นตระหนกแก่คนในสังคม โดยเฉพาะประชาชนที่พักอาศัยในกรุงเทพฯ และปริมณฑล และสะท้อนความหละหวมของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพและภาพลักษณ์ทางด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวของประเทศ 3) ด้านการป้องกันประเทศ แสดงออกในรูปแบบความเชื่อมั่นทางความมั่นคงของประเทศ ซึ่งจากการสำรวจโดยศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ในห้วงเดือนมีนาคม 2555 พบว่า ความเชื่อมั่นด้านการป้องกันประเทศในเดือนมี.ค. 55 ลดลงมาถึง 53.3 จุด (ดัชนีปัจจุบัน) 53.77 จุด (ดัชนีอนาคต) ก่อนจะติดตัวกลับมาสูงขึ้นในเดือนเม.ย. 55 หลังจากสถานการณ์กลับเข้าสู่ภาวะปกติ

จากผลกระทบที่กล่าวมา รัฐบาลจึงควรมีกระบวนการสร้างความชัดเจนโดยเร็วทั้งเรื่องการให้ข้อมูลเพื่อสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวและประชาชน รวมทั้งมีรูปแบบการดำเนินงานด้านความมั่นคงร่วมกับประชาคมโลก รวมถึงวางมาตรการในการป้องกันแก้ไขต่อไป ซึ่งรัฐบาลควรระมัดระวังในการแสดงความคิดเห็นที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยวิธีที่ดีที่สุด คือ การชี้แจงตามข้อเท็จจริง โดยรัฐบาลควรประสานงานด้านการข่าวกับต่างประเทศให้มากขึ้น และเร่งชี้แจงทำความเข้าใจให้เกิดความเชื่อมั่นต่อประเทศไทย อย่าทำให้เกิดความรู้สึกว่าไทยเป็นปัญหาต่อสายตาชาวโลก ขณะที่รัฐบาลควรเข้มงวดในการรักษาความปลอดภัยให้มากขึ้น เฝ้าระวังสถานที่สำคัญๆ ที่อาจเป็นช่องทางผ่านของทั้งผู้ร้ายและสิ่งผิดกฎหมาย อาทิ สนามบินสุวรรณภูมิ ภูเก็ตและด่านตามชายแดน ทั้งนี้ สาเหตุสำคัญและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีดังนี้

1) ความชัดเจนด้านนโยบายและแผนปฏิบัติงาน นโยบายเกี่ยวกับการปกป้องภัยจากผู้ก่อการร้ายข้ามชาติของไทยอ่อนแอและไม่อยู่ในความสนใจของผู้มีอำนาจ ดังนั้น ภาครัฐโดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงอย่างสภาความมั่นคงฯ ควรมีจุดยืนที่ชัดเจนก่อนว่าควรวางประเด็นเรื่องการก่อการร้ายข้ามชาติอยู่ในระดับใด เนื่องจากปัจจุบันประเด็นนี้ยังขาดความชัดเจนทั้งในเรื่องนโยบาย การเฝ้าระวัง การติดตาม เพื่อไม่ปล่อยให้ไทยอยู่ในฐานะ "รัฐอ่อน" ทั้งด้านการเมืองและกฎหมาย

2) ความเป็นห่วงภาพลักษณ์ของประเทศมากเกินไป ไทยวางบทบาทของตัวเองในฐานะเมืองท่องเที่ยวเป็นหลัก ส่งผลให้มาตรการด้านการรักษาความปลอดภัยที่มีต่อชาวต่างประเทศอ่อนปวนเกินไป ดังนั้น การเดินทางเข้าออกจึงทำได้โดยง่าย ขณะเดียวกัน มาตรการติดตมนักท่องเที่ยวก็ไม่เข้มข้นเท่าที่ควร แต่ในความเป็นจริงภาครัฐควรให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของประชาชนมากกว่าเรื่องตัวเลขทางเศรษฐกิจหรือการท่องเที่ยว

เพราะฉะนั้น จึงเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งที่รัฐบาลควรมีการแจ้งเตือนอยู่เสมอ เพื่อสามารถป้องกันและป้องปรามได้ และประชาชนเองก็จะสามารถดูแลตัวเองได้ด้วย

3) ความน่าเชื่อถือของข่าวสาร ที่ผ่านมามีไทยมีจุดด้อยเกี่ยวกับที่มาและความน่าเชื่อถือของข่าว ซึ่งข่าวที่ได้มาเกือบทั้งหมดมาจากต่างประเทศเป็นหลัก หรือเป็นการทำงานร่วมกับหน่วยราชการของประเทศต่างๆ ดังนั้น ควรมีการดำเนินงานทั้งในเชิงรับและรุกด้านการข่าวกรองและความมั่นคงที่เข้มงวด ขณะเดียวกันก็ต้องพยายามรักษาสมดุลด้านความสัมพันธ์กับทุกฝ่ายไม่ให้เกิดการล้ำเส้นกันมากเกินไปไม่ว่าจะฝ่ายใดก็ตาม

4) ที่ตั้งของไทย อยู่ท่ามกลางประเทศที่มีความขัดแย้งในเรื่องนี้สูง ไม่ว่าจะเป็นอินโดนีเซีย จีน รัสเซีย หรือ มาเลเซีย ก็คงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ

5) ข้อจำกัดด้านกฎหมาย トラาปใดที่ผู้ต้องสงสัยเดินทางเข้ามาในประเทศแล้วยังไม่กระทำความผิดตามกฎหมายไทย เจ้าหน้าที่ก็ยังไม่สามารถควบคุมตัวได้ ทำได้เพียงแค่สังเกตการณ์เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ควรผลักดันกฎหมายทั้ง 2 ฉบับ คือ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ซึ่งมีสาระสำคัญเพิ่มเติมความผิดมูลฐานอีก 12 ประเภจากกฎหมายฉบับปี 2542 ที่ใช้ในปัจจุบันให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (FATF) ที่กำหนดให้ความผิดมูลฐานครอบคลุม 20 ประเภท ความผิดร้ายแรง เพื่อไม่ให้ผู้กระทำความผิดสามารถฟอกเงินสนับสนุนการทำความผิดอาญาได้อีกให้เสร็จก่อนเดือน มกราคมปี 2556 เพื่อให้ทันเวลาที่ FATF จะทบทวนสถานะของไทยจากระดับที่ต้องเฝ้าระวังเป็นการขึ้นบัญชีดำในเดือนกุมภาพันธ์ 2556 ทั้งนี้ ไทยควรปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงข้อด้อยต่างๆ เช่น ออกกฎหมายเอาผิดการให้ทุนสนับสนุนการก่อการร้ายออกระเบียบปฏิบัติเพื่อระบุและอายัดสินทรัพย์ของผู้ก่อการร้าย และเพื่อความเข้มงวดในการควบคุมดูแลการปราบปรามการฟอกเงินและการให้ทุนสนับสนุนการก่อการ อีกทั้งควรเฝ้าระวังอุบัติเหตุทางการเมืองที่อาจเป็นต้นเหตุให้การเสนอกฎหมายฉบับนี้ต้องนับหนึ่งใหม่ ซึ่งหากประกาศไม่ทันไทย อาจถูกจัดไปอยู่ในอันดับซูเปอร์แบล็กลิสต์ ซึ่งจะถูกลงโทษทางการเงินสูงสุด

6) ความลักลั่นระหว่างองค์กร ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน ซึ่งสังเกตได้จากที่สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) หน่วยงานที่ดูแลเรื่องยุทธศาสตร์ กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) หน่วยงานที่ดูแลภาคปฏิบัติ มีความคิดเห็นกันไปคนละทาง

จากปัญหาที่กล่าวมา ไทยจึงควรศึกษากรณีตัวอย่างที่ดีในการวางระบบการป้องกันการก่อการร้าย อาทิ ในสหรัฐฯ หรือยุโรป ซึ่งส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในขั้นตอนการสกัดตั้งแต่ต้นทาง และการระบุตัวตนและติดตามคนที่เข้ามา เพื่อง่ายต่อการตรวจสอบและแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นต่อไป เช่น ในฝรั่งเศสซึ่งเป็นประเทศที่มีนักท่องเที่ยวมากเป็นอันดับหนึ่งของโลก แต่กลับมีการจัดการที่ดี ไม่เข้มงวดจนเกินไป ซึ่งคนที่เดินทางมาจะแจ้งว่าจะเดินทางไปสถานที่ใดอย่างชัดเจน อาทิ ต้องมีหนังสือตอบรับจริงว่าอยู่โรงแรมที่กล่าวอ้างจริงอันจะเป็นประโยชน์ในการติดตามค้นหา ทั้งยังควรมีการจัดการพื้นที่ในสถานการณ์ฉุกเฉิน ตั้งแต่การแจ้งเตือน การอพยพหรือการกั้นพื้นที่ เพื่อเจ้าหน้าที่จะสามารถปฏิบัติงานได้สะดวก และลดความสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้นได้

4.1.4 ปัญหาตะวันออกกลาง (Middle East)

4.1.4.1 วิฤตการณ์พลังงาน

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า ราคาน้ำมันในตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีความผันผวนอย่างมาก พลังงานจาก Fossil จะน้อยลงและแพงขึ้น อาจเกิดการแย่งชิงพลังงานระหว่างประเทศ มีการพัฒนาพลังงานทางเลือกมากขึ้น ส่วนไทยมีโอกาสปลูกพืชพลังงานทดแทนมากขึ้น เนื่องจากมีพื้นที่การเกษตรมาก ต้นทุนการผลิตและการขนส่งสูงขึ้น ทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้น เศรษฐกิจชะลอตัว ศักยภาพการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ และเสถียรภาพด้านพลังงานลดลง

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ ช่วงต้นปี 2555 สถานการณ์ราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากช่วงปลายปี 2554 จากทั้งแรงหนุนของวิกฤตหนี้ในสหภาพยุโรป ประกอบกับความกังวลในการจัดหาน้ำมันของโลกที่ตึงตัวหลังสหรัฐฯ และยุโรปออกมาคว่ำบาตรการทำธุรกรรมทางการเงินกับธนาคารอิหร่าน ประกอบกับอิสราเอลออกมาขู่ว่าจะโจมตีฐานที่ตั้งโครงการนิวเคลียร์ของอิหร่าน ทำให้อิหร่านต้องออกมาตอบโต้ด้วยการขู่ว่าจะปิดช่องแคบฮอร์มุซ สร้างความตึงเครียดมากกว่าปริมาณน้ำมันจะหายไปราว 17 ล้านบาร์เรลต่อวัน แต่เมื่อเข้าสู่ช่วงไตรมาสที่ 2 ราคาน้ำมันดิบปรับตัวลดลงอย่างรวดเร็วในเวลาเพียง 1 เดือน จากเศรษฐกิจจีนที่ชะลอตัวลงประกอบกับความล้มเหลวในการจัดตั้งรัฐบาลกรีซหลังการเลือกตั้งและปัญหาหนี้สเปนที่รุนแรงเข้ามามีส่วนเข้ามาอย่างหนัก อีกทั้ง การคลายความกังวลต่อการปิดช่องแคบฮอร์มุซของอิหร่าน จากที่กล่าวมา ราคาน้ำมันสามารถผันผวนได้อย่างต่อเนื่องจากหลายปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ทั้งหมด

ซึ่งเมื่อพิจารณาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับล่าสุด (ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 พบว่า 1 ใน 7 แนวโน้มหลักที่ไทยอาจต้องเผชิญภายในสองทศวรรษข้างหน้า ซึ่งเป็นปัญหาระดับนานาชาติ ดังที่ปรากฏในการประชุม World Economic Forum หรือ WEF ครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 25-29 ม.ค. 55 ได้ให้ความสนใจปัญหาด้านพลังงานที่อาจนำไปสู่ความล้มเหลวของสังคมและเศรษฐกิจได้ หากขาดการวางแผนที่ดีและสอดคล้องกับความต้องการใช้พลังงานของไทยที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามทิศทางของเศรษฐกิจโลก เนื่องจากการใช้พลังงานในประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ยังคงมีบทบาทน้อยหรือไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร ซึ่งหากเป็นเช่นนี้ต่อไปอาจนำมาซึ่งวิกฤตการณ์ขาดแคลนพลังงานในอนาคตได้ โดยจากที่ประชุม WEF ได้เสนอแนวคิดการออกแบบสถาปัตยกรรมพลังงานใหม่ (New Energy Architecture) มีเป้าหมายหลักในการสร้างความสมดุลด้านพลังงานใน 3 ด้าน (Energy Triangles) ทั้งนี้ การประยุกต์ใช้กับไทยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับด้านพลังงานจะเกี่ยวข้องใน
ด้านที่ 3 การเข้าถึงแหล่งพลังงานและการสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน โดยที่ไทยและประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกนั้น ยังคงยึดติดกับพลังงานจาก Fossil มากเกินไป (อาทิ พลังงานน้ำมัน ถ่านหิน และก๊าซธรรมชาติ) ซึ่งไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ภายใต้หลักการเข้าถึงแหล่งพลังงานใหม่ๆ โดยเฉพาะพลังงานทดแทน เป็นต้น

แนวทางปฏิบัติเพื่อสร้างความสมดุลด้านพลังงานเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงด้านพลังงานของไทยที่ผ่านมา กระทรวงพลังงานมีแผนอนุรักษ์พลังงาน 20 ปี (พ.ศ. 2554 - 2573) มีเป้าหมายหลักในการลดความเข้มข้นการใช้พลังงาน (Energy Intensity) และลดสัดส่วนการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายลงให้เหลือร้อยละ 20 ในปี พ.ศ. 2573 ตลอดจนสร้างความตระหนักของสาธารณชนในการอนุรักษ์พลังงาน โดยการใช้มาตรการบังคับด้วยกฎหมายและมาตรการส่งเสริม พร้อมทั้งการจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้พลังงาน ทั้งนี้ ภาครัฐได้เริ่มดำเนินการในบางส่วนแล้ว อาทิ การออกมาตรการลดใช้พลังงานภาครัฐ ซึ่งแบ่งการดำเนินการเป็น 2 ระยะ คือ 1) มาตรการระยะสั้น การกำหนดให้เป็นตัวชี้วัด (Key Performance Index : KPI) เพื่อเป็นกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการโดยให้ทุกหน่วยงานกำหนดเป้าหมายในการดำเนินการตามแผนมาตรการลดการใช้พลังงานลงร้อยละ 10 เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2555 2) มาตรการระยะยาว กำหนดให้อาคารของรัฐเป็นอาคารควบคุมโดยเร่งปรับปรุง

ประสิทธิภาพการใช้พลังงานไม่ให้เกินค่ามาตรฐานการจัดการใช้พลังงาน ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 เพื่อเป็นตัวอย่างในการจัดการอาคารเอกชนที่เข้าข่ายเป็นอาคารควบคุม

นอกจากนี้ ภาครัฐยังมีการส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานทดแทน เช่น เอทานอล ที่ผ่านมา รัฐบาลได้กำหนดราคาขายปลีกก๊าซโซฮอลให้จูงใจประชาชน โดยปรับลดเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันของก๊าซโซฮอล 95 ลงและปรับเพิ่มอัตราเงินชดเชยจากกองทุนน้ำมันก๊าซโซฮอล 91 และน้ำมันก๊าซโซฮอล 95 และ E20 สำหรับในส่วนของกระทรวงการคลังมีการปรับแนวทางการจัดเก็บภาษีรถยนต์โดยยึดหลักการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสนับสนุนการใช้พลังงานทดแทน โดยนำแนวคิดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์มาใช้เป็นตัววัดในการจัดเก็บภาษี นอกจากนี้ได้มีการส่งเสริมการใช้ E10 และ E20 ในรถจักรยานยนต์ ส่งเสริมการใช้เอทานอลในภาคอุตสาหกรรมตลอดจนส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ผลิตกระแสไฟฟ้าโดยลดหย่อนภาษีรายได้ให้แก่ผู้ติดตั้ง เป็นต้น ตลอดจนที่ผ่านมา รัฐบาลได้พยายามส่งเสริมการใช้พลังงานจากชีวมวล โดยส่งเสริมการตั้งโรงไฟฟ้าขนาดเล็ก เพื่อผลิตไฟฟ้าจากเศษวัสดุเหลือใช้ทางเกษตร และส่งเสริมการใช้ของเสียเป็นเชื้อเพลิง เช่น โรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โรงการปูนซีเมนต์ โดยสนับสนุนการรวบรวมเศษวัสดุทางการเกษตรมาใช้เพื่อทดแทนน้ำมันเตา ตลอดจนกำหนดให้หน่วยราชการจัดซื้ออุปกรณ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าทั้งหมดเป็นอุปกรณ์ประหยัดพลังงาน

ส่วนภาคเอกชน ที่ผ่านมาได้มีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในหลายภาคส่วน อาทิ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) ได้เชิญภาคเอกชน ผู้ประกอบการที่มีอาคาร และโรงงาน เข้าร่วมโครงการรณรงค์การอนุรักษ์พลังงานในอาคาร ในรูปแบบสัญญาแบบยินยอมพร้อมใจ หรือ Voluntary Agreement (VA) ซึ่ง พพ. ได้ริเริ่มตั้งแต่ปี 2554 เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในการประหยัดพลังงานแก่ประชาชน ทั้งนี้ มีหลายๆ หน่วยงานภาคเอกชนเข้าร่วมโครงการ เพื่อขยายผลต่อไปสู่สาธารณะชนในลักษณะสัญญาประชาคมด้านการอนุรักษ์พลังงานอย่างจริงจัง อีกทั้งยังสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ธุรกิจอีกด้วย

อย่างไรก็ดี ไทยควรพัฒนาเป็นศูนย์กลางเชื้อเพลิงชีวภาพให้สำเร็จภายใน 5-10 ปี ข้างหน้า เพื่อจะทำให้ธุรกิจพลังงานทดแทนไทยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นประมาณ 3-5 แสนล้านบาทต่อปี แต่ปัจจุบันไทยยังไม่มีมาตรการส่งเสริมการลงทุนด้านพลังงานทดแทนอย่างชัดเจน ทั้งด้านโครงสร้างราคาและระเบียบในการลงทุนได้กลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการขยายการลงทุนด้านพลังงานทดแทนของไทย ดังนั้น กระทรวงพลังงานจึงควรผลักดันแผนพัฒนาพลังงานทดแทน 10 ปี (2555-2564) ที่กำหนดเป้าหมายให้เกิดการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20 เป็น 25 ของการใช้พลังงานทั้งประเทศภายในปี 2564 (จากปัจจุบันดำเนินการได้เพียงร้อยละ 9.4) ให้เห็นเป็นรูปธรรมมากที่สุด โดยไทยควรเตรียมความพร้อมและให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพการเพาะปลูกพืชพลังงาน และการพัฒนาเทคโนโลยี การเข้าไปลงทุนเพาะปลูกพืชพลังงาน พร้อมทั้งผลิตและจำหน่ายพลังงานทดแทนในประเทศเพื่อนบ้าน

โดยกฎหมายดังกล่าวจะมุ่งเน้นการส่งเสริมการลงทุนด้วยการให้สิทธิพิเศษในการนำเข้าอุปกรณ์การผลิตพลังงานทดแทน รวมถึงการกำหนดโครงสร้างราคาซื้อ ขายพลังงานทดแทนที่เหมาะสมกับการลงทุน โดยเบื้องต้นจะกำหนดโครงสร้างราคาซื้อขายก๊าซชีวภาพที่ใช้ในยานยนต์ ก๊าซชีวภาพอัดทดแทนก๊าซหุงต้ม (LPG) สำหรับใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม หรือส่งออกต่างประเทศ รวมทั้งการกำหนดราคาเอทานอลและไบโอดีเซลที่ใช้เป็นวัตถุดิบการผลิตไบโอดีเซล ส่วนมาตรการส่งเสริมด้านภาษีนั้น จะกำหนดอัตราภาษีพิเศษสำหรับการนำเข้าอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับพลังงานทดแทน นอกจากกฎหมายจะมุ่งเน้นการส่งเสริมการลงทุนแล้ว ยังกำหนดข้อบังคับและบทลงโทษตามกฎหมายด้านความปลอดภัยไว้ด้วย หากไม่ได้มาตรฐานความปลอดภัยจะมีผลต่อใบอนุญาตประกอบกิจการพลังงานทดแทนได้ รวมทั้งจะกำหนดให้แต่ละบริษัทต้องส่งเสริมการวิจัยพัฒนาพลังงานทดแทน

และให้นำส่งเงินร้อยละ 3 ของยอดการวิจัยไปพัฒนาชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ด้วย สำหรับกฎหมายพลังงานทดแทนนี้จะทำให้เกิดหน่วยบริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) จากภาครัฐ

แต่อย่างไรก็ตาม ภาครัฐควรเตรียมพร้อมในการกักเก็บสำรองน้ำมันในยามฉุกเฉิน (Strategic Petroleum Reserve: SPR) ทั้งแบบน้ำมันดิบและน้ำมันสำเร็จรูปให้มากขึ้น อาทิ การเพิ่มกำลังการสำรองด้วยเรือสำรองน้ำมันกลางทะเล (floating storage tank) หรือมาตรการอื่นๆ เพื่อเพียงพอต่อการแก้ไขสถานการณ์ในช่วงวิกฤต

4.1.4.2 การปฏิวัติดอกมะลิ (Jasmine Revolution)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า การประท้วงเรียกร้องในประเทศที่มีผู้ปกครองในลักษณะเผด็จการ ผูกขาดอำนาจและขาดธรรมาภิบาลจะลุกลามไปทั่วโลก ส่วนไทยมีการประสบปัญหาขาดแคลนพลังงานทำให้ราคาพลังงานสูงขึ้น การอพยพหนีภัยทางการเมืองเข้ามาในประเทศไทยอาจมีเพิ่มขึ้น

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ อิทธิพลของการปฏิวัติดอกมะลิ หรืออาหรับสปริงในแถบตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือเริ่มต้นขึ้นที่ตูนิเซียจากนั้นลุกลามไปหลายประเทศในโลกอาหรับ ทำให้ประชาชนต้องสังเวทชีวิตเป็นจำนวนมากเพื่อแลกกับการโค่นล้มผู้นำที่ผูกขาดอำนาจหลายสิบปี ซึ่งมีบางประเทศที่กล่าวมาได้เปลี่ยนแปลงการปกครองไปเป็นระบอบประชาธิปไตยและจัดการเลือกตั้งไปแล้ว แต่การประท้วงลักษณะดังกล่าวไม่ได้ลุกลามไปทั่วโลกแต่อย่างใด เนื่องจากความแตกต่างของปัจจัยกระตุ้นที่นำมาซึ่งการประท้วงดังกล่าว

โดยขณะนี้ เหตุการณ์ที่รัฐบาลซีเรียปราบปรามการชุมนุมอย่างรุนแรงและประธานาธิบดี Assad ยังไม่ยอมตัดสินใจแก้ไขสถานการณ์อย่างเป็นรูปธรรมในระยะยาว ทำให้ประเทศมหาอำนาจที่อยู่เฝ้าจับตามองเริ่มหมดความอดทน สหภาพยุโรปประกาศตัดสัมพันธ์ทางการค้ากับซีเรีย สหรัฐฯ และสหประชาชาติออกมามีมติการกระทำของรัฐบาลซีเรีย ประเทศเพื่อนบ้านอย่างซาอุดีอาระเบียเรียกทูตประจำซีเรียกลับ กษัตริย์อับดุลลาแห่งซาอุดีอาระเบียออกแถลงการณ์เรียกร้องให้หยุดการสังหารประชาชนซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยจะเกิดขึ้นบ่อยนัก และรัฐบาลตุรกีส่งรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศมาเข้าพบ เนื่องจากตุรกีเริ่มได้รับผลกระทบจากการเป็นประเทศที่ต้องตั้งค่ายรับผู้พลัดถิ่นจากซีเรีย แต่ในทางกลับกันกลุ่มชาติสันนิบาตอาหรับ กลับสงวนท่าทีต่อสถานการณ์นี้อย่างมากเพราะเกรงว่าจะเป็นการจุดฉนวนให้กลุ่มผู้ประท้วงในประเทศ ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นที่ขุนเคืองใจต่อนานาชาติ

อย่างไรก็ตาม หลังจากที่รัฐบาลใช้มาตรการขั้นรุนแรงกับกลุ่มผู้ประท้วง ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันฝังรากลึก เกิดความตึงเครียดไปทุกภาคส่วน ผู้นำเองมีความทุกข์กับการหาวิธีรักษาอำนาจ ส่วนประชาชนเองก็ทุกข์จากความไม่เชื่อใจผู้บริหารประเทศ ซึ่งทั้งหมดนี้ถือเป็นบทเรียนทางประวัติศาสตร์อีกหน้าหนึ่งที่ไทยควรจะเรียนรู้ไว้ ถึงแม้ว่าปัจจัยทางการเมืองของไทยจะแตกต่างกับประเทศในโลกอาหรับ แต่ “ทฤษฎีอาหรับสปริง” ก็เป็นดังความหวังเล็กๆ สำหรับคนบางกลุ่มที่อาจรอคอยวันแห่งการเปลี่ยนแปลงนั้นมาถึง โดยหากลองพิจารณาค้นหาลักษณะร่วมระหว่างสังคมการเมืองของไทยและกลุ่มประเทศตะวันออกจะพบว่า มีลักษณะร่วมสำคัญอย่างน้อย 2 ประการ คือ 1) อิทธิพลของสื่อที่มีความสามารถระดมมวลชนในทางการเมืองได้อย่างน่าสนใจ และสังคมไทยเองก็เคยผ่านประสบการณ์ในเรื่องนี้มาแล้วเมื่อช่วงกลางปี 2554 ที่ผ่านมา 2) สภาวะอึดอัดคับข้องใจต่อระบอบการเมือง ซึ่งถูกมองว่าไม่สามารถให้ความยุติธรรมต่อคนในสังคมได้อย่างเท่าเทียมกัน

จากที่กล่าวมา สถาบันนิติบัญญัติจึงควรทำหน้าที่อย่างดีที่สุด โดยป้องกันไม่ให้สถาบันต่างๆ ที่มีหน้าที่ใช้อำนาจละเมิดเสรีภาพของประชาชน และหากมีข้อขัดแย้งควรหาทางออกภายใต้กฎหมายที่มีอยู่ เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย คือ ประชาธิปไตยอย่างเต็มรูปแบบ

และจากเหตุการณ์ในโลกอาหรับดังกล่าวเป็นปัจจัยเสริมที่ส่งผลกระทบต่อราคาน้ำมันให้มีความผันผวนอย่างต่อเนื่อง โดยหากไทยมองถึงแผนระยะยาว อาจลดการนำเข้าน้ำมันจากตะวันออกกลางโดยมองภาพกว้างถึงความร่วมมือด้านพลังงานในระดับภูมิภาคอาเซียน เพื่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและยังสามารถลดค่าใช้จ่ายในการนำเข้พลังงานจากภูมิภาคอื่นห่างไกล เช่นในแถบตะวันออกกลางได้ โดยใช้ทรัพยากรของแต่ละประเทศมีอยู่ แต่หากจะนำมาตรการลดการนำเข้ามาใช้เป็นแผนระยะสั้นนั้นอาจเป็นไปได้ยาก ดังนั้น ไทยจึงควรสร้างสัมพันธ์อันดีกับประเทศกลุ่มอาหรับและเร่งแสวงหาแหล่งพลังงานแห่งใหม่ที่มีราคาถูกกว่าไว้สำรองเป็นมาตรการที่ดำเนินการคู่ขนานกันไป ส่วนในมุมมองด้านเศรษฐกิจนั้น ทำให้ระบบเศรษฐกิจของหลายประเทศเปลี่ยนแปลงเป็นการค้าเสรีมากขึ้น ดังนั้น ไทยควรขยายตัวหาช่องทางเข้าทำการค้ากับชาติอาหรับเพื่อเปิดช่องทางการตลาดให้เพิ่มขึ้น

4.1.5 ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geo Politic Conflict)

4.1.5.1 ปัญหาชายแดนไทย-กัมพูชา

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า ความขัดแย้งตามแนวชายแดนจะยังคงมีอยู่ต่อไป และเป็นหนทางนำสู่การใช้กำลังทางทหารเข้าสู้รบกัน เนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับเส้นเขตแดนระหว่างประเทศเป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อน จำเป็นต้องดำเนินการเจรจาอย่างค่อยเป็นค่อยไปและต้องใช้เวลาานาน ส่วนไทยมีการค้า การบริการ และบรรยากาศการลงทุนตามแนวชายแดนชะลอตัว ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแย่งเป็นอุปสรรคต่อการรวมตัวสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 สูญเสียงบประมาณการเตรียมกำลังทหารในการป้องกันประเทศ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลง

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ สถานการณ์ความขัดแย้งรอบแนวชายแดนไทย-กัมพูชาในขณะนี้ถือว่า มีแนวโน้มคลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น มีความเข้าใจกันมากขึ้น และจากเหตุการณ์ความรุนแรงตามแนวชายแดนที่จะก่อให้เกิดข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการละเมิดอธิปไตยนั้นมิเกิดขึ้นอยู่เป็นระยะๆ ดังนั้น รัฐบาลไทยจึงควรให้ความสำคัญกับนโยบายความมั่นคงและนโยบายเชิงยุทธศาสตร์ต่างประเทศของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะกระทรวงต่างประเทศของไทยและฝ่ายกัมพูชาควรดำเนินการหารือร่วมกันเพื่อหาแนวทางป้องกันและวิธีแก้ไขปัญหาอย่างสม่ำเสมอ และจากที่ผ่านมามีกลไกสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันต่างๆ อาทิ การประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้า (Joint Trade Committee : JTC) ระหว่างไทย-กัมพูชา ครั้งที่ 3 ที่ผ่านมาในเดือน พ.ค. 55 ทำให้มีการหารือแนวทางร่วมกันทั้งประเด็นที่จะสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ขยายความร่วมมือทางการค้าให้สามารถเพิ่มขึ้นได้ร้อยละ 30 ต่อปี และลดอุปสรรคระหว่างกัน ในระหว่างปี 2555 - 2558 ทั้งนี้ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องว่าควรแก้ไขปัญหาโดยไม่ใช้ความรุนแรงสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนั้น ไทยควรกำหนดแนวทางการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างไทยต่อกัมพูชา โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเมือง รัฐบาลไทยควรดำเนินการต่างๆ บนพื้นฐานของผลประโยชน์แห่งชาติและยึดถือยุทธศาสตร์การดำเนินความสัมพันธ์ของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีอยู่แล้วในหลายระดับ ควรให้ความสำคัญต่อพลังอำนาจของชาติในทุกด้าน เพื่อใช้เป็นอำนาจในการต่อรองที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินนโยบายด้านการต่างประเทศต่อกัมพูชา อาทิ การดำเนินการทางลับกับรัฐบาลกัมพูชา อาทิ การดำเนินความสัมพันธ์ทางการทูต ข้อมูลข่าวสาร เศรษฐกิจ และการทหาร เพื่อแสวงหาจุดแข็งและจุดอ่อนของไทยในการดำเนินความสัมพันธ์ ควรเน้นแนวทางการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทโดยสันติวิธี โดยใช้การเจรจาแบบทวิภาคีเป็นหลัก อาทิ ใช้ช่องทางของคณะกรรมการจัดการเขตแดนร่วมไทย-กัมพูชา (JBC) เพื่อสร้างความชัดเจนให้กับพื้นที่พิพาทของปัญหาเขตแดนระหว่างไทย-กัมพูชา ควรดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในลักษณะที่เป็นสากล และหลักความเสมอภาค ควรหลีกเลี่ยงการนำความขัดแย้งภายในของแต่ละประเทศมาเป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศ อีกทั้งไม่ควรนำบทบัญญัติของกฎหมายมาใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองในการขัดขวางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้การแก้ไขข้อพิพาทและการดำเนินความสัมพันธ์มีประสิทธิภาพ ควรยกเรื่องการแก้ไขปัญหาคือความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชา เป็นวาระแห่งชาติ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ เช่น สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กรมศิลปากร และกรมการต่างประเทศของทั้ง 2 สภา ประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหานั้นๆ ร่วมกัน ควรจัดตั้งหน่วยงานในรูปแบบคลังสมอง (Think Tank) เพื่อทำการศึกษาวิจัยและจัดเสวนาทางวิชาการอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับประเด็นความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา เพื่อเป็นฐานข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ต่อไป ควรดำเนินนโยบายเชิงรุก โดยอาจเป็นฝ่ายขอเริ่มเปิดการเจรจาเพื่อแก้ไขข้อพิพาท เสริมสร้างภาพลักษณ์ของไทยในการเป็นประเทศสันติที่ไม่ต้องการรุกรานประเทศใด

2. ด้านความมั่นคงและการทหาร เพื่อความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกองทัพทั้งสองประเทศ เนื่องจากกองทัพถือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศ นอกจากนี้ ในอนาคตไทยควรมีการปฏิรูปนโยบายต่างประเทศและการทูตไทยใหม่ อาทิเช่น ความจำเป็นที่ไทยควรดำเนินยุทธศาสตร์ด้านนโยบายต่างประเทศ โดยกำหนดแนวทางใหญ่ๆ ให้ครอบคลุม โดยเน้นว่า ควรมีการผลักดันยุทธศาสตร์ หรือยุทธศาสตร์ในเชิงรุก เช่น การเพิ่มความช่วยเหลือฝ่ายกัมพูชาในด้านต่างๆ อาทิ ด้านการศึกษา ด้านการสนับสนุนอุปกรณ์เทคโนโลยี ด้านการก่อสร้างและซ่อมแซมสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ด้านการเก็บกู้ระเบิด ด้านการสาธารณสุข เป็นต้น และสร้างสมดุลระหว่างการเป็นพลเมืองโลกที่ดีกับการเป็นเพื่อนบ้านที่ดี ทั้งนี้ การทูตของไทยควรเป็นการทูตเชิงสุจริตที่เน้นผลประโยชน์แห่งชาติเป็นที่ตั้งอย่างแท้จริง ดำเนินการอย่างระมัดระวังในการหาแนวทางการฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งเน้นหลักธรรมาภิบาลในนโยบายต่างประเทศ

3. ด้านเศรษฐกิจ รัฐบาลควรมีนโยบายร่วมกันในการพัฒนาพื้นที่พิพาทระหว่างไทย-กัมพูชา ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวร่วม (Joint Tourism Areas: JTA) เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ ผ่านกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญ อาทิ ACMECS GMS และสามเหลี่ยมมรกต ควรมีการพัฒนาพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา โดยอาจให้กระทรวงพาณิชย์พิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจเฉพาะบริเวณแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เช่น จังหวัดศรีสะเกษ อุบลราชธานี สระแก้ว ตราด เป็นต้น และพัฒนาระบบโลจิสติกส์ระหว่างกัน เช่น บริเวณจุดผ่านแดนถาวร และด่านสากลตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ตัวอย่างเช่น บริเวณด่านบ้านคลองลึก อำเภออรัญประเทศ ซึ่งเป็นที่ตั้งของตลาดโรงเกลือ และเป็นเส้นทางคมนาคมที่ใกล้ที่สุดในการเดินทางจาก

กรุงเทพฯ เข้าสู่กัมพูชา รวมถึง ความร่วมมือเรื่องข้าว และการส่งเสริมให้นักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนผลิตสินค้าใน กัมพูชาและส่งออกไปยังประเทศที่สาม เป็นต้น

4. ด้านสังคมจิตวิทยา ควรเพิ่มความเข้มข้นในการดำเนินการเสริมสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจผ่านความร่วมมือต่างๆ ที่มีอยู่ อาทิ ด้านการเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรมระหว่างกัน เพื่อสามารถนำไปสู่การมีความเคารพซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระชับความสัมพันธ์ในระดับประชาชน ควรดำเนินการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในลักษณะที่เป็นสากล ด้วยความเสมอภาคกันด้วยการปรับทัศนคติของไทยที่มีต่อกัมพูชาที่มองว่าเป็นประเทศเล็กกว่าและไทยต้องให้ความช่วยเหลือ ควรส่งเสริมให้มีกระบวนการพัฒนาประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการกินดีอยู่ดีให้กับประชาชน ทั้งนี้ ไทยและกัมพูชาควรเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันในทุกระดับ ทั้งส่วนของผู้นำประเทศ รัฐบาล องค์กร และหน่วยงานต่างๆ ทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน ตลอดจนประชาชนทั่วไป รวมถึงทั้งในระดับรัฐบาลและระดับท้องถิ่น ควรมีการชี้แจงข้อเท็จจริงผ่านสื่อต่างๆ อาทิ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และสื่อหนังสือพิมพ์ ให้ตรงความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ การรับรู้ข้อมูลต่างๆ ในทิศทางเดียวกันจำเป็นอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะสื่อมวลชนไทยทุกแขนงไม่ควรนำประเด็นอ่อนไหวดังกล่าวนี้มานำเสนอ เพื่อเป็นการรักษาความสัมพันธ์อันดีของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านให้คงอยู่ต่อไป ควรพัฒนาพื้นที่พิพาทให้เป็นพื้นที่ร่วมทางวัฒนธรรม (Joint Cultural Development Areas: JCDA) เพื่อพัฒนาความร่วมมือทางวัฒนธรรมระหว่างไทย - กัมพูชา

อย่างไรก็ตาม *ไทยและกัมพูชาควรพัฒนาร่วมกันในเรื่องการป้องกันการค้าไม้ทำลายป่าในเขตรอยต่อของทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะไม่มีค่าอย่างไม่พะยุง เรื่องการค้า การศึกษา การอบรม ความร่วมมือด้านวิชาการ และอื่นๆ ที่จะนำพามาซึ่งความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันได้ต่อไปในอนาคต*

4.1.5.2 ปัญหาหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ (หมู่เกาะสแปรตลีย์และหมู่เกาะพาราเซล)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า การแย่งชิงผลประโยชน์บริเวณหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ยังคงมีอยู่ต่อไป เนื่องจากต้องการผลประโยชน์ที่จะได้ในพื้นที่โดยรอบหมู่เกาะสแปรตลีย์ ได้แก่ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และประเทศมหาอำนาจจะเข้ามาแทรกแซง อาจทำให้สถานการณ์ความตึงเครียดเพิ่มมากขึ้น ส่วนไทยเรือขนส่งสินค้าและน้ำมันจะไม่ได้ได้รับความสะดวกและเกิดความไม่ปลอดภัยในเส้นทางคมนาคมและการขนส่งทางทะเล อาจเกิดปัญหาความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศมหาอำนาจและกลุ่มประเทศที่อ้างสิทธิ

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ ปัญหาความขัดแย้งในการแย่งชิงสิทธิครอบครองหมู่เกาะสแปรตลีย์ระหว่างหลายประเทศยังคงมีความขัดแย้งยืดเยื้ออย่างต่อเนื่อง เนื่องจากตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศแล้วยังไม่มีข้อสรุป โดยการอ้างอธิปไตยของประเทศเหล่านี้ยังไม่หนักแน่นเพียงพอ อย่างไรก็ตาม ปัจจัยสำคัญ คือ จีนกำลังกลายเป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจอันดับหนึ่งของโลก ทำให้จีนมีความมั่นใจในอำนาจแห่งชาติของตนมากขึ้นเรื่อยๆ กระทั่งนโยบายต่างประเทศและท่าทีของจีนต่อปัญหาหมู่เกาะสแปรตลีย์แข็งแกร่งมากขึ้นเรื่อยๆ และจากสาเหตุของความขัดแย้ง สามารถแบ่งความขัดแย้งออกเป็น 2 ด้าน คือ 1. ความขัดแย้งจากผลประโยชน์ (Interest Conflict) การแย่งชิงทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด เพราะประเทศเหล่านั้นต้องการเข้าครอบครองทรัพยากร น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติและแร่ธาตุ 2. ความขัดแย้งด้านโครงสร้าง (Structural Conflict) การแย่งชิงอำนาจ โดยผู้ที่มีสิทธิครอบครอง นอกจากจะมีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่งคั่งแล้ว ยังสามารถสร้างข้อต่อรองอันนำมาซึ่งการคานอำนาจของประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐฯ จีน และญี่ปุ่น เนื่องจากทะเลจีนใต้ส่วนที่เป็นพื้นน้ำผ่านหมู่เกาะสแปรตลีย์เป็นเส้นทางเดินเรือพาณิชย์ที่สำคัญของหลายประเทศที่อ้างสิทธิในหมู่เกาะนี้ รวมถึงประเทศที่มีได้อ้างสิทธิ 2 ประเทศ คือ ญี่ปุ่นและสหรัฐฯ

ด้วยมูลเหตุที่กล่าวมา วิฤตการณ์ที่เกิดจากหมู่เกาะสแปร์ตลีย์อาจจะเป็นชนวนระเบิดของความขัดแย้งครั้งสำคัญครั้งหนึ่งในโลกหลังสงครามเย็นเลยทีเดียว ทั้งนี้ จากที่สมาชิกกลุ่มอาเซียนตกลงในคำประกาศร่วมกันมีข้อความสำคัญคือ “ประเทศที่มีข้อขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยและสิทธิ์ครอบครองหมู่เกาะ ตกลงกันว่า จะแก้ไขปัญหาขัดแย้งโดยสันติวิธี” นั้น ซึ่งในส่วนของไทยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกอาเซียน และเป็นพันธมิตรที่ดีของจีน และสหรัฐฯ ทำได้เพียงแค่สังเกตการณ์ความเคลื่อนไหวตามข้อพิพาทดังกล่าวข้างต้น เพื่อเป็นการรักษาความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อทั้งสองประเทศ

4.1.6 กลไกความร่วมมือระหว่างประเทศ (Cooperative Mechanism)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า กลุ่มความร่วมมือระหว่างประเทศจะเกิดการแข่งขันกันมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่ม BRICS จะมีอิทธิพลต่อโลกมากขึ้น มีอัตราเติบโตทางเศรษฐกิจสูง มีอำนาจในการต่อรองทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองกับกลุ่ม G7 มากขึ้น ส่วนไทยมีโอกาสด้านการค้า การลงทุนมากขึ้น ทำให้เสถียรภาพเศรษฐกิจดีขึ้น การขยายฐานการผลิตมาสู่ประเทศไทยมากขึ้น ทำให้มีการพัฒนาทักษะของแรงงาน และลดปัญหาการว่างงานลงได้ อาจได้รับผลกระทบจากการกีดกันทางการค้าจากกลุ่มความร่วมมือต่างๆ

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ หลายเวทียังให้ความสำคัญกับประเทศกลุ่ม BRICS ซึ่งประกอบด้วย บราซิล รัสเซีย อินเดีย และจีน และแอฟริกาใต้ โดยมีการวิเคราะห์ว่า ภายในปี 2563 จะมีอิทธิพลทางเศรษฐกิจเทียบเท่ากับกลุ่ม G7 ซึ่งเหตุผลที่ทำให้กลุ่ม BRICS สามารถพัฒนาตัวเองขึ้นมาเป็นฐานอำนาจใหม่ของเศรษฐกิจโลก คือ ความพยายามในการปฏิรูประบบเศรษฐกิจเข้าสู่ “ระบบเศรษฐกิจแบบตลาด” ได้อย่างรวดเร็วและสอดคล้องกับการพัฒนาของประเทศของตน โดยเฉพาะจีนและอินเดีย อีกทั้ง บราซิลและรัสเซียยังเป็นประเทศที่มีทรัพยากรสำคัญในการผลิต อาทิ น้ำมัน เหล็ก ทองแดง เป็นต้น

และปัจจุบัน กลุ่ม G-20 เป็นการรวมตัวกัน เพื่อสนับสนุน รักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจโลก และมุ่งวางรากฐานการปฏิรูปเพื่อเพิ่มความมั่นใจว่าโลกจะต้องไม่เผชิญกับความวุ่นวายจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยอย่างที่เคยเผชิญมาอีกครั้ง ซึ่งกลุ่ม G-20 เริ่มยกระดับตัวเองขึ้น โดยสร้างพลังในการต่อรองอันมีบทบาทความสำคัญมากขึ้นตามลำดับ เพราะประเทศสมาชิกกลุ่ม G-20 มีขนาดผลิตภัณฑ์มวลรวม และสัดส่วนการค้าจำนวนมาก เมื่อเทียบกับสัดส่วนของจำนวนประชากร โดยกลุ่ม G20 ได้เข้าไปช่วยในกรณีปัญหาวิกฤตยูโรโซน ที่นักเศรษฐศาสตร์คาดการณ์ว่า อาจจุดรั้งเศรษฐกิจไทยให้หดรัดลง เนื่องจากห่วงว่าธุรกิจส่งออกอาจถูกลูกหนี้นิยุโรปค้างชำระ ซึ่งอาจเกิดปัญหาลูกกลามถึงสถาบันการเงินไทยได้ แต่ในทางกลับกัน นอกจากการรวมกลุ่ม G20 จะนำมาซึ่งการให้ความช่วยเหลือปัญหาเศรษฐกิจในระดับมหภาค แต่หากมองถึงการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน กลุ่มประเทศสมาชิก รวมถึงไทยควรให้ความสำคัญในประเด็น FTA (Free Trade Area) ว่าจะมีทิศทางในการขับเคลื่อนกลไกต่างๆ เพื่อให้ทัดเทียมกับกลุ่มอำนาจเศรษฐกิจใหม่อย่าง G20 และสามารถแข่งขันได้ในเวทีเศรษฐกิจโลกได้ในอนาคต

ดังนั้น ไทยจึงควรติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด และควรผลักดันให้มีการเพิ่มปริมาณและคุณภาพทางการค้าระหว่างกัน ในภูมิภาคเพื่อเป็นฐานในการนำไปสู่เวทีเศรษฐกิจในระดับโลก ตลอดจนสนับสนุนบทบาทในการส่งเสริมความร่วมมือด้านการเชื่อมโยงในอาเซียนและการลดช่องว่างด้านการพัฒนา ทั้งด้านการเงิน เทคโนโลยี การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ “e-governance” โดยเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

4.1.7 ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

4.1.7.1 ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (APSC Blueprint)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า การสร้างเสริมให้อาเซียนมีปฏิสัมพันธ์ที่หนักแน่นและสร้างสรรค์กับประชาคมโลกยังจะเป็นไปอย่างหลวมๆ มีความเปราะบางด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพราะประเทศอาเซียนมีระบบการปกครองที่แตกต่างกัน มีนโยบายไม่แทรกแซงกิจการภายในซึ่งกันและกัน หลายประเทศยังมีปัญหาเรื่องการเมืองภายใน และบางประเทศยังมีปัญหาเขตชายแดนระหว่างกัน ส่วนไทยความร่วมมือทางทหารของอาเซียนยังขาดกลไกป้องกันและแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ทำให้ความร่วมมือมีความก้าวหน้าช้า ความอิสระในการดำเนินนโยบายทางทหารส่งผลกระทบต่อความไว้วางใจระหว่างกัน จึงยังมีการกระทบกระทั่งตามแนวชายแดนต่อไป

ซึ่งทุกภาคส่วนควรทำการศึกษาช่วงโหว่และข้อเสียที่อาจเกิดขึ้นกับไทย อีกทั้งรายละเอียดของกระบวนการระงับข้อพิพาทและการดำเนินการต่างๆ ในกฎบัตรอาเซียนควรมีข้อกำหนดทางเศรษฐกิจโดยตรงอย่างชัดเจน ควรมีการปรับมาตรา 190 ในรัฐธรรมนูญไทยฉบับปัจจุบัน เพื่อให้สอดคล้องกับการก้าวสู่การเปิดเสรีอาเซียน และควรผลิตนักกฎหมายระหว่างประเทศ อีกทั้งยังควรเรียนรู้กฎหมายระหว่างประเทศควรเตรียมความพร้อมเพื่อยกระดับความร่วมมือทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกประเทศ และควรปรับทัศนคติในเรื่องผลประโยชน์ของภูมิภาค

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ ช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมา ความน่าเชื่อถือของอาเซียนได้เสื่อมถอยลงไปมากจากการที่ไทยไม่สามารถจัดประชุมผู้นำอาเซียนได้ เมื่อคราวที่เป็นประธานอาเซียนในช่วงปี 2551-2552 และจากข้อพิพาทพรมแดนไทย-กัมพูชา ในประเด็นเขาพระวิหารที่ส่งผลกระทบต่อความพยายามสร้างประชาคมการเมือง ความมั่นคงอาเซียนโดยตรง เนื่องจากอาเซียนไม่สามารถแสดงบทบาทในการแก้ไขข้อพิพาทนี้ได้เท่าที่ควร และขณะที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกำลังคืบหน้าไป แต่ประชาคมการเมืองความมั่นคงกลับประสบภาวะชะงักงัน พบข้อจำกัดมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งแนวทางเดิมๆ ที่เน้นความสบายใจของทุกฝ่ายนั้นเป็นไปได้ยาก อย่างไรก็ตาม ด้วยการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนยังคงต้องดำเนินต่อไป เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในปี 2558 แม้บรรยากาศแห่งความร่วมมือจะถดถอยลงไปก็ตาม แต่ทั้งนี้ที่ผ่านมา ภาครัฐบาลได้เพิ่มความตระหนักของผู้ประชาชนมากขึ้น ทำให้ประชาชนไทยรับรู้ข้อมูลและมีการเตรียมพร้อมมากขึ้น อีกทั้งไทยได้สนับสนุนให้มีการรับรองแถลงการณ์อาเซียนว่าด้วยเขตปลอดยาเสพติด โดยไทยได้เสนอที่จะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับรัฐมนตรีว่าด้วยยาเสพติดอาเซียน ดังนั้นไทยควรเป็นหนึ่งในผู้นำในการยกระดับปัญหาเขตปลอดยาเสพติดต่อไป เพื่อร่วมสร้างประชาคมที่ปราศจากยาเสพติด ซึ่งความสำเร็จของประชาคมอาเซียนจะต้องดำเนินการตามเสาหลักการเมืองและความมั่นคงโดยควรมีการสนับสนุนทางสายกลางในการป้องกันการก่อการร้ายในภูมิภาค รวมทั้งสนับสนุนอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย หลักนิติธรรม และธรรมาภิบาล และยังเป็นเวลาที่สมควรสำหรับการแสดงเจตจำนงของอาเซียนในเรื่องสิทธิมนุษยชน (ASEAN Declaration on Human Rights) นอกจากนี้ ควรสนับสนุนให้ประเทศที่มีอาวุธนิวเคลียร์ลงนามในสนธิสัญญาเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (the Protocol to the Southeast Asia Nuclear-Weapon-Free Zone Treaty) รวมถึงการพัฒนาเครือข่ายหน่วยงานนิวเคลียร์เพื่อสร้างความร่วมมือว่าด้วยประเด็นความมั่นคงทางนิวเคลียร์ในภูมิภาคนี้ ซึ่งไทยได้เป็นผู้ริเริ่มในการประชุมนิวเคลียร์ซัมมิทครั้งที่ผ่านมา

ไทยควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามเป้าหมายที่เคยตั้งไว้ อาทิ การสร้างเครือข่ายประชาคมที่สามารถบริหารจัดการภัยพิบัติได้ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องเริ่มต้นด้วยการพัฒนาศักยภาพของภูมิภาคโดยการใช้เทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ การแบ่งปันความรู้ระหว่างกัน พร้อมกับสนับสนุนการบริหารน้ำข้ามเขตแดน ซึ่งอาจรวมถึงการ

พัฒนาความร่วมมือระหว่างพลเรือนและทหาร เพื่อให้ศูนย์กลางเครือข่ายเข้มแข็งมากขึ้น ทั้งนี้ สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ หากสามารถจัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่จำนำไปให้เกิดการสร้างประชาคมอาเซียนที่เข้มแข็ง เพื่อสามารถนำ 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียนมาปฏิบัติใช้ได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรมนั้นจำเป็นต้องยึดถือดำเนินการตามแผนแม่บททั้งสาม และนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับการบริหารประเทศ อีกทั้ง ผู้นำทุกประเทศควรให้การสนับสนุนทางการเมืองอย่างเข้มแข็งในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในอีก 3 ปีข้างหน้า นอกจากนี้ทุกภาคส่วนควรทำการศึกษาผลกระทบทั้งในแง่บวกและแง่ลบที่อาจเกิดขึ้นกับไทย ศึกษาถึงรายละเอียดกระบวนการระงับข้อพิพาท เรียนรู้กฎหมายระหว่างประเทศ พร้อมทั้งผลิตนักกฎหมายระหว่างประเทศ ปรับกฎหมายมาตรา 190 ในรัฐธรรมนูญไทยฉบับปัจจุบัน เพื่อให้สอดคล้องกับการก้าวสู่การเปิดเสรีอาเซียน เพื่อยกระดับความร่วมมือทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกประเทศ และหัวใจสำคัญ คือ ควรปรับทัศนคติให้มีความตระหนักในเรื่องผลประโยชน์ร่วมกันของภูมิภาค

4.1.7.2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า จะเกิดการเคลื่อนย้ายการลงทุน สินค้า บริการ แรงงานที่มีทักษะภายในประชาคมได้อย่างเสรีมากขึ้น และเริ่มมีการทยอยลดพิกัดอัตราภาษีนำเข้าแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 -2558 ส่วนไทยขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น เนื่องจากจะมีต้นทุนสินค้าวัตถุดิบ แรงงานและการขนส่งที่ต่ำลง สินค้าและบริการบางประเภทของไทยจะได้รับผลกระทบ เนื่องจากมีราคาและต้นทุนที่สูงกว่าแรงงานที่มีฝีมือ (Skilled Labor) ของไทยจะถูกแย่งงานมากขึ้น

ซึ่งไทยควรเตรียมความพร้อมในการพัฒนาด้านวิชาการก่อนการเปิดเสรีอาเซียน โดยการศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรเพิ่มจำนวนวิชาบังคับภาษาอังกฤษให้มากขึ้น รวมทั้งภาษาท้องถิ่น โดยบุคลากร และนักศึกษาไทยควรเพิ่มทักษะด้านภาษาอังกฤษ และควรเปลี่ยนทัศนคติเดิมหันกลับมาพัฒนาทักษะตนเองให้มากขึ้น คณะกรรมการวิชาชีพ สภาวิชาชีพ ควรเตรียมการรองรับผลกระทบนี้อย่างเร่งด่วน รัฐบาลควรมีการปรับค่าแรงขั้นต่ำให้มีอัตราเท่ากันทั้งประเทศ เพื่อจูงใจให้แรงงานต่างๆ ทำงานในถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเองให้มากขึ้น ไทยควรประเมินสถานการณ์ให้ออกและไม่หลงเล่นตามเกมที่ยั่วให้เกิดความรุนแรงตามแนวชายแดนเพื่อนำเรื่องข้อพิพาทดินแดนสู่การหารือในระดับพหุภาคีที่ประชุมอาเซียนและคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ หรือ UNSC)

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ เนื่องจากประชาคมอาเซียนจะต้องดำเนินการตามเสาหลักทางเศรษฐกิจ ดังนั้น การเอื้อต่อการส่งเสริมการลงทุนทางตรงในอาเซียนโดยทำให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน แรงการขยายตัวทางการค้าในอาเซียน และดึงดูดนักลงทุนให้เข้ามาลงทุน จึงเป็นหนทางอันนำไปสู่การค้าแบบเสรี ส่วนด้านความเชื่อมโยงในอาเซียน มีเป้าหมาย คือ การเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกอาเซียน เพื่อสร้างประชาคมให้มีผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขัน โดยต้องลดอุปสรรคบริเวณชายแดน เพื่อให้การเคลื่อนย้ายของสินค้าและประชาชนระหว่างกันได้อย่างอิสระไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของกฎระเบียบ หรือลดกระบวนการผ่านเข้าออก โดยใช้ ASEAN Single Window ในขณะเดียวกันควรพัฒนากลไกในการรักษาความปลอดภัย ป้องกันไม่ให้ใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงลักลอบกระทำการที่ผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นยาเสพติดจนถึงวัสดุนิวเคลียร์

ในการรับมือกับความท้าทายและภัยคุกคามความมั่นคงต่างๆ อาเซียนต้องลดช่องว่างทั้งในประเทศและในภูมิภาคอาเซียนซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือและความมุ่งมั่นร่วมกัน ทั้งนี้ ผู้นำอาเซียนยังจะให้การรับรองเอกสาร "ระเบียนวาระพนมเปญ" (Phnom Penh Agenda) ซึ่งจะเป็นการวางเป้าหมายที่อาเซียนมุ่งหวังจะให้บรรลุผลสำเร็จเป็นรูปธรรม อาทิ การเร่งรัดการดำเนินการตามเป้าหมายหลักในพิมพ์เขียวของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน การเตรียมพร้อมรับมือกับความท้าทายทางเศรษฐกิจจากการสร้างประชาคมเศรษฐกิจ

อาเซียนให้เกิดขึ้น การสร้างกลไกทางการเงินที่เข้มแข็ง อย่างเช่น CMI-Chiang Mai Initiative จะต้องขยายเงินทุน จาก 120 พันล้าน เป็น 240 พันล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐ การเร่งดำเนินการตาม Roadmap ของอาเซียน การเชื่อมโยงอาเซียนทั้งทางกายภาพและโครงสร้างพื้นฐานทางสถาบัน (Institute Infrastructure) การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของโลก เช่น ความมั่นคงทางอาหารเพื่อให้อาเซียนเป็นแหล่งอาหารของโลก และที่สำคัญ คือ การขยายการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะในผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกภาคส่วนและในทุกระดับ

ทั้งนี้ ไทยจึงควรเตรียมความพร้อมในการพัฒนาด้านวิชาการก่อนการเปิดเสรีอาเซียน โดยควรเพิ่ม จำนวนวิชาบังคับภาษาอังกฤษ ในระดับอุดมศึกษา และเพิ่มทักษะด้านภาษาอังกฤษ รวมถึงภาษาท้องถิ่นให้แก่ บุคลากรให้มากขึ้น อีกทั้งคณะกรรมการวิชาชีพ สภาวิชาชีพควรเตรียมพร้อมรับผลกระทบนี้อย่างเร่งด่วน ไทยควร ระมัดระวังกรณีเกิดความรุนแรงตามแนวชายแดน เพื่อป้องกันการนำเรื่องข้อพิพาทตามแนวชายแดนสู่การหารือ ระดับพหุภาคีในที่ประชุมอาเซียนและคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติหรือ UNSC

4.1.7.3 ประชาสังคัมวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC Blueprint)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า ระดับความร่วมมือทางด้านสังคมและวัฒนธรรมยังคงมีพัฒนาการน้อย มาก เนื่องจากยังขาดความรู้สึกการเป็นเจ้าของ การมีส่วนร่วม ทำให้ความเป็นประชาคมอาเซียนไม่เกิดขึ้นภายใน จิตใจของคนอาเซียน รวมทั้งคนไทยด้วย ส่วนไทยจะมีการเสริมสร้างความเป็นตัวตนร่วมกัน ที่เรียกกันว่า อัตลักษณ์ร่วมกันของประชาคมอาเซียนมากขึ้น จะมีการส่งเสริมสำนึกการร่วมทุกข์ร่วมสุขการแบ่งปันกัน ตลอดจน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกันเพิ่มขึ้น เสียโอกาสในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เสียโอกาสในการสร้างรายได้ด้าน การท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรม

ซึ่งควรปลูกฝังการเปลี่ยนถ่ายวัฒนธรรมซึ่งกันและ เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างประเทศ ควร เตรียมพร้อมสร้างประชาคมโดยมีอัตลักษณ์ร่วมกันอย่างแท้จริง ทั้งนี้ การสร้างอัตลักษณ์ของอาเซียนจะเน้นการสร้าง ความรู้สึกของการอยู่ร่วมและส่งเสริมความเป็นเอกภาพในความแตกต่างและค้นหาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของอาเซียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การดำเนินงานของอาเซียน

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ การให้ความสำคัญในด้านการสร้างอัตลักษณ์ร่วมกันของภูมิภาคนั้นมีความจำเป็นมากในการสะท้อนถึงความพยายามในการลดความขัดแย้งระหว่างชาติสมาชิก ซึ่งสัมพันธ์กับ อุดมการณ์ชาตินิยม และหากไทยเราสามารถดำเนินการตามที่ได้มีการพิจารณาอนุมัติงบประมาณดำเนินงาน โครงการประจำปี 2555 จากที่ประชุมคณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยวัฒนธรรมและสนเทศ ครั้งที่ 46 (46th Meeting of the ASEAN-COCI) ณ จ.ชลบุรี โดยมีการประชุมคณะอนุกรรมการกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ 1) คณะอนุกรรมการอาเซียนด้านวัฒนธรรม (SCC) 2) การประชุมคณะอนุกรรมการอาเซียนด้านสนเทศ (SCI) มี 17 โครงการ ดังนี้

โครงการด้านวัฒนธรรมทั้งสิ้น 7 โครงการ

- 1) การประชุมคณะอนุกรรมการด้านวัฒนธรรม (มาเลเซีย)
- 2) โครงการค่ายเยาวชนอาเซียนประจำปี 2555/2556 (สิงคโปร์)
- 3) โครงการเทศกาลศิลปวัฒนธรรมอาเซียนเพื่อสร้างประชาคมอาเซียนสู่สังคมเอื้ออาทร (กัมพูชา)
- 4) โครงการจัดพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับช่างหัตถกรรมชั้นครูของอาเซียน (มาเลเซีย)
- 5) โครงการประชุมปฏิบัติการว่าด้วยการออกแบบและเทคนิคการละคร-การกำกับการอำนวยการผลิต และการกำกับเวที-ระยะที่ 3 (ฟิลิปปินส์)
- 6) โครงการท่องเที่ยวแหล่งประวัติศาสตร์เพื่อเอกภาพของอาเซียน (อินโดนีเซีย)

7) โครงการจัดแสดงคอนเสิร์ตอาเซียน (ลาว)

โครงการด้านสนเทศ 7 โครงการ

- 8) การประชุมคณะอนุกรรมการด้านสนเทศ (เวียดนาม)
- 9) โครงการข่าวโทรทัศน์อาเซียน ปีที่ 18
- 10) โครงการ ASEAN in Action ปีที่ 18
- 11) การประชุมร่วมผู้ผลิตรายการข่าวโทรทัศน์อาเซียน และ ASEAN in Action ครั้งที่ 6
- 12) โครงการตอบปัญหาอาเซียน (ASEAN Quiz) ระดับภูมิภาค ครั้งที่ 5
- 13) โครงการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี การริเริ่มความร่วมมือสื่อเผยแพร่ดิจิทัล
- 14) โครงการเครือข่ายสื่อประชาสัมพันธ์อาเซียน (ASEAN Media Portal)

โครงการอื่นๆ 1 โครงการ

- 15) การประชุมที่ปรึกษากองทุนอาเซียน ครั้งที่ 10

โครงการที่ไทยเสนอ 2 โครงการ

16) โครงการประชุมสัมมนาเพื่อแบ่งปันองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในการพิทักษ์สมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ โดยกรมศิลปากร

17) โครงการแลกเปลี่ยนระดับประชาชนเพื่อส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมในระดับรากหญ้าระหว่างอาเซียน-จีน เชิญช่างหัตถกรรมพื้นบ้านอาเซียนและจีนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานหัตถกรรมระหว่างกันทั้งในไทย และจีน

หากสามารถดำเนินโครงการทั้ง 17 โครงการนี้ เพื่อสะท้อนหัวใจของประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน คือ การสร้างสังคมที่เอื้อเพื่อ แบ่งปัน แลกเปลี่ยน เรียนรู้ นำไปสู่ความเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น เป็นพื้นฐานนำไปสู่ Asean Community ที่เข้มแข็ง โดยประเทศสมาชิกต่างช่วยกันเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียนผ่านอัตลักษณ์ของแต่ละประเทศที่มีลักษณะสังคมและวัฒนธรรมคล้ายว่าเป็นประเทศเดียวกัน

4.1.8 ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า เหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จะยังไม่ยุติลง แต่ความรุนแรงกลับเพิ่มขึ้นและต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น จำนวนแนวร่วมของฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบยังคงมีเพิ่มมากขึ้น ส่วนไทยปริมาณการลงทุนด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ลดลง สูญเสียงบประมาณในการแก้ไขปัญหา เกิดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สิน ขวัญกำลังใจของประชาชนลดลง ความเสื่อมถอยของศาสนาพุทธในพื้นที่มีมากขึ้น และคนไทยพุทธมีจำนวนลดลง

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ ปัจจุบันปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากจะเป็นปัญหาอันสืบเนื่องมาจากเรื่องของชาติพันธุ์และชาตินิยมที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ที่ถูกหยิบยกขึ้นมาว่าเป็นประเด็นที่ไม่สามารถกลมกลืนเข้ากันได้แล้ว ปัญหา ยังประกอบไปด้วยเรื่องของข้อมูล เรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกัน โดยผู้ก่อความรุนแรงได้ใช้จิตวิญญาณของอัตลักษณ์และเรื่องเล่าที่ต่างกันในการสร้างกลุ่มคนรุ่นใหม่ขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือในการก่อเหตุที่รุนแรงมากขึ้น ทำให้คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าเป็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างศาสนา สลิมกับศาสนาพุทธ แต่แท้จริงแล้วมีที่มาจากปัญหาเรื่องยาเสพติด ของผิดกฎหมาย ชู้สาว และปัญหาอื่นๆ อีกมากมายที่ทับซ้อนกันอยู่ ทั้งนี้ สำหรับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในภาคใต้ในส่วนของ การก่อการร้ายที่

ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและทวีความรุนแรงมากขึ้นนั้น สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานด้านการทูตที่ล้มเหลว และกระบวนการเจรจาต่อรองที่ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร และยังขาดการรวบรวมและจำแนกสถิติการเสียชีวิตของประชาชนในจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่รอวันแก้ไข

อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาของรัฐบาลและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน โดยสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ได้จัดทำนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2555 – 2557 ตามมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ. การบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553 ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2555 นั้น ระบุว่าเงื่อนไขของการใช้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นผลมาจากเงื่อนไขที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกัน²³ 3 ประการ ดังนี้

เงื่อนไขระดับบุคคล ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ 1. การใช้อำนาจการปกครองและการบริหารราชการโดยเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนให้ความสำคัญน้อยเกินไปกับความละเอียดอ่อนของอัตลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ สิทธิประชาชน และการใช้อำนาจรัฐที่เกินขอบเขต 2. การใช้ความรุนแรงโดยกลุ่มบุคคลที่มีความคิด ความเชื่อ และอุดมการณ์ต่างจากรัฐ 3. การใช้ความรุนแรงอันมีมูลเหตุจูงใจจากความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ของกลุ่มอิทธิพล อำนาจมืด และธุรกิจผิดกฎหมาย และ 4. การใช้ความรุนแรงอันมีเหตุความแค้นจากความเกลียดชังในเรื่องส่วนตัว

เงื่อนไขระดับโครงสร้าง ถึงแม้จะมีการกระจายอำนาจในส่วนของโครงสร้างการปกครองและการบริหารราชการแล้วก็ตาม แต่การสนองตอบกับลักษณะเฉพาะทางอัตลักษณ์ ความต้องการและความคาดหวังของประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐยังดำเนินการได้ไม่ทั่วถึง เนื่องจากมีปัจจัยหลายประการเป็นข้อจำกัด นำมาซึ่งความรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรม ถูกเลือกปฏิบัติ และขาดอำนาจในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเองอย่างแท้จริง อาทิ การพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของพื้นที่ การศึกษาที่ไม่สามารถเอื้ออำนวยให้ประชาชนส่วนใหญ่มีพลังเอาชนะการทำลายทางสังคมในรูปแบบต่างๆ ทั้งทางโลกและทางธรรมได้

เงื่อนไขระดับวัฒนธรรม ประชาชนมุสลิมหลายในพื้นที่รู้สึกแปลกแยก ไม่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย เนื่องจากมีการรับรู้และสัมผัสได้ว่าอัตลักษณ์ของตนถูกกดทับจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐบางคนที่ไม่เข้าใจ หวาดระแวง และมีอคติ รวมถึงการไม่ยอมรับจากสังคมใหญ่ จึงเป็นเงื่อนไขที่ทำให้คนในพื้นที่บางส่วนยอมรับหรือเห็นด้วยกับฝ่ายที่ใช้ความรุนแรง และเป็นเงื่อนไขสำคัญที่กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงหยิบยกมาใช้เป็นข้ออ้างให้ความชอบธรรมกับการใช้ความรุนแรงในการต่อสู้เพื่อเป้าหมายของตนในนามของอัตลักษณ์มุสลิมหลาย

ประกอบกับการใช้งบประมาณจำนวนมากเพื่อพัฒนาพื้นที่ ซึ่งในการก่อเหตุแต่ละครั้งเกิดความสูญเสียเป็นจำนวนมากเช่นเดียวกันทั้งสองฝ่าย โดยเฉพาะทำให้ขวัญกำลังใจของประชาชนลดลง ส่งผลถึงจำนวนคนไทยพุทธในพื้นที่ลดลง ดังที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ก่อนหน้านี้

ความขัดแย้งในภาคใต้ยังถือเป็นประเด็นชายขอบในการเมืองไทยที่ยังไม่ได้รับความสนใจ และยังไม่มีการนำแนวทางการแก้ปัญหาที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างยั่งยืนเท่าที่ควร ดังนั้น ถึงเวลาที่จะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการแก้ไขปัญหา และยอมรับว่าความพยายามในการผนวกกลืนให้ชาวมลายูมุสลิมกลายเป็นไทยนั้นล้มเหลว ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญทางชาติพันธุ์และศาสนาเป็นสำคัญ และควรส่งเสริมให้มีการสนทนากถถึงถึงแนวทางการกระจายอำนาจที่เหมาะสม อันสอดคล้องกับความเป็นพหุสังคม รัฐธรรมนูญ และหลักสากล อีกทั้งยังส่งเสริมการพูดคุยเพื่อสันติภาพกับผู้ที่ยึดเห็นต่างกันและกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบที่ใช้ความรุนแรง

²³ เปิดนโยบายดับไฟใต้ 55 – 57: ก้าวสู่แนวทางการเมือง, ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้, <http://www.deepsouthwatch.org/node/3019>, สืบค้นเมื่อวันที่ 4 กันยายน 2555

ต่อสู้กับรัฐ บนฐานคิดที่มองว่าพวกเขาเหล่านั้นเป็นผู้มีส่วนได้เสียสำคัญ และดำเนินการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารจัดการของภาครัฐ เนื่องจากยังมีอีก 2 มาตรการที่ยังคงขาดหายไปจากยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาด้วยการเมือง รวมถึงรัฐบาลควรสร้างความไว้วางใจจากชุมชนให้กลับคืนมาโดยเร็ว จากการฟื้นฟูความสัมพันธ์กับชุมชนในพื้นที่ เพราะหากได้รับความไว้วางใจจากชาวมุสลิมในท้องถิ่นมากขึ้นเท่าไรก็จะมีความเป็นไปได้ว่าจะได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือในกระบวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่มากขึ้นเท่านั้น ทั้งการให้ข้อมูลข่าวกรองกับเจ้าหน้าที่ เพื่อช่วยป้องกันเหตุในการโจมตี อันเป็นการรับมือกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงอันเกิดจากฝีมือของกองกำลังแบ่งแยกดินแดนในภาคใต้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ รัฐบาลไทยควรประกาศอย่างชัดเจนว่า รัฐบาลมีความพร้อมที่จะเจรจาอย่างจริงจังกับผู้นำที่แท้จริงของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ แต่ทว่าต้องมีเงื่อนไขว่าคู่เจรจาดูต้องแสดงให้เห็นว่า พวกเขามีอำนาจควบคุมผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

และเพื่อให้การนำนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถบูรณาการทำงานระหว่างทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยที่จะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2555 – 2557²⁴ ดังนี้

1) หน่วยงานของรัฐและข้าราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเข้าใจที่ตรงกันในปรัชญา ความคิด ทิศทางการแก้ไขปัญหาตามนโยบาย เพื่อให้การแก้ไขปัญหาสนับสนุนซึ่งกันและกันและขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันอย่างเป็นเอกภาพภายใต้กรอบนโยบาย

2) ข้าราชการทุกหน่วยงานมีจิตสำนึกและความตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ มีองค์ความรู้และการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้าใจ เข้าถึง วิถีชีวิตของคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยยึดหลักการบริหารจัดการที่ดีได้รับการยอมรับจากคนในพื้นที่ มีการบูรณาการทำงานอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน พร้อมมีระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

3) ทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้การยอมรับ และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาตามนโยบาย เนื่องจากปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้มีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจำนวนมากซึ่งต่างมีปัญหา ความต้องการ วิธีคิด และจุดยืนที่แตกต่างหลากหลาย การแก้ไขปัญหาที่ยึดหน่วยงานภาครัฐเป็นกลไกทำงานหลักเพียงภาคส่วนเดียว จึงไม่อาจบรรลุผลสำเร็จตามนโยบายได้โดยง่าย แต่ต้องใช้การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจระหว่างภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะของภาคีเครือข่าย ทั้งในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์และระดับปฏิบัติอย่างกว้างขวางและหลากหลาย สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายของแต่ละประเด็นปัญหา

4) มีการส่งสัญญาณในการสนับสนุนการดำเนินตามนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้จากรัฐบาลที่จริงจัง ชัดเจน และต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีความมั่นใจ มีเอกภาพทั้งความคิด ทิศทาง แนวทาง และการบริหารจัดการ พร้อมผนึกกำลังร่วมกันในการแก้ไขปัญหาตามนโยบาย

4.1.9 วิกฤติการเมือง (Political Crisis)

²⁴ เปิดนโยบายฉบับไฟใต้ 55 – 57: ก้าวสู่แนวทางการเมือง, ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้, <http://www.deepsouthwatch.org/node/3019>, สืบค้นเมื่อวันที่ 4 กันยายน 2555

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า แม้ว่านายกรัฐมนตรีจะประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งทั่วไปแต่จากการดำเนินการทางการเมือง จะเห็นได้ว่าภายหลังจากการเลือกตั้งไม่ว่าพรรคไหนได้รับคะแนนเสียงมากและได้จัดตั้งรัฐบาล ก็จะถูกคัดค้านและชุมนุมประท้วงจากกลุ่มตรงข้าม อาจส่งผลเกิดความรุนแรงทางการเมืองได้ ส่วนไทยเกิดความแตกแยกทางความคิดความเครียดในสังคม ส่งผลกระทบต่อการเข้าร่วมประชาคม ASEAN ความเชื่อมั่นของประเทศไทยในด้านศักยภาพเศรษฐกิจ การเมือง และความปลอดภัย ในสายตานานาประเทศลดลงเศรษฐกิจถดถอย

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ ที่ผ่านมาจุดวิกฤตครั้งสำคัญในปี 2553 ก็ได้ผ่านไปแล้ว แต่สถานการณ์ด้านการเมืองยังคงอึมครึม และยังไม่มีความหวังที่จะถึงจุดยุติ ซึ่งส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากภูมิภาวด้านการเมืองที่บกพร่อง จิตสำนึกและพฤติกรรมของคนในสังคมยังไม่ได้ถูกพัฒนาให้มีจิตสำนึกและอุดมการณ์ที่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริงเท่าใดนัก สังคมไทยยังยอมรับไม่ได้กับความรู้สึกเรื่องความเท่าเทียมระหว่างบุคคล การเคารพสิทธิของคนส่วนใหญ่และไม่ปฏิเสธสิทธิของคนส่วนน้อย เกิดความเบื่อหน่ายกับความขัดแย้งระหว่างสองขั้วอำนาจที่มีโอกาสเกิดการชุมนุมประท้วงรุนแรงขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยเบื้องหลังของปัญหาเป็นความขัดแย้งเชิงโครงสร้างที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงความรุนแรงได้ในระยะยาว ซึ่งทั้งฝ่ายรัฐบาลและพันธมิตรไม่อาจบรรลุข้อตกลงบนแนวทางสันติได้ เนื่องจากผลประโยชน์ของแต่ละกลุ่มขัดแย้งกันมาก

ทั้งนี้ การพัฒนาของความขัดแย้งระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างทางความคิดที่กลายเป็นข้อขัดแย้งระหว่างประเทศส่งผลกระทบ ดังนี้

1. ทำให้เกิดความขัดแย้งลุกลาม ร้าวลึกลงถึงภาคประชาชน ไม่ว่าจะเป็นในครอบครัว หมู่เพื่อนฝูงที่ทำงาน จนถึงในระหว่างภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะคนภาคเหนือและภาคอีสานฝ่ายหนึ่ง กับคนภาคใต้ หากไม่สามารถระงับความรู้สึกแตกแยกรุนแรงนี้ให้ยุติลงได้ในอนาคตอันใกล้ ก็ไม่แน่ว่าอุดมการณ์ความเป็นชาติไทยหนึ่งเดียวจะสั่นคลอนมากนักน้อยเพียงใด

2. ไม่มีความขัดแย้งครั้งใดที่ทำให้หลายสถาบันหลักของประเทศถูกตั้งคำถามถึงความชอบธรรมและบทบาทมากมายเฉกเช่นในช่วงเวลานี้ ซึ่งหากปล่อยให้ยืดเยื้อต่อไป วิกฤติความเป็นธรรมนี้อาจบั่นทอนความเชื่อมั่น (Trust) และเป็นหนทางสู่ความล่มสลายของประชาธิปไตย

3. หลักนิติธรรมและความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายในบ้านเมืองถูกสั่นคลอนอย่างรุนแรงโดยรัฐเองและประชาชน การทุจริตที่ปรากฏเป็นข่าวมากมายในฝ่ายการเมืองและข้าราชการแสดงให้เห็นความไม่แยแสต่อกฎหมายของผู้มีอำนาจ

4. การลุกลามของความขัดแย้งในประเทศสู่ปัญหาระหว่างประเทศของไทยและเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศกัมพูชา อันสามารถส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ การเมืองระหว่างประเทศ และอาจลุกลามไปสู่ระดับภูมิภาคต่อไปได้

5. ยังไม่มีสถาบันใดระบุตัวเลขความสูญเสียทางเศรษฐกิจของไทยจากผลกระทบดังกล่าวให้เห็นอย่างชัดเจน หากมองในระยะยาว ความเชื่อมั่นของสังคมโลกทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมต่อประเทศไทย อาจได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง

อย่างไรก็ตาม วาระหลักขณะนี้ คือ เรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์ทางการเมืองอย่างหนึ่ง ดังนั้น ควรพิจารณาว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญจะทำให้เกิดการปรองดองได้จริงหรือไม่ และควรหาความชัดเจนว่าจะแก้ไขเพื่ออะไร ระหว่างสร้างความปรองดองของสังคม หรือแก้ไขเพื่อช่วยตัวบุคคล ส่วนประเด็นที่ลุกลามไปถึงการวิพากษ์วิจารณ์สถาบันพระมหากษัตริย์ การแก้ไขมาตรา 112 นั้น พระมหากษัตริย์อยู่เหนือการเมือง จะเอามาเป็นคดีทางการเมืองคงไม่เหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น คงทำได้เพียงสร้างการศึกษาค้นคว้าความรู้ที่ถูกต้องว่า สถาบัน

กษัตริย์ควรดำรงอยู่ในระบบเสรีประชาธิปไตยและโลกาภิวัตน์อย่างยั่งยืน โดยถือเป็นสถาบันที่มีสถานะเป็นสัญลักษณ์ของประเทศอย่างแท้จริง นอกจากนี้จะมีหน้าที่ ภารกิจตามรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยแล้ว ยังมีภารกิจตามขนบประเพณี ทางศาสนา วัฒนธรรม เป็นศูนย์รวมจิตใจ เป็นแหล่งที่มาของเกียรติยศ จริยธรรม คุณธรรม พิธีกรรมต่างๆ เป็นต้น

และจากที่กล่าวมา เราควรยกระดับให้สังคมไทยเป็นสังคมประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง (strong democracy) ซึ่งใช้ทั้งสิทธิและเสรีภาพตามลักษณะที่เข้มแข็งทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ strong right, strong freedom, strong responsibility คือ เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ขณะเดียวกันก็รับผิดชอบต่อสิทธิเสรีภาพของตนอย่างเต็มที่ อีกทั้งทุกฝ่ายควรเคารพสิทธิของผู้อื่น ขณะเดียวกันก็ควรมีความกล้าในการใช้สิทธิของตนเอง เช่น ไม่ยินยอมให้พลังฝ่ายใดทำรุนแรงเกินเหตุแม้จะอ้างว่ามีเจตนาดี แต่เมื่อเกิดผลเสียหายขึ้นก็ต้องมีผู้รับผิดชอบ เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมโดยเท่าเทียมกัน เพื่อรักษาระบบยุติธรรมของประเทศเอาไว้ และควรปรับกระบวนการหรือแบบแผนความคิดว่า ไทยควรมีประชาธิปไตยแบบไหน อาทิ จะมีประชาธิปไตยที่มีการตรวจสอบ สกัดกั้นการคอร์รัปชันของนักการเมือง หรือจะพัฒนาองค์กรตรวจสอบอย่างไร ขั้วอำนาจทุกฝ่าย ทุกสถาบันของประเทศ ควรปรับตัวให้เข้ากับสภาวะการณ์ใหม่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศ ประกอบกับ นักเศรษฐศาสตร์ไทยควรเพิ่มการถ่ายทอดทักษะและความรู้ในประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับบทเรียนประชานิยม โดยกล่าวถึงในด้านลบ และนำเสนอด้านดีในเชิงการเมือง สังคม ความยุติธรรม และอื่นๆ ที่สามารถใช้กับสังคมให้แพร่หลายที่สุด

4.1.10 ปัญหายาเสพติด (Drug)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า ปัญหายาเสพติดจะยังคงเป็นปัญหารุนแรงและมุ่งเน้นไปที่เยาวชนมากยิ่งขึ้น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยประเทศไทยจะกลายเป็นตลาดค้ายาบ้าที่ใหญ่ที่สุดของภูมิภาค อีกทั้งการยังมีความเชื่อมโยงกับขบวนการค้ายาข้ามชาติ การขนส่งสำคัญจะขยายตัวผ่านบริเวณชายแดนโดยรอบของประเทศแต่ช่องทางสำคัญจะเป็นทางด้านทิศตะวันตกทั้งทางด้านเหนือและด้านใต้ โดยยาบ้าจะมาจากแหล่งผลิตในพม่า ส่วนไทยมีคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ลดลง สถาบันครอบครัวอ่อนแอ ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รัฐบาลเสียงบประมาณแก้ปัญหา แต่ไม่มีประสิทธิภาพ เป็นต้นเหตุของปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ รัฐบาลถือว่าปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติที่ควรดำเนินการแก้ไข ปัญหาอย่างจริงจัง และน้อมนำพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถในเรื่องยาเสพติดมาปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วง โดยใช้ยุทธศาสตร์หลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดเป็นยุทธศาสตร์หลัก กำหนดกลยุทธ์สำคัญที่จะดำเนินการ คือ 7 แผน 4 ปรับ 3 หลัก 6 เร่ง เพื่อให้เป็นสิ่งที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดเป็นหลักในการขับเคลื่อนงานด้านปัญหายาเสพติด

7 แผน ประกอบด้วย 1. การสร้างพลังสังคมและพลังชุมชนเอาชนะยาเสพติด 2. การแก้ไขปัญหายาเสพติด (Demand) 3. การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด (Potential Demand) 4. การปราบปรามยาเสพติดและบังคับใช้กฎหมาย (Supply) 5. ความร่วมมือระหว่างประเทศ 6. การสกัดกั้นยาเสพติด และ 7. การบริหารจัดการแบบบูรณาการ

4 ปรับ ประกอบด้วย 1. ปรับปรุงข้อมูล การข่าวให้ถูกต้อง ทันสมัย 2. ปรับบทบาท พลติกรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐ 3. ปรับกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ 4. ปรับทัศนคติของสังคมและชุมชนมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหายาเสพติด

3 หลัก ประกอบด้วย 1. หลักการแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักเมตตา ความรักในเพื่อนมนุษย์ อยากเห็นคนผิดกลับตัวเป็นคนดี คืนความรักให้ครอบครัว คืนสุขให้ชุมชน 2. ยึดหลักนิติธรรม ใช้การบำบัด ป้องกัน ควบคุม การปราบปราม 3. หลักแก้ปัญหาโดยยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง หรือ Area Approach

6 เร่ง ประกอบด้วย 1. เร่งดำเนินการในด้านข้อมูล ปัญหา 2. เร่งลดจำนวนผู้เสพยาจากหมู่บ้าน/ชุมชน 3. เร่งแสวงหาความร่วมมือกับต่างประเทศและการสกัดกั้นยาเสพติด 4. เร่งปราบปรามผู้ค้า ลดความเดือดร้อนของประชาชนจากปัญหายาเสพติด 5. เร่งแก้ไขปัญหาเยาวชนกลุ่มเสี่ยงทั้งในและนอกสถานศึกษา 6. เร่งสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนให้มีความเข้มแข็ง

หากภาครัฐสามารถปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวที่วางไว้ได้อย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง เชื่อว่าอีกไม่นานปัญหายาเสพติดในประเทศไทยก็จะเบาบางลง ถึงแม้ว่าปัญหานี้อาจขยายวงกว้างขึ้นจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ก็ตาม

4.1.11 วิฤติและความยั่งยืนของเศรษฐกิจไทย (Economic Crisis and Sustainability)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า สภาวะเศรษฐกิจโลก มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น ราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้น มีการรวมกลุ่มความร่วมมือระหว่างประเทศมากขึ้น แต่โครงสร้างของการพัฒนาเศรษฐกิจไทยยังไม่พัฒนาเพียงพอ สินค้าไทยมีปริมาณมากแต่ขาดการควบคุมคุณภาพ นอกจากนี้ ความไม่มีเสถียรภาพของการเมืองไทย และภัยพิบัติทางธรรมชาติยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ ส่วนผลกระทบต่อประเทศไทย คือ การขยายตัวภาคบริการมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ระดับราคาสินค้าและรายได้มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น ความเชื่อมั่นในภาพลักษณ์ในสายตานักลงทุนต่างชาติยังไม่ดีขึ้นมากนัก จากสถานการณ์และเสถียรภาพการเมืองในประเทศ

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ จากวิกฤตอุทกภัยของประเทศไทยที่ผ่านมา ทำให้รัฐบาลต้องตั้งงบประมาณปี 2555 ในการฟื้นฟู และเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยกว่า 120,000 ล้านบาท รวมถึง การเสนอมาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อย ทั้งด้านภาษี และวงเงินสินเชื่อ ซึ่งอาจทำให้รัฐบาลต้องทบทวนนโยบายด้านเศรษฐกิจใหม่อีกครั้ง เพื่อนำงบประมาณมาแก้ไขและป้องกันอุทกภัยก่อนซึ่งเป็นเรื่องสำคัญเร่งด่วน จึงเป็นไปได้ว่าในปีงบประมาณ 2555 รัฐบาลอาจมีภาระหนี้ที่เพิ่มขึ้นสูงกว่าเดิม ดังนั้น จึงต้องหาแนวทางเพื่อเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายภาครัฐ การรักษาวินัยด้านการเงินและการคลัง และวางแผนการใช้งบประมาณอย่างรัดกุม เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาหนี้สาธารณะตามมา

และพบว่า ที่ผ่านมารัฐบาลมีการเตรียมตัวต่อผลกระทบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจในยุโรปมาตลอด อีกทั้งได้มีการเสนอมาตรการเพื่อรองรับผลกระทบ เช่น การเร่งแก้ปัญหาข้อจำกัดทางด้านอุปทานโดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า โดยการส่งเสริมภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือในคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าส่งออกของไทย และการผลักดันการส่งออกไปตลาดศักยภาพอื่นๆ การบูรณาการแผนการพัฒนากำลังแรงงาน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิต และการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานและการขยายการค้าไปยังประเทศอื่นในภาคการเกษตร อุตสาหกรรม เพื่อเป็นการหาตลาดใหม่ เป็นต้น แต่ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจของไทยโดยรวมยังมีเสถียรภาพที่ดี คือ หนี้สาธารณะของไทยยังอยู่ในที่ต่ำอยู่มาก

4.1.12 ธรรมาภิบาล (Good Governance)

จากที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันยังคงเพิ่มมากขึ้นและฝังลึกในวงราชการ การเมือง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และลงลึกไปสู่หมู่บ้าน ชุมชน แม้จะมีการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 เป็นต้นมา ซึ่งปัญหานี้ก็ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตต่อไป ส่วนผลกระทบต่อประเทศไทย คือ ภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือของประเทศตกต่ำลง ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลการบริหารราชการตกต่ำลง การพัฒนาเศรษฐกิจล่าช้า เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ เรื่องการคอร์รัปชันถือเป็นจุดอ่อนอันดับต้นๆ ของไทย ซึ่งความอ่อนแอของข้าราชการ ภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจที่ยังไม่มีการประสานงานกันอย่างชัดเจน ทำให้บางครั้งนโยบายภาครัฐขัดต่อการพัฒนาของรัฐวิสาหกิจ องค์กรภาครัฐอ่อนแอเพราะถูกการเมืองเข้าแทรกแซงเนื่องจากข้าราชการละทิ้งศักดิ์ศรี ความซื่อสัตย์ จึงทำให้เกิดความเสียหายตามมาในระยะยาว อีกทั้ง ยังมีการเล่นพรรคเล่นพวกก่อให้เกิดการทุจริตขึ้น ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายที่อาจยังมองไม่เห็นชัดเจนในระยะสั้น แต่ในบางด้านก็ส่งผลกระทบอย่างชัดเจน เช่น การสร้างถนน เป็นต้น

หลักความโปร่งใสมีหลักประกันเริ่มต้นตั้งแต่ในรัฐธรรมนูญ จากกรณีสิทธิที่จะรับรู้ข่าวสารข้อมูลสาธารณะตามมาตรา 56 โดยเป็นหนึ่งในเสาหลักของความมีธรรมาภิบาลควบคู่กับหลักนิติธรรม ซึ่งเป็นความเสมอภาคในการใช้กฎหมาย หลักคุณธรรมที่เป็นความถูกต้อง ดีงาม หลักความมีเมตตาธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และความคุ้มค่าด้วย อีกทั้งการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นการขับเคลื่อนโดยรวมพลัง 4 เรื่อง คือ 1) การปลูกจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และสร้างวินัยแก่ทุกภาคส่วน 2) การรวมพลังแผ่นดินป้องกันและปราบปรามการทุจริต 3) การเสริมสร้างความแข็งแกร่งแก่หน่วยงานต่อต้านการทุจริต เช่น การปรับปรุงกฎหมายเพื่อใช้ดำเนินการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และ 4) การสร้างบุคลากรมืออาชีพป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีความรู้ มีคุณภาพ โดยอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ด้านงบประมาณ เนื่องจากภาครัฐยังไม่มีการจัดสรรงบประมาณเป็นการเฉพาะหรือสนับสนุนงบประมาณอย่างชัดเจน ทำให้ส่วนราชการจะต้องเกลี้ยงบประมาณเพื่อไปใช้ดำเนินการเอง การดำเนินการเรื่องนี้จึงยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ในขณะที่เรื่องการทุจริตคอร์รัปชันในปัจจุบันกลับมีความซับซ้อน ขยายวงกว้างไปในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งรัฐบาลควรให้ความสำคัญในเรื่องการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมในแต่ละท้องถิ่น โดยเฉพาะท้องถิ่นที่มีปัญหาทุจริตคอร์รัปชันรุนแรง ส่วนมาตรการในการแก้ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันควรแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

1) **มาตรการระยะสั้น** ดำเนินการจัดทำรายละเอียดการประกันความเสี่ยงการทุจริตไว้ในข้อเสนอแผนการดำเนินโครงการต่างๆ โดยกำหนดให้มีการเสนอแผนการบริหารความเสี่ยงในทุกขั้นตอน ซึ่งสำนักงานงบประมาณ และสภาพัฒน์ฯ จะสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาอนุมัติงบประมาณได้ อีกทั้งกำหนดมาตรการป้องกันทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง เนื่องจากการกำหนดราคากลางเป็นช่องทางของการทุจริตเป็นอย่างมาก โดยสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ปรับปรุง พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 โดยเพิ่มบทบัญญัติใหม่ขึ้นมาเพื่อป้องกันและดูแลการจัดซื้อจัดจ้างในภาครัฐไม่ให้เกิดการทุจริต โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดทำข้อมูลรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเฉพาะราคากลางและการคำนวณราคากลางไว้ในระบบข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบได้ ซึ่งมาตรการดังกล่าวจะช่วยป้องกันและลดความเสี่ยงในการประพฤติมิชอบในการจัดซื้อจัดจ้าง และไม่ซ้ำซ้อนกับมาตรการที่มีอยู่เดิม แต่เป็นการช่วยปรับปรุงมาตรการเดิมให้มีประสิทธิภาพ แต่ที่ผ่านมา ได้เคยมีการเสนอกฎ

ระเบียบแล้ว แต่ปัจจุบัน ก็ไม่มีการดำเนินการเรื่องนี้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ ภาครัฐควรให้การสนับสนุนแก่ภาคเอกชนที่สามารถดำเนินการยุทธศาสตร์ต่อต้านการทุจริต เช่น การรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสมาคมป้องกันการทุจริตต่างๆ การจัดทำร่างแผนดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง (Corrective Action) เพื่อป้องกันการทุจริตอย่างเป็นธรรม ในส่วนของภาคเอกชนซึ่งถือเป็นตัวอย่างที่ดีของการป้องกันการทุจริต

2) **มาตรการระยะยาว** เน้นให้การศึกษาทั้งคนแก่ และคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม ให้สามารถทำงานอย่างสุจริตชน ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฉบับที่ 2 ของสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มุ่งเน้นการสร้างเยาวชนให้ตระหนักถึงการทุจริตคอร์รัปชันไว้แล้ว นอกจากนี้ ป.ป.ช. ได้มีการกำหนดหัวข้อ เพื่อส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในประเทศไทยจำนวน 3 ข้อ ได้แก่

1) การส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการของภาครัฐ ภาครัฐวิสาหกิจ ภาคธุรกิจเอกชน และทุกภาคส่วนให้ใช้หลักธรรมาภิบาล บรรษัทภิบาล ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะความโปร่งใสและความซื่อสัตย์สุจริต

2) กล้ายืนหยัดที่จะเฝ้าระวังตรวจสอบการใช้อำนาจ หรือการดำเนินงานของภาครัฐ ขอบธรรม รวมทั้งแจ้งข้อมูลเบาะแส เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

3) การถือว่าการรณรงค์ต่อต้านการทุจริตเป็นภารกิจของทุกคนในชาติ และเป็นการตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน ตลอดจนสร้างเครือข่ายให้เข้มแข็งและยั่งยืน เพื่อขยายผลเจตนารมณ์ให้กว้างขวางครอบคลุมทั่วแผ่นดินไทย

สิ่งสำคัญที่สุดในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ การร่วมมือกันของทุกภาคส่วน แม้การดำเนินการเรื่องนี้จะเป็เรื่องยาก แต่เป็นเรื่องที่สามารถทำได้หากอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหา และยึดถือว่าเป็นภารกิจของคนทุกคนในประเทศ

4.1.13 วิกฤตยุโรปโซน

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ วิกฤตเศรษฐกิจยุโรปนั้น นอกจากจะนำมาซึ่งปัญหาด้านเศรษฐกิจตามชื่อแล้ว ยังส่งผลให้เกิดการเคลื่อนไหวชุมนุมประท้วงทั้งในกรีซ โปรตุเกส ไอร์แลนด์ อังกฤษ เยอรมัน และฝรั่งเศส ซึ่งเป็นประเทศที่ประกาศใช้นโยบายรัดเข็มขัด จนกระทั่งนายกรัฐมนตรีหลายประเทศในยุโรปต้องลาออกจากรตำแหน่ง ถือเป็นบทเรียนสำคัญของไทยว่า ปัญหาเศรษฐกิจสามารถส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมือง และในทางกลับกันปัญหาการเมืองก็สามารถส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้เช่นกัน และนอกจากการรวมตัวทางเศรษฐกิจของสหภาพยุโรปจะนำมาซึ่งบทเรียนให้เห็นถึงโอกาสและข้อดีที่เกิดขึ้นในการสร้างพลังอำนาจในการต่อรองในเวทีระดับโลกได้มากกว่าการอยู่อย่างโดดเดี่ยวแล้ว ยังปรากฏบทเรียนผลกระทบและข้อเสียว่าหากประเทศสมาชิกไม่มีระเบียบวินัยด้านการเงินการคลังย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศอื่นๆ ที่ต้องรับภาระในการให้ความช่วยเหลือ เพื่อไม่ให้ประเทศอื่นๆ เกิดวิกฤตตามไปด้วย

และถึงแม้ว่าไทยจะไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากวิกฤตเศรษฐกิจสหภาพยุโรป แต่ในด้านการส่งออกต้องมีผู้ประกอบการจำนวนหนึ่งที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว รวมทั้งด้านการลงทุนซึ่งมีความเสี่ยงจากการลงทุนในสถาบันการเงิน หุ่น ตราสารหนี้ เป็นต้น ดังนั้น กรณีปัญหาทางเศรษฐกิจของสหภาพยุโรปถือเป็นตัวอย่างสำคัญให้ภาครัฐ ภาคเอกชน รวมถึงภาคประชาชนไทย ควรนำมาเป็นบทเรียนก่อนเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558 ซึ่ง “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” เป็นหนึ่งในเสาหลักสำคัญของอาเซียน โดยนอกจากทั้ง 10

ประเทศสมาชิกควรสร้างลักษณะ “แสวงหาจุดร่วม” ในการรวมตัวกันสร้างพลังในด้านต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในหลายมิติแล้ว ทุกภาคส่วนยังควรเตรียมการวางแผนสร้างวินัยให้ตนเองให้มากขึ้น ตัวอย่างเช่น

- 1) ภาครัฐ ควรมีระเบียบวินัยทางการเงิน การคลัง โดยพิจารณาความเหมาะสมในการใช้นโยบาย “ประชานิยม” ซึ่งอาจส่งผลเสียต่อวินัยของระบบเศรษฐกิจในระยะยาวได้
- 2) ภาคเอกชน ผู้ประกอบการและนักลงทุนควรมีการวางแผนลงทุนอย่างระมัดระวัง โดยมีการประเมินความเสี่ยงรวมกับการหาช่องทางตลาดใหม่ๆ เพื่อรองรับการลงทุน และควรเพิ่มบทบาทการค้าระหว่างกันของประเทศสมาชิกอาเซียนให้สำคัญมากยิ่งขึ้น และควรหันมาส่งเสริมการขยายตัวของตลาดในประเทศให้หลากหลายมากขึ้น
- 3) ภาคประชาชน ควรวางแผนสร้างความมีระเบียบวินัยในการใช้จ่าย ทั้งการออม และการลงทุน

วิกฤตยูโรโซนได้สร้างบทเรียนที่มีคุณค่าให้ไทยได้เรียนรู้ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการก้าวเข้าสู่ความเป็นหนึ่งในประชาคมอาเซียน ซึ่งหากไทยสามารถริเริ่ม เสนอแนะในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประชาคมอาเซียนได้ ก็น่าจะส่งผลถึงความเป็นผู้นำอาเซียนซึ่งอาจตกอยู่กับประเทศไทยอีกวาระหนึ่ง

4.2 ข้อเสนอแนะ

ด้วย **ภัยคุกคามความมั่นคง (Traditional Threat)** มีพัฒนาอย่างรวดเร็วทั้งในแง่ความรุนแรง และรูปแบบ การซ้อนทับกันของปัญหาในหลากหลายมิติที่มีความสลับซับซ้อนจนยากที่จะแยกออกจากกันได้อย่างชัดเจน ดังนั้น ประเด็นปัญหาหนึ่งจึงสามารถเชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อประเด็นปัญหาอื่น ๆ ในมิติเดียวกัน หรืออาจก้าวข้ามสู่มิติอื่นเลยก็เป็นได้ หรือที่เรียกว่า **ภัยคุกคามความมั่นคงไม่ตามแบบ (Non - Traditional Threat)** ยกตัวอย่างเช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) และภัยพิบัติทางธรรมชาติ (Natural Disaster) ซึ่งเป็นภัยคุกคามที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นในยุคปัจจุบัน และส่งผลกระทบต่อมิติทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทางตรงอยู่แล้ว แต่อีกนัยหนึ่งนั้นก็เป็นเสมือนห่วงโซ่ร้อยเรียงมิติเศรษฐกิจเข้าไว้ด้วยกัน เนื่องจากตลาดโลกกำลังให้ความสำคัญกับสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมจากกระแสตื่นตัวกับสภาพปัญหาภาวะโลกร้อน (Global Warming) ซึ่งหากไทยต้องการผลักดันประเด็นนี้เพื่อไม่ให้ไทยเป็นประเทศที่ตกขบวน หรือตกอยู่ในภาวะการถดถอยทางการค้าโดยใช้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาเป็นข้อจำกัดแล้ว ก็คงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ไทยจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อปัจจัยข้างเคียงต่างๆ ที่จะส่งเสริมให้เกิดภาพสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมชัดเจนและสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้มากขึ้น ทั้งด้านการเกษตร การประมง พลังงาน การขนส่ง วัสดุติบและสินค้า การให้องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น ซึ่งแต่ละประเด็นมีหน่วยงานที่รับผิดชอบอยู่ โดยทุกประเด็นเกี่ยวข้องกับการมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Society) ทั้งสิ้น

จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ภัยคุกคามความมั่นคงมิใช่เพียงหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานด้านความมั่นคงเพียงผู้เดียวอีกต่อไป แต่จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นเอกภาพ มีการบูรณาการแนวทางการแก้ไขปัญหาพร้อมกันอย่างยั่งยืน เพื่อให้สามารถแบ่งหน้าที่รับผิดชอบได้อย่างชัดเจนระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหานั้นๆ

ทั้งนี้ ด้วยความมุ่งหวังของ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ที่เล็งเห็นถึงความสำคัญ เร่งด่วนในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาภัยคุกคามความมั่นคงของชาติ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า **เอกสารทบทวนยุทธศาสตร์ประเทศไทยปี 2555 (Thailand's Strategic Review 2012)** ฉบับนี้ จะเป็นอีกหนึ่ง

แรงผลักดันที่ทำให้หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา และสามารถนำข้อเสนอแนะที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือเล่มนี้เข้าสู่กระบวนการทบทวน และนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินงานของหน่วยงานของท่าน เพื่อให้เกิดนโยบาย ยุทธศาสตร์ทั้งในเชิงรุก และเชิงรับ อันจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติต่อไป

บรรณานุกรม

1. นางสาวหทัยา ไทยานนทร์, ประชาคมอาเซียน 2558 : อนาคตและการปรับกระบวนทัศน์ประเทศไทย, พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ, ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย, 2554
2. นักศึกษาหลักสูตรนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 7, แนวโน้มภาพในอนาคตประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558, ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย, 2554
3. นักศึกษาหลักสูตรนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 7, ยุทธศาสตร์ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2555 - 2558, ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย, 2554
4. โสภาวดี เลิศมนัสชัย, เปิดโลกการเงิน, [ออนไลน์] สืบค้นจาก <http://www.bangkokbiznews.com/>, เข้าถึงเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2555
5. นโยบายด้านเศรษฐกิจของไทยในการรับมือวิกฤตหนี้สาธารณะยุโรป, Strategic Update ปีที่ 2, ฉบับที่ 1, มกราคม 2555, หน้า 5
6. Kevin Voigt, Eurozone approves new \$ 173B bailout for Greece, CNN, [Online] http://edition.cnn.com/2012/02/20/business/greece-bailout/index.html?hpt=ieu_c1, february 21 2012, เข้าถึงเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2555
7. Elinda Labropoulou, Creditors agree to Greek bond deal, CNN, <http://edition.cnn.com/2012/03/09/business/greece-debt-creditors/>, [Online], March 9 2012, เข้าถึงเมื่อ 15 มีนาคม 2555
8. รายงานอัปเดตล่าสุด : ทิศทางความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศในอนาคตจากงาน RSA Conference 2012 ณ กรุงซานฟรานซิสโก และ International Strategy For Cyberspace จากการเข้าพบท่านที่ปรึกษาด้าน Cybersecurity ของประธานาธิบดี บารัค โอบามา ณ กรุงวอชิงตัน ดี ซี ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2555,
[ออนไลน์] สืบค้นจาก <http://www.etda.or.th/main/contents/display/706>
9. การประชุมเชิงสัมมนาทางวิชาการศูนย์อาเซียนศึกษา ครั้งที่ 5/55 เรื่อง “ห่วงโซ่การผลิตกับความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน” วันที่ 24 เมษายน 2555 ณ อาคารพลฤกษ์ชาติพระทรงชัย สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
10. เปิดนโยบายดับไฟใต้ 55 – 57: ก้าวสู่แนวทางการเมือง, ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้, [ออนไลน์] สืบค้นจาก <http://www.deepsouthwatch.org/node/3019>, เข้าถึงเมื่อ 4 กันยายน 2555